

BUKOWINA БУКОВИНА

**ŻYWA HISTORIA KOŚCIOŁA
ЖИВА ІСТОРІЯ КОСТЕЛУ**

Helena Krasowska

BUKOWINA

ŻYWA HISTORIA KOŚCIOŁA

ЖИВА ІСТОРІЯ КОСТЕЛУ

Kraków 2006

© **Copyright by** ks. Stanisław Irisik CM, Helena Krasowska **2006**

Konsultacja naukowa: dr ks. Andrzej Ziółkowski CM

Przekład na język ukraiński: dr Lech Aleksy Suchomłynow

Korekta: Jadwiga Parecka-Seul

Zdjęcia: ks. Wiktor Antoniuk, ks. Stanisław Irisik CM, ks. Andrzej Ziółkowski CM, ks. Jan Trzop CM, Weronika Jakimowicz, Irena Szymańska, Elżbieta Wieruszewska, Jarosław Sarnawski, Bogusław Czaban, Zbigniew Kowalski, Jakub Sucharski, Longin Graczyk

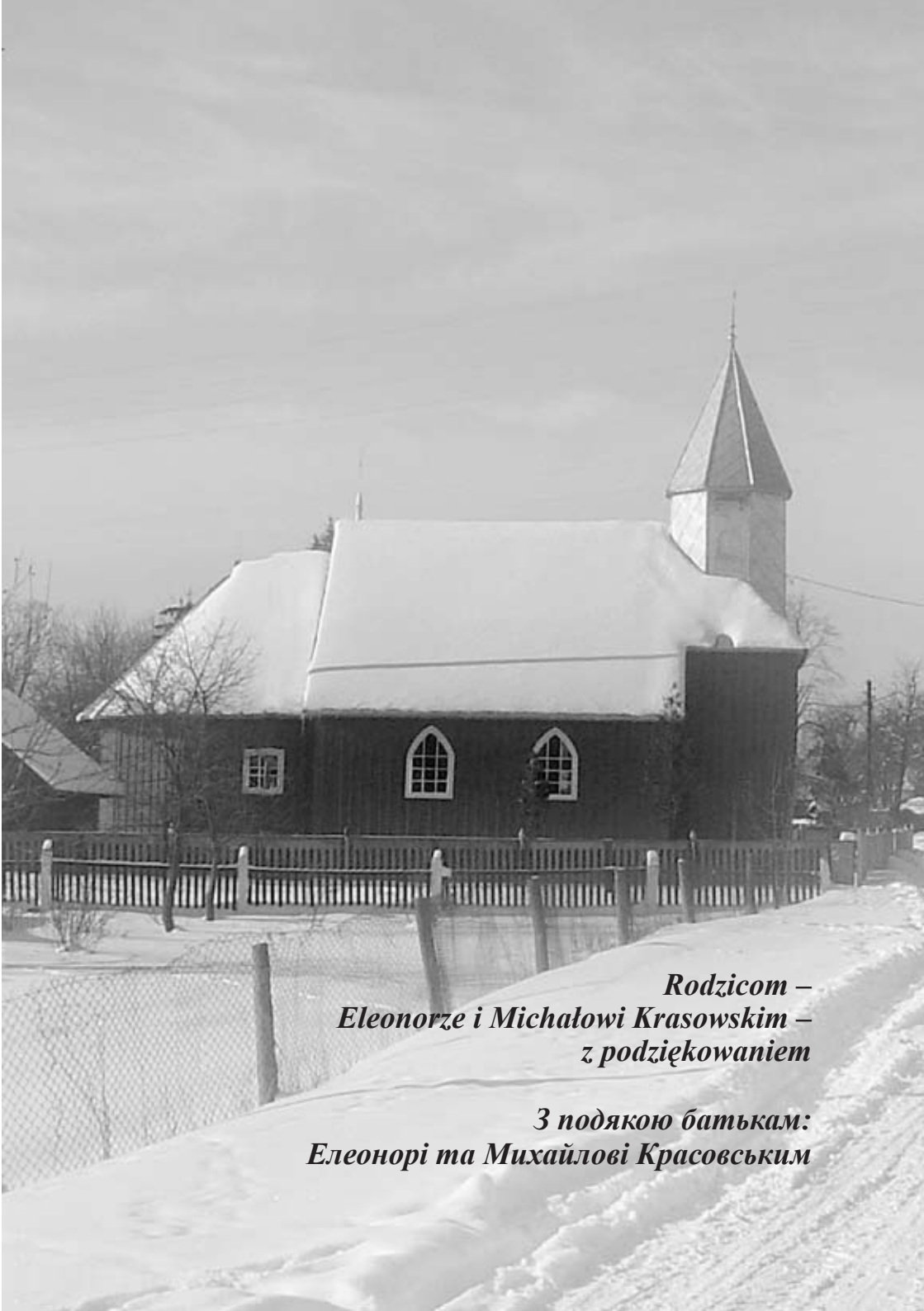
Opracowanie graficzne, skład, projekt okładki: Ewa Koziół

Książkę sponsorowali:

Polska Prowincja Zgromadzenia Księży Misjonarzy z Krakowa,
Parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Kole,
ks. Michał Zielonka – parafia pw. NMP w Zawadzie,
INSTALBUD Sp. z o.o. z Rzeszowa,
Grupa „Wiatrówkowa”,
Michael Jaros,
ofiarodawcy indywidualni.

ISBN: 83-7490-005-9

Wydawnictwo i Drukarnia
Towarzystwo Słowaków w Polsce
ul. św. Filipa 7, 31-150 Kraków
tel. (0-12) 634-11-27, 632-66-04, 633-09-41
fax (0-12) 632-20-80
e-mail: zg@tsp.org.pl

*Rodzicom –
Eleonorze i Michałowi Krasowskiem –
z podziękowaniem*

*З подякою батькам:
Елеонорі та Михайлові Красовським*

STOROŻYNIEC – UKRAINA

Rozmieszczenie parafii obsługiwanych przez Księżę Misjonarzy

LEGENDA

● centrum parafii

⊙▤ miejscowości, w których jest kościół

⊙ Msza św. w domach prywatnych

⊙■ Msza św. w domach prywatnych sporadycznie

↑ Punkt duszpasterski, msze święte sporadycznie w kapliczce

Przedmowa

Drogi Czytelniku! Dziękuję Ci za to, że wzięłeś tę skromną pracę do rąk. Z różnych względów ją otworzyłeś. Może dlatego, że w tytule widnieje napis Bukowina, może komuś znane jest nazwisko Autorki, ktoś inny, aby pooglądać kolorowe zdjęcia. Ponadto ktoś chce znaleźć swoje nazwisko, swój Kościół, a jeszcze kogoś innego interesuje zawartość tej pracy. Są też i inne powody, przykładów których nie będę tu wymieniać.

Bardziej chciałbym przybliżyć Ci, szanowny Czytelniku, okoliczności, czas i miejsce powstania tego dzieła. Otóż pod koniec 2002 roku, kiedy jeszcze nie wiedziałem, że zostanę skierowany do pracy w Charkowie, a pracowałem w Storożyńcu, zrodził mi się pomysł, aby powstało opracowanie opisujące dzieje parafii storożyńskiej. Wcześniej gromadziłem różne materiały dotyczące tej parafii i zauważyłem w nich sporo luk. Problemy narastały, uwagę moją zwracało to, że brak opracowań historycznych dotyczących parafii pw. św. Anny, brak jest opracowań współczesnych. Materiały gdzieś leżą po świecie w archiwach, w różnych miastach i w różnych państwach. Wiele z dokumentów nie ocalało po okresie panowania władzy komunistycznej i już nie da się ich odzyskać. Dane współczesne, nawet od czasu mojego pobytu w Storożyńcu, tzn. od 1991 roku, nie były spisywane z różnych powodów.

Zdecydowałem, że powinni to zrobić fachowcy, osoby znające się na rzeczy i mające do tego przygotowanie. Wcześniej czytałem opracowania dra Jana Bujaka. Zwróciłem się więc do niego

z propozycją zebrania w jedną całość materiału historycznego, a dr Helenę Krasowską poprosiłem o opracowanie współczesnych dziejów parafii storożyńskiej. Czas upływał, a Autorzy pracowali nad swoimi tekstami. W 2005 roku, w 100. rocznicę konsekracji kościoła pw. św. Anny w Storożyncu, dr Jan Bujak wydał plon swojej pracy w postaci książeczki pt.: *Święta Anna. Kościół i parafia Storożyniec–Stróżeńiec (1864–2005)*, w której kładzie nacisk na dawniejszą historię kościoła oraz początki parafii.

Chcę zwrócić uwagę na to, że autorzy są duchowo bardzo związani z Bukowiną. Podobnie jest i ze mną. Jest to miejsce, skąd pochodzą moi Rodzice i gdzie spoczywa dziadek ze strony mamy. W dzieciństwie wiele słyszałem o tej pięknej i zielonej Bukowinie i marzyłem o tym, aby kiedyś tam pojechać. Tam, gdzie miesza się religie, języki, kultury, a wszyscy mieszkańcy jak dawniej żyją w zgodzie. W Brzeźnicy koło Żagania, gdzie urodziłem się i dorastałem, większość sąsiadów pochodziła z Bukowiny. Byłem bardzo ciekawy tego zakątka świata i ludzi tam mieszkających.

Życie upływało szybko, aż wreszcie Bóg zechciał, aby spełniły się moje marzenia. We wrześniu 1991 roku pojechałem na Bukowinę jako kapłan. Zobaczyłem, że oprócz pięknych krajobrazów są ludzie spragnieni Słowa Bożego. Radością mojego kapłańskiego serca był fakt, że wielu ludzi otwierało się na Boga. Byli szczęśliwi, że nie muszą się ukrywać – jak dawniej – z praktykami religijnymi i otwarcie mogą wyznawać wiarę. Przychodzili, prosząc o posługę kapłańską, przygotowanie do sakramentów, katechizację, jak również o zwyczajną radę w ich codziennych problemach.

W ciągu 12 lat posługiwania na Bukowinie, a 10 lat w charakterze superiora Domu Zgromadzenia w Storożyncu i proboszcza parafii zobaczyłem bardzo wiele. Odwiedzałem i znałem wszystkich moich parafian, w tych nawet najodleglejszych miejscowościach. Znałem ich problemy i oczekiwania. Jest to krótki, ale zarazem długi okres prowadzenia duszpasterstwa. Część z tego, co zostało

zrobione w czasie mojej posługi wraz z współbraćmi ze Zgromadzenia Księża Misjonarzy św. Wincentego à Paulo oraz z Siostrami Miłosierdzia, opisuje właśnie książeczka Heleny Krasowskiej. Wiele spraw, dotyczących pomocy w konkretnych sytuacjach życiowych, jak również, w sferze duchowej na zawsze pozostanie tajemnicą między Bogiem, konkretnym człowiekiem a duszpasterzem.

Jestem niezmiernie wdzięczny za dar w postaci dziejów historii parafii opracowany przez dra Jana Bujaka, jak i za ten współczesny, który w sposób kronikarski przedstawia prace Księża Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia na Bukowinie. Cieszę się bardzo z faktu wydania obydwu książek i wiem, że dzięki nim pewne miejsca i wydarzenia nigdy nie ulegną zapomnieniu. Autorom dziękuję za włożone siły, pracę i chęć opracowywania tego materiału.

Serdeczne podziękowania składam również tłumaczowi doktorowi Lechowi Suchomłynowi z Berdiańska za przetłumaczenie tekstu dr Heleny Krasowskiej na język ukraiński, żeby mieszkańcy Bukowiny oraz inni zainteresowani tą tematyką mogli przeczytać zawartość tej pracy. Dziękuję również wszystkim osobom, które udostępniły zdjęcia do tej książki, aby można było wizualnie przedstawić minione dzieje. Wszystkim osobom, tu nie wymienionym, które w jakikolwiek sposób przyczyniły się do powstania tej pracy składam gorące – Bóg zapłać.

Dziękuję również współbraciom ze Zgromadzenia Misji i Siostrom Miłosierdzia, z którymi miałem zaszczyt tam pracować, oraz wszystkim mieszkańcom Bukowiny ukraińskiej, którym posługiwaliśmy w parafii storożynieckiej

Nie mogę nie wspomnieć, że niniejsza publikacja nie byłaby możliwa bez większego wkładu finansowego ze strony Polskiej Prowincji Zgromadzenia Księża Misjonarzy w Krakowie na czele z ks. Wizytatorem Arkadiuszem Zakrętą CM. Za dofinansowanie oraz wsparcie duchowe dziękuję bardzo moim przyjaciołom z tzw. „Grupy Wiatrówkowej” z Krakowa, którzy nie życzyli sobie

wymieniania swoich nazwisk. Podziękowania należą się: m.in. parafii pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Kole na czele z ks. Januszem Ogrodowczykiem, proboszczowi parafii pw. Narodzenia NMP w Zawadzie, ks. Michałowi Zielonce, prezesowi Instalbud Sp. z o.o. w Rzeszowie Marianowi Góralowi oraz innym ofiarodawcom.

Wszystkim składam wielkie Bóg zapłać, a Czytelnikowi życzę miłej lektury!

Charków 2006

Od Autorki

Bukowina. Żywa historia Kościoła – taki tytuł nadałam tej książeczce, która jest kronikarskim zapisem wydarzeń, jakie miały miejsce zwłaszcza w ostatnim piętnastoleciu parafii pw. św. Anny w Storożyncu na północnej Bukowinie. Żywa historia, żywa szczególnie dla mnie, bo wszystkie opisane tu fakty zdarzyły się w czasie mojego dzieciństwa, dorostania i wejścia w życie dorosłe. Tu się urodziłam, mieszkalam i choć stąd odeszłam – zawsze wracam. Powracam przede wszystkim wspomnieniami z tamtych lat, do tamtej rzeczywistości. Wracam do mojej **parafii**. I tak chyba będzie zawsze, niezależnie od tego jak potoczą się losy mojego życia, gdzie mnie postawi Opatrzność i do której świątyni pójde na wspólną modlitwę i chwilę medytacji.

Chrzest otrzymałam w roku 1973 z rąk ks. Franciszka Krajewskiego w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czerniowcach. Był wtedy piękny maj, kiedy rodzice po kryjomu zawinęli mnie w becik i zawieźli do tego dużego miasta. Tego wydarzenia nie mogę pamiętać – miałam zaledwie miesiąc. Kochanym Rodzicom – Eleonorze i Michałowi Krasowskim – zawdzięczam ten dar, wielki dar – oddania mnie pod Bożą opiekę, oczyszczenia z pierwotnego grzechu. Zawdzięczam im również to, że wychowali mnie w duchu chrześcijańskim.

W Pance – wsi na Bukowinie północnej – czas płynął wolno. Wszyscy się znali. I tak jest do dzisiaj. Lato spędzało się nad rzeką Seret, a zimą jeździliśmy na nartach i sankach. Szkoła i wychowa-

nie w tej radzieckiej republice miały monotony i monotematyczny rytm. Przysłuchiwałam się głównie naukom rodziców i starszego rodzeństwa (dwóm braciom i trzem siostram). Mama zawsze zabierała mnie do kaplicy pw. św. Michała Archanioła w Pance. Było tak radośnie, kiedy wszyscy miejscowi katolicy wspólnie się modlili, a najpiękniejszy był czas kolęd. Zdawało mi się, że to normalna sprawa, iż ksiądz był tylko w kościele w Czerniowcach. Kościół w Storożyncu pw. św. Anny był w tym czasie zamknięty, ale wtedy niewiele o nim wiedziałam, jedynie z opowiadań. Pamiętam, jak mówiono, że został odebrany wiernym.

Sakrament pierwszej Komunii też przyjechałam w Czerniowcach, w jedynym wówczas czynnym kościele na Bukowinie północnej. Dzisiaj już nie pamiętam, ile miałam wtedy lat. Prawdopodobnie jeszcze nie chodziłam do szkoły i było to na pewno przed Bożym Narodzeniem. W białej sukience, która dla dziewcząt przystępujących do Pierwszej Komunii Świętej, jako jedyna krążyła po wsi. Za wierzchnią szatę służyło futerko siostry Marii, długie, z kapturem, tak, żeby ludzie nie mogli mnie zobaczyć w tej sukience. Spotkanie w zakrystii z ks. F. Krajewskim było niezwykle. Pytał mnie, jak wygląda Komunia święta. Wtedy na swój dziecięcy sposób wytłumaczyłam, że jest wielka jak 5 kopiejek i biała, a tam znajduje się Jezus Chrystus. Potem zapytał, jak mam na imię. Odparłam – Lena. I wtedy ksiądz z wielkim szacunkiem powiedział mi, że naprawdę mam na imię Helena, a Lena to jest rzeka w Rosji. Urzędnicy w Pance nie mieli na swoich listach imienia Helena, więc wpisali mi po ukraińsku Olena, i po rosyjsku Jeliena. Tak zostało w dokumentach oficjalnych do roku 2003. Po dłuższej rozmowie ks. Franciszek powiedział, że mogę przystąpić do pierwszej Komunii.

Byłam taka szczęśliwa. Spowiadałam się w konfesjonale, tym po lewej stronie, do dziś tam istniejącym w czerniowieckim kościele. Dzień ten był bardzo ważnym dniem, choć nie pamiętam ani

roku, ani daty, domyślałam się, że był to śnieżny grudzień. Potem kolejno mama wozila nas do Czerniowiec, do spowiedzi przed Wielkanocą i przed Bożym Narodzeniem. Tato uczył pięknych kolęd w czasie oczekiwania na Narodzenie Chrystusa, a mama czuwała nad naszym prawidłowym postępowaniem.

Niezwyczajną rolę w moim życiu religijnym zajmowała, nieżyjąca już starsza pani, Michalina Jakimowicz. Wspólnie pasąc krowy, na zielonych łąkach przy szumie Seretu i śpiewach ptaków, uczyła mnie odmawiać różaniec, czytać po polsku modlitwy z modlitewnika (którego wtedy mało kto miał) i opowiadała opowieści o życiu i męczeństwie Jezusa.

Czas w szkole i podczas różnych zajęć płynął szybciej niż w domu. Zaczął płynąć jeszcze szybciej, gdy nadszedł czas rozstania z rodziną i z Panką. Najpierw były to lekcje religii w Nienadowej koło Dubiecka, których udzielał ks. Henryk Rykało. Potem nastąpił okres studiów w Rzeszowie. Tam poznałam Irenę Szymańską, która zawsze troszczyła się o mój byt, przede wszystkim ten duchowy – tak jest do dziś. Pracowałam w Kijowie, potem w Rzeszowie. Kiedy wracałam do domu, do Panki – po roku 1991 – wszystko się już zmieniało: oddany został kościół w Storożyńcu, księża odprawiali msze święte w Pance i udzielali wszystkich sakramentów. Nikt się nie ukrywał, nikt nie bał się wyznawać swojej wiary. Dzisiaj wierni bez obawy uczestniczą w życiu Kościoła, a w każdą niedzielę i święto towarzyszy im odświętny nastrój. Od 1993 roku w Storożyńcu zamieszkali księża ze Zgromadzenia Misji z Krakowa. Następnie przybyły do parafii siostry miłosierdzia. Życie religijne w Storożyńcu i okolicznych parafiach wiejskich nabrało od tamtego czasu sensu i radości. W każdej z czternastu wsi odprawiana jest liturgia i nikt nie musi jechać już na mszę świętą do Czerniowiec. Będąc w domu u rodziców, uczestniczę w wielu uroczystościach religijnych w Pance, ale też w innych sąsiednich miejscowościach.

Pamiętam pewne rekolekcje adwentowe, które prowadziło rodzeństwo: s. Arletta (orionistka) i ks. Andrzej (misjonarz). Nie-spotykane to i jakże rzadkie, aby rodzeństwo – siostra i brat – byli jednocześnie siostrą zakonną i księdzem. Niektórzy ludzie do dziś nie mogą tego zrozumieć i myślą, że „każdy ksiądz ma taką siostrę...” Z księdzem Andrzejem sporo rozmawiałam o wierze, o Bogu, o życiu tak szybko mijającym. Natchnęło mnie to zadumą nad następnym sakramentem, który umacnia wiarę. Spotkanie z ks. Stanisławem Obarą (dominikaninem) w Warszawie zaowocowało pytaniem o to, czy wskaże mi kolejny krok w rozwoju życia duchowego. Efektem było to, że w roku 2005 przyjąłm sakrament bierzmowania z rąk biskupa Tadeusza Pikusa w parafii rzymskokatolickiej św. Dominika w Warszawie. Była to kolejna radość, której nigdy nie zapomnę. Tego duchowego przeżycia nie da się opisać.

Kiedy ks. Stanisław Irisik zaproponował mi napisanie opracowania o storożynieckiej parafii, nie wahałam się ani chwili. – Tak, oczywiście, tak – powiedziałam. Opowiadanie, esej, a może coś w rodzaju poezji? Ułożyłam kilka planów. Początkowo ani jeden mi się nie podobał, wreszcie zdecydowałam, że będzie to zapis współczesnych wydarzeń. Niby tak niedawno to wszystko się działo, a jednak brak zapisów współczesnej historii. Tymczasem pamięć zawodzi. Wątpliwości, niepewność i w końcu decyzja. Decyzja ogromnie trudna. Opisać trzeba to, co niedawno się zdarzyło, a zdarzyło się tak wiele. Prowadziłam długie rozmowy z ks. Stanisławem Irisikiem, potem były konsultacje z ks. Franciszkiem Dragoszem. Dały one pierwsze efekty w postaci szkicu. Staralam się też zajrzeć do kroniki czerniowieckiej, choć nie było to łatwe. Przeglądałam ogłoszenia, które od początku istnienia parafii prowadzone były w różny sposób: księgi metrykalne, które niedawno założono i inne dokumenty. Moje myśli i zapisy zostały uporządkowane dzięki spotkaniom z siostrami

miłosierdzia w Storożyńcu. Potem nastąpiły kolejne rozmowy z obecnym proboszczem parafii, ks. Janem Trzopem i rozmowy z wikariuszem ks. Stanisławem Chorągwickim. Dopiero potem nastąpiła ostateczna weryfikacja tekstu¹.

Spojrzenie okiem teologa, ks. dra Andrzeja Ziółkowskiego, nadało tekstowi spójność i przejrzystość. Wszystkie spotkania i rozmowy dotyczące pracy nad tym skromnym dziełkiem dodawały mi natchnienia, uświadamiały sens zbierania materiału i pisania.

Wszystkim wyżej wspomnianym osobom serdecznie dziękuję za poświęcony mi czas, za wszelkie uwagi, krytyczną ocenę, za życzliwość i otwarcie serc. Podziękowania składam również profesor Ewie Rzetelskiej-Feleszko za konsultacje i rady, a Jadwidze Pareckiej-Seul za wnikliwe przeczytanie i korektę tekstu.

Tak oto powstała ta krótka *żywa historia*, z którą przeplatają się moje własne losy. Oddaję ją do rąk Czytelników.

Warszawa 2006

¹ Zdaję sobie sprawę z tego, że w kronikarskim zapisie tej książeczki zdarza się pominąć niektóre fakty i wydarzenia. Wobec tego, proszę, aby pomóc w uzupełnianiu materiału, wysyłając na adres e-mail: bukowinianka@wp.pl uwagi i materiały, będę bardzo wdzięczna.

**CZEKAJĄC
NA LEPSZE CZASY**

W pierwszych latach po drugiej wojnie światowej władze sowieckie dążyły do całkowitej likwidacji wszelkich związków wyznaniowych. W sposób szczególny odnosiły się brutalnie wobec Kościoła katolickiego. Nic więc dziwnego, że parafia **św. Anny** w Storożyńcu¹ miała podobną sytuację do innych parafii rzymskokatolickich na Wschodzie. W roku 1946 proboszcz tej parafii, ks. Ignacy Kukła, przewidując sytuację polityczną i społeczną w państwie sowieckim, zabrał ze sobą najcenniejsze rzeczy i ostatnim transportem wyjechał do Polski. Zabrał ze sobą część ksiąg parafialnych. Do dzisiaj znajdują się one w kościele pw. Narodzenia NMP w Lubaniu Śląskim-Uniegoszczy. Części ołtarza głównego ze storożynieckiej świątyni przechowywane są do dziś w kościele w Złotniku k. Żar.

Po wtargnięciu bolszewików storożyniecka parafia została bez duszpasterza. Dla ludzi należących do Kościoła nastały ciężkie czasy. Za przyznawanie się do wiary w Chrystusa zsyłano ludzi na Syberię, a budynki kościelne nakazywano niszczyć, zamykać lub przeznaczać na potrzeby nowo powstających kolchozów.

Obowiązki proboszcza w Czerniowcach pełnił wówczas ks. Franciszek Krajewski, który opieką duszpasterską objął parafię w Storożyńcu i w okolicznych miejscowościach. Wikariuszem

¹ Nazwy miejscowości w języku polskim zaczerpnięto z: *Schematyzm Duchowieństwa i Parafii Archidiecezji Lwowskiej Obrządku Łacińskiego*, opracował Marian Buczek, Lwów 2003. Nazwy miejscowości w języku ukraińskim sprawdzono również z mapy *Чернівці*, wyd. przez *Головне управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України*, Київ 1996.

Ks. F. Krajewski

wówczas był ks. Józef Jędrzejewski. Obydwaj duchowni opiekowali się kościołami i kaplicami położonymi w granicach północnej Bukowiny. Bezpośrednio po wojnie do Storożyńca księża dojeżdżali raz w miesiącu, później coraz rzadziej.

W parafii storożynieckiej został utworzony komitet kościelny, tzw. *dwadcatka*, który kierował sprawami Kościoła, a właściwie bardziej bronił go przed sowiecką agresją. Władze radzieckie wciąż utrudniały przyjazd księdza i sprawowanie liturgii. Niezliczona liczba dokumentów i podpisów była potrzebna, żeby kapłan mógł półlegalnie przybyć do Storożyńca. Obserwowany był każdy jego krok i słowo, nie tylko w czasie podróży, ale także podczas nabożeństwa. Władze wysyłały szpiegów, którzy wsłuchiwali się w każde

słowo, żeby jak najszybciej postawić księdzu jakikolwiek zarzut. Ksiądz F. Krajewski z ogromnym strachem pokonywał odległości do kolejnych kościółków i kaplic i z takim samym niepokojem prowadził duszpasterstwo, które coraz częściej zaczynało działać w ukryciu oraz w prywatnych domach. Mimo wyjątkowej ostrożności został jednak oskarżony o potajemny chrzest dziecka oraz o to, że ma negatywny wpływ na wychowanie młodzieży. Zarzucano mu również niszczenie przyrody, ponieważ podczas procesji w Boże Ciało sypano kwiaty i liście. W roku 1960 otrzymał zakaz odprawiania nabożeństw i wygłaszania kazań. Dzięki pomocy miejscowych parafian znalazł zatrudnienie w zakładzie państwowym. Jako dozorca przepracował tak dziesięć lat.

Coraz silniejsze wpływy władz, prześladowania i zsyłki uniemożliwiły dalsze funkcjonowanie kościoła w Storożyńcu. W roku 1962 świątynia została w sposób formalny odebrana parafianom. Osiem lat później ks. Józef Jędrzejewski nagle zmarł. Po wielu staraniach pozwolono ks. F. Krajewskiemu objąć funkcję proboszcza w Czerniowcach, którą piastował do 1990 r. W okresie panowania komunistycznych władz funkcjonowały świątynie dekanatu czerniowieckiego w: **Starej Hucie, Dolnych Piotrowcach, Dawidenach Zrębie, Terebleczu i Pance.**

Katolikom odbierano wszelkie prawa spełniania praktyk religijnych. Nadto zabrano klucze do budynku kościoła w Storożyńcu. Miejscowe władze zagospodarowały pomieszczenie tej świątyni na magazyn obuwia i mebli. Po roku 1962 budynek kościoła podporządkowany został Rejonowemu Komitetowi Komunistycznej Partii Ukrainy.

Organy z kościoła storożynieckiego zostały rozebrane na części. Służyły one do wytwarzania bimbbru. Dewastacja dotyczyła nie tylko wnętrza budynku. W latach 70. ówczesne władze państwowe nakazały helikopterem usunąć krzyż z wieży kościoła. Mimo wysiłków pozostał on na swoim miejscu (lekko pochyłony),

*Storożyniec. Poświęcenie kościoła, 1990 r., ks. Augustyn Mednis.
Ze zbiorów ks. Wiktora Antoniuka*

*Storożyniec. Poświęcenie kościoła.
Ze zbiorów ks. Wiktora Antoniuka*

a wykonujący rozkaz człowiek, według relacji świadków, zmarł po kilku tygodniach.

W latach 80. XX w. władze radzieckie postanowiły zamienić pomieszczenie kościoła, z magazynu mebli i obuwia, na salę organową. Adaptacja trwała około 4 lat, remont świątyni wykonywała firma Grzegorza Berezowskiego ze Storożyńca. Wprawdzie organów nie było w kościele już od dawna, jednak nikomu to nie przeszkadzało, aby pomieszczenie kościelne nosiło nazwę *органный зал*. Do 1990 r. w tej „Sali” miały miejsce dwa lub trzy występy uczniów szkoły muzycznej ze Storożyńca i jedna wystawa towarów produkowanych w storożynieckim rejonie. Klucze do pomieszczeń świątyni znajdowały się w Wydziale Kultury Rejonowej Administracji w Storożyńcu. W 1988 roku do Czerniowiec przyjechał ksiądz Wiktor Antoniuk. Kilka razy dostarczano mu klucze, aby mógł obejrzeć kościół w Storożyńcu.

Czerniowce. Pogrzeb ks. Franciszka Krajewskiego, 19.09.1990 r.
Ze zbiorów ks. Wiktora Antoniuka

Po długich negocjacjach z władzami, w marcu 1990 r. budynek kościoła został oddany wiernym zgodnie z państwowym rozporządzeniem. Pierwsza msza święta, w czasie której miała miejsce rekonsekracja kościoła, została odprawiona 27 marca 1990 r. przez ks. Wiktora Antoniuka, pracującego w parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czerniowcach. W liturgii uczestniczył ks. Franciszek Krajewski. Był już wówczas bardzo chory. Wkrótce zmarł – 16 września 1990 r. Dla północnej Bukowiny ks. Wiktor Antoniuk jest niezwykle ważną postacią. Dotarł bowiem do parafii w najcięższych dla nich czasach, kiedy to w świadomości wielu ludzi trwał jeszcze komunizm, a w rzeczywistości nastąpił rozpad Związku Radzieckiego.

**ODRODZENIE PARAFII
PW. ŚW. ANNY W STOROŻYŃCU
W LATACH 1990–1993**

W czerwcu 1990 r. do parafii w Czerniowcach przyjechał ks. Anatol Szpak w charakterze pomocnika ks. W. Antoniuka. W tym samym roku rozpoczęły też pracę duszpasterską w Czerniowcach i okolicznych parafiach siostry Urszulanki Serca Jezusowego Konającego z Lublina. Po rozpadzie Związku Radzieckiego – niedziela 15 lipca miała wielkie znaczenie w historii parafii bukowińskich, gdyż w każdej z nich odprawiona została msza święta. Ksiądz W. Antoniuk odprawił dwie msze w Czerniowcach, w Starej Hucie i Porubnym (Tereblecze); ks. A. Szpak – w Dolnych Piotrowcach, w Storożyńcu, Dawidenach i Pance. Warto zaznaczyć, że dwa tygodnie później, 29 lipca 1990 r., w Storożyńcu w kościele pw. św. Anny odbył się pierwszy od wielu lat odpust. Na odpust świętoanieński przybyło wielu wiernych, w tym i z okolicznych parafii.

Księża i siostry ewangelizowali i katechizowali nie tylko najmłodszych, ale też i starszych. Mimo tego, że kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czerniowcach działał przez cały czas, wiele osób było wychowanych bez wiary. Małżonkowie pozostawali bez ślubu kościelnego, liczebność osób bez chrztu wzrastała; wierni coraz rzadziej przystępowali do spowiedzi, a dzieci nie były przygotowywane do I Komunii świętej. Wszystkie wyżej wymienione czynniki wskazywały duchownym kierunek ich działań oraz zakres pracy. Księża i siostry otrzymywali pomoc materialną, odzyskiwali i remontowali świątynie. Po generalnym remoncie kościoła w Dawidenach Centrum we wrześniu tegoż roku odbyła się uroczystość odpustowa ku czci św. Róży z Limy, patronki kaplicy.

Storożyniec. Pierwszy odpust (od lewej: W. Antoniuk, ks. bp Marccjan Trofimiak, ks. A. Szpak), 1990 r. Ze zbiorów ks. Wiktora Antoniuka

Storożyniec. Pierwszy odpust (od lewej: P. Polańska, ks. bp M. Trofimiak, ks. W. Antoniuk, kl. F. Pukajło), 1990 r. Ze zbiorów ks. Wiktora Antoniuka

Storożyniec. Pierwszy odpust (od lewej: dk. A. Zajączkowski, ks. W. Antoniuk, ks. bp M. Trofimiak, ks. A. Szpak, kl. F. Pukajło), 1990 r. Ze zbiorów ks. Wiktora Antoniuka

Ślady polskości, ale przede wszystkim wiary, pozostały zwłaszcza w tych wsiach, gdzie nie zamknięto kościołów w czasach komunizmu. Bukowińczycy szybko zaczęli reagować i cieszyć się z przyjazdu energicznych duchownych, którzy regularnie odwiedzali poszczególne parafie w województwie.

Od września 1990 r. siostry urszulanek Teresa Iwan i Ewa Szczefanowicz rozpoczęły katechizację dzieci i młodzieży we wszystkich parafiach Bukowiny, do których dojeżdżali księża z Czerniowiec. Tam też katecheza odbywała się trzy razy w tygodniu, a w pozostałych parafiach: Porubnym, Dawidenach, Pance, Storożynie, Starej Hucie, Dolnych Piotrowcach dwa razy w tygodniu. Warto zaznaczyć, że były to pierwsze katechezy przed I Komunią świętą. Tak szeroki teren działalności duszpasterskiej objęły wówczas tylko cztery osoby: ks. Wiktor Antoniuk, ks. Anatol Szpak, s. Teresa Iwan i s. Ewa Szczefanowicz.

*Dawideny Centrum.
Odpust ku czci św. Róży
z Limy*

*Od lewej ks. W. Antoniuk,
s. T. Iwan, ks. A. Szpak,
s. E. Szczefanowicz*

W listopadzie zaś przyjechał z Lubaczowa ks. arcybiskup Marian Jaworski, który został mianowany arcybiskupem archidiecezji lwowskiej. Bukowina północna, podobnie jak dotychczas, została włączona do tej archidiecezji. Arcybiskup, będąc na Bukowinie, odprawił w Starej Hucie uroczystą mszę świętą.

Na początku grudnia wszystkie dzieci katechizowane przez siostry i księży z Czerniowiec „odwiedził” św. Mikołaj, „wskrzyszony” po wielu latach trwania komunizmu. Po raz pierwszy zostały przedstawione *Jasełka* przez dzieci z Dawiden i Porubnego. Przygotowały je s. Teresa Iwan i s. Ewa Szczefanowicz. Odbyły się też uroczyste nabożeństwa w Storożyńcu i Porubnym, pasterka w Starej Hucie i Dolnych Piotrowcach. W tym też okresie grupę chłopców przyjęto do grona ministrantów.

Parafia w Storożyńcu była obsługiwana przez księży i siostry z Czerniowiec. Należy wspomnieć, że w tym czasie brakowało nie tylko duszpasterzy, ale odpowiedniej literatury, książeczek do modlitwy. W bardziej oddalonych od Czerniowiec parafiach była coraz większa potrzeba głoszenia słowa Bożego.

Rok 1991 rozpoczął się nowymi zadaniami, a przede wszystkim przygotowywaniem dzieci, młodzieży i dorosłych do przyjęcia sakramentów. Uroczystość I Komunii świętej, po wielu latach panowania Związku Radzieckiego, odbyła się w Storożyńcu w kwietniu. Przystąpiły do niej dzieci ze Storożyńca, Dawiden, Piotrowiec, Porubnego oraz z Czerniowiec. Uroczystości te odbyły się także w Dawidenach, Starej Hucie i Pance. Do I Komunii świętej przystąpiło wówczas ponad 100 dzieci. Oprócz wyżej wymienionych siostr i księży do pomocy przyjechał ks. Władysław Sługocki ze Stanisławowa. Młodzież i dorośli otrzymali po raz pierwszy od wielu lat sakrament bierzmowania. W czerwcu sakrament ten przyjęło 53 osoby ze Starej Huty, w lipcu zaś bierzmowanie odbyło się w Storożyńcu i Czerniowcach. Sakrament ten przyjęło około 255 osób. W Storożyńcu bierzmowani byli parafianie z Panki, Dawiden,

Storożyniec. Pierwsza Komunia Święta, 1991 r.

*Dawideny Centrum. Uroczystość Pierwszej Komunii Św. po otrzymaniu kościoła, dzieci z Dawiden i Baniłowa, 1991 r. Duchowni: ks. Władysław Sługocki, s. Ewa Szczefanowicz, ks. Wiktor Antoniuk.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

Piotrowiec, a do Czerniowiec dojechali parafianie z Porubnego i Zastawnej.

W czerwcu tegoż roku zorganizowano wyjazd parafian na spotkanie z papieżem Janem Pawłem II w Lubaczowie. Wyjazd wiernych siedmioma autokarami zorganizowali księża i siostry z Czerniowiec. Przygotowania, zakończone sukcesem, były bardzo męczące, poprzedzone długotrwałymi i wyczerpującymi staraniami u władz. Ks. W. Antoniuk koncelebrował wówczas w grupie księży z Ukrainy mszę świętą razem z papieżem. Dla pielgrzymów było to niezapomniane przeżycie. Wiązało się ono z wyjazdem do Polski jako ojczyzny, po wielu latach zamkniętych granic, a przede wszystkim ze spotkania z następcą świętego Piotra.

W sierpniu z kolei kolejne przeżycie dla parafian przygotował ks. Anatol wraz z s. Teresą. Czterdziestoosobowa grupa z całej parafii wyjechała na spotkanie z Janem Pawłem II do Częstochowy na Światowy Dzień Młodzieży. W pielgrzymce uczestniczyli parafianie z Panki, Piotrowiec, Storożyńca, Tereblecza, Starej Huty, Dawiden i Czerniowiec.

Rok szkolny rozpoczął się wreszcie w większości parafiach z rokiem katechetycznym. Poświęcono przybory szkolne dzieciom rozpoczynającym naukę. W niektórych parafiach uczestniczyły też w tej uroczystości dzieci z rodzin prawosławnych, które przyszły ze swoimi plecakami.

Pracę katechetyczną w 1991 r. rozpoczął w Czerniowcach i Pance ks. Stanisław Solilak. Siostra Ewa podjęła się prowadzenia katechezy w pozostałych parafiach, tj. Czerniowce, Porubne, Storożyniec, Dawideny, Stara Huta, Dolne Piotrowce. Ogłoszono regulamin dla osób starszych chętnych przyjąć sakrament małżeństwa, a także rodziców zgłaszających dzieci do chrztu. Osoby pragnące przyjąć ów sakrament miały odpowiednio się do tego przygotować poprzez katechezę.

Stara Huta. Po uroczystościach księża towarzyszący ks. bp. M. Troftmiakowi, s. Urszulanki oraz mieszkańcy

*Panka. Uroczystość sakramentu bierzmowania wiernych w 1991 r.
Ze zbiorów Weroniki Jakimowicz*

Częstochowa. Pielgrzymi z Bukowiny na spotkaniu z Ojcem Świętym, sierpień 1991 r. Ze zbiorów Weroniki Jakimowicz

Częstochowa. Ks. Anatol Szpak i s. Teresa Iwan na spotkaniu z Ojcem Świętym. Ze zbiorów Weroniki Jakimowicz

Wyprowadzono też księgi metrykalne za ostatnie dwa lata w takim stopniu, żeby parafia mogła już normalnie funkcjonować. W tym czasie też ks. Wiktor Antoniuk, na podstawie znalezionych zapisków dokonanych przez nieżyjącego wówczas ks. Franciszka Krajewskiego (pisał je w języku łacińskim) odtworzył księgi chrztów z lat 1970–1985. Okazało się, że w kościele w Czerniowcach udzielano rocznie od 130 do 170 chrztów.

Jesień na Bukowinie zaznacza się licznymi odpustami w parafiach. W Dawidenach Centrum uroczystość odpustowa odbyła się 1 września, na którą przybyli goście z Niemiec, byli mieszkańcy tej wsi. Przywieźli ze sobą cenne dary: fisharmonię, kielich, bieliznę kielichową, obrusy i inne paramenty liturgiczne. Na odpuscie w Starej Hucie, w dniu 15 sierpnia mszę celebrował ks. bp Marcján Trofimiak, a do Panki na odpust 28 września przyjechał ks. Julian z Seretu (Rumunia), urodzony na północnej Bukowinie.

W październiku 1991 r. wszyscy księża wraz z s. Ewą brali udział w uroczystości święceń kapłańskich w katedrze lwowskiej. Ksiądz W. Antoniuk otrzymał wówczas nominację na dziekana rejonowego Bukowiny. Wraz ze zwiększaniem się parafii potrzebne były nowe osoby. Do duszpasterstwa w Czerniowcach dołączył ks. Stanisław Irisik CM ze Zgromadzenia Misji św. Wincentego à Paulo z prowincji krakowskiej. Rozpoczął swą pracę, objeżdżając regularnie parafie w Starej Hucie, Dawidenach, Dolnych Piotrowcach. W tym czasie ks. A. Szpak został proboszczem w Storożyńcu, dojeżdżając również do Panki i Porubnego¹.

Pasterka została odprawiona w większości parafii, ponieważ było już trzech księży, którzy mieszkali na plebanii w Czerniowcach, a do odległych parafii bukowińskich dojeżdżali, pomimo

¹ Serdeczne podziękowania składam siostram Urszulankom Serca Jezusowego, pracującym w Czerniowcach, za udostępnienie mi *Kroniki z Czerniowiec*. W ten sposób udało się stwierdzić fakty oraz uściślić daty wydarzeń w poszczególnych parafiach.

niezbyt dobrych warunków. Na przykład ks. A. Szpak z powodu gołoledzi dojechał z wielkim opóźnieniem na pasterkę do Storożyńca, gdzie zgromadzeni wierni cierpliwie oczekiwali kapłana. Należy pamiętać, że zimy na Bukowinie bywają bardzo srogie, do tego dochodzi zły stan dróg, co uniemożliwia sprawne poruszanie się pojazdami.

Rok 1992 rozpoczął się od zorganizowania spotkania opłatkowego na plebanii w Czerniowcach przez ks. St. Irisika CM, s. T. Iwan SJK i s. E. Szczefanowicz SJK. W większości parafii przedstawiono też *Jasełka*. Duchowni odwiedzili sporo wiernych w ramach wizyty duszpasterskiej (kolędy). Już na samym początku roku ukształtował się tak zwany „administracyjny” podział pracy duszpasterskiej dla księży na Bukowinie północnej:

- Ks. W. Antoniuk – proboszcz w Czerniowcach, obsługiwał parafie w Sadagórze, Zastawnie, Śniatyniu, Bojanach (wówczas msza odprawiana była w kapliczce, gdyż kościół był w remoncie, obecnie jest już czynny), w przyszłości także Zielony Gaj;

- Ks. A. Szpak – proboszcz w Storożyńcu, obsługiwał parafie w Wyżnicy, Pance, Porubnym, w przyszłości też Głęboką;

- Ks. St. Irisik CM – obsługiwał Starą Hutę, Dawideny Centrum i Zrąb, Dolne Piotrowce i Górne Piotrowce, Czeresz i w przyszłości Baniłów.

Siostry, Ewa i Teresa – katechizowały dzieci i młodzież we wszystkich ww. parafiach, przygotowywały także do sakramentów dorosłych.

W marcu ks. A. Szpak zamieszkał w Storożyńcu, bliżej swoich wiernych. Plebania wówczas była zamieszkiwana przez lokatorów. Początkowo ks. Anatol zamieszkał u jednej z rodzin, później zaś w wynajętym mieszkaniu. W kwietniu 1992 r. oddano plebanie w Starej Hucie, która nadawała się do całkowitego remontu.

Wydarzeń w tym roku nie brakowało. W Czerniowcach miała miejsce I Komunia święta przygotowana przez ks. St. Irisika CM,

a w Storożyńcu do I Komunii przystąpiło 20 dzieci. Warto zaznaczyć, że w czerwcu 1992 roku zgłosił się do seminarium duchownego w Lublinie mieszkaniec Czerniowiec, długoletni ministrant – Władysław Grymski. Było to pierwsze powołanie z Bukowiny północnej, w granicach już Niepodległej Ukrainy. Pracy duszpasterskiej przybywało, dlatego potrzebne były też nowe siły. Do pomocy przyjechali ówcześni klerycy ze Zgromadzenia Misji z Krakowa: Andrzej Gromadzki, Jacek Dubicki i Krzysztof Wałaszek. We wszystkich parafiach zorganizowali z wiernymi ewangelizację przy ognisku. Były to niezapomniane spotkania.

Jesienne odpusty zorganizowano tak, żeby odbywały się w niedziele, aby ułatwić uczestnictwo wiernym z okolicznych miejscowości. Z każdym rokiem władze oddawały w poszczególnych wsiach świątynie. Nadawały się one jednak tylko do remontów. W listopadzie miało miejsce poświęcenie kościoła w Czereszcu, w którym przeważa narodowość rumuńska o wyznaniu prawosławnym. W uroczystości uczestniczyło siedmiu księży, prawosławny duchowny oraz bp Marcyan Trofimiak. Zwiększyła się też liczba wiernych.

Rok 1992 zakończył się tradycyjnie kolędami, spotkaniami oraz radością z narodzenia Jezusa. Duchowni poświęcili wiele czasu osobom samotnym, chorym, niosąc im nie tylko Dobrą Nowinę, ale i pomoc materialną.

Większe zmiany w strukturze Kościoła katolickiego na Bukowinie i w duszpasterstwie przyniesie kolejny rok – 1993.

**MISJA
NA ZIELONEJ BUKOWINIE**

Święty Wincenty à Paulo założycielem Misji

Działalność misjonarska na Bukowinie wiąże się nierozdzielnie z Polską Prowincją Zgromadzenia Misji. Ma ona bowiem długoletnią tradycję, której korzenie sięgają Francji. Założycielem Zgromadzenia Misji jest św. Wincenty à Paulo. Urodził się 24 kwietnia 1581 r. w Pouy na południu Francji, niedaleko Dax¹. Święcenia kapłańskie otrzymał 23 września 1600 r. Był duszpasterzem w Paryżu, Clichy i Châtillon oraz kapelanem rodziny de Gondi i galerników. Aby wspomagać ubogich i chorych, założył liczne stowarzyszenia charytatywne. W trosce o zbawienie ubogich założył Zgromadzenie Księży Misjonarzy, któremu również powierzył zadanie formowania duchowieństwa. Zmarł w 1660 r. w Paryżu. Został beatyfikowany w 1729 r., kanonizowany w 1736 r., a w 1885 r. papież Leon XIII ogłosił go patronem wszystkich katolickich dzieł miłosierdzia.

Księża Misjonarze przybyli do Polski w listopadzie 1651 r. dzięki staraniom królowej Marii Ludwiki Gonzagi, żony króla Jana Kazimierza². Początkowo zajęli się duszpasterstwem francuskich

¹ Ks. Jerzy Owsiak CM, *Duchowość kapłana Zgromadzenia Misji*, Księga Pamiątkowa. Kościół Świętego Krzyża w Warszawie w trzechsetną rocznicę konsekracji 1696–1996, Warszawa 1996, s. 9–25.

² Ks. Stanisław Rospond CM, *Rola Kościoła św. Krzyża w Warszawie w dziejach polskiej prowincji Zgromadzenia Księży Misjonarzy w XVII i XVIII-wiecznej Polsce*, Księga Pamiątkowa. Kościół Świętego Krzyża w Warszawie w trzechsetną rocznicę konsekracji 1696–1996, Warszawa 1996, s. 27–40.

mieszkańców Warszawy. Zatróczyli się również o utworzenie w Warszawie domu dla Sióstr Miłosierdzia, które przybyły do Polski w 1652 r. Ówczesny Przełożony Generalny Misji, ks. Edmund Jolly, podczas IV Konwentu Generalnego, obradującego w Paryżu w 1685 r., erygował Polską Prowincję Zgromadzenia Księży Misjonarzy. W 1686 r. powstał Dom Stradomski w Krakowie. Od tamtego czasu Zgromadzenie posyła swych księży i braci na różne placówki misyjne.

W lipcu 1993 r., za zgodą ks. kard. Mariana Jaworskiego, w Storożyniu został erygowany Dom Zgromadzenia Księży Misjonarzy przez ówczesnego Wizytatora ks. Stanisława Wypycha CM. Na superiora Domu Zgromadzenia wybrany został proboszcz parafii storożynieckiej, ks. Stanisław Irisik CM. Od 1 stycznia 2001 r. teren Białorusi, Rosji i Ukrainy obejmuje Wiceprowincja Księży Misjonarzy św. Cyryla i Metodego z siedzibą w Kijowie. Jej wizytatorem został ks. Paul Carl Roche CM z Irlandii.

Siostry Miłosierdzia

Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo, potocznie zwane też szarytkami (z francuskiego *charité* 'miłość, miłosierdzie'), powstało w Paryżu w listopadzie 1633 r. Założycielami jego byli św. Wincenty à Paulo i św. Ludwika de Marillac. We wrześniu 1652 r., na życzenie królowej Marii Ludwiki Gonzagi, członkini paryskiego Bractwa Pań Miłosierdzia, przybyły do Polski trzy Siostry Miłosierdzia. Celem Zgromadzenia było wówczas niesienie pomocy osobom ubogim, chorym (w ich własnych domach i szpitalach), starcom, obłąkanym, galernikom, więźniom, dzieciom, sierotom – wszystkim potrzebującym.

Siostry Miłosierdzia pracujące w parafii storożynieckiej przybyły z Polski z Krakowskiej Prowincji. Zanim losy zaprowadziły je do Storożynia, pracowały w Emilczynie, w diecezji żytomierskiej.

W maju 1994 r. wizytatorka – s. Janina Stachowiak, ekonomka – s. Krystyna Jarosz, dyrektor sióstr – ks. Władysław Jankowicz CM i ks. Franciszek Dragosz CM udali się do Storożyńca, aby zorientować się w istniejącej sytuacji i kupić dom dla sióstr. W czasie załatwiania wszelkich formalności siostry zamieszkały gościnnie u pani Heleny Strutyńskiej w Storożynie. Poznawały parafię oraz kreśliły plany przyszłej pracy. W sierpniu Zofia Białowas SM i Anna Brzęk SM wprowadziły się do pustego i wymagającego remontu domu. Siostrą służebną została pierwsza z nich, nazywana też w parafii s. Martą.

Misja Księża Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia w latach 1993–2005

Księża Misjonarze wraz z Siostrami Miłosierdzia rozpoczęli swą misję na bukowskińskiej ziemi, pokrytej lasami, pagórkami, zamieszkałej przez bardzo gościnnych i otwartych Polaków, Rumunów, Ukraińców, Cyganów, Niemców. Przybywając do parafii, zastali jeszcze ślady języka i kultury polskiej, patriotyzmu i katolicyzmu. Mieszkańcy mówili różnymi odmianami polszczyzny i kultywowali obrzędy związane z rokiem liturgicznym. Wśród parafian są górale, których przodkowie osiedlili się na Bukowinie w 1803 r. Przybyli oni z regionu czadeckiego, obecnie położonego na terenie Słowacji. Ich potomkowie mieszkają w Starej Hucie, Dolnych Piotrowcach oraz Terebleczu i do dziś posługują się charakterystyczną dla nich gwarą. To właśnie górale najlepiej zachowali poczucie tożsamości narodowej i językowej oraz religijnej. Pozostałe dwie grupy Polaków osiedliły się na Bukowinie w latach 80. XVIII w. i wywodzą się z Galicji Wschodniej i Małopolski. Posługują się polszczyzną bukowskińską, która jest kontynuacją polszczyzny południowo-wschodnich Kresów z licznymi wpływami języka i kultury ukraińskiej. W religii i tradycji widoczne jest oddziaływanie tradycji prawosławnej.

КУРІЯ ЛЬВІВСЬКОЇ
МІТРОПОЛІЇ
ЛАТИНСЬКОГО ОБРЯДУ

пл. Катедральна, 1
тел.: 72-56-82
290008 Львів

KURIA METROPOLITALNA
OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO

pl. Katedralny, 1
tel.: 72-56-82
290008 Lwów

L.dz.216/93

Lwów, dnia 16.07.1993 r.

Wielebny
Ks.Stanisław IRISIK CM

Czerniowce

Po myśli Kanonu 539 K.P.K. stosownie do pisma
Wizytatora Polskiej Prowincji Zgromadzenia Księży Misjonarzy
w Krakowie Ks.Stanisława Wypycha CM z dnia 7.07.br.L.dz.182/93
z dniem 1 września 1993 r. mianuję Księdza administratorem
parafii Storożyniec wraz z okolicznymi miejscowościami:
Baniłów Górny, Czeresz, Dawiteny Centrum, Dawideny Zrąb,
Dolne Piotrowce, Głęboka, Górne Piotrowce, Klimówka,
Stara Huta, Stara Zadowa i Wyżnica.

Na owocną posługę duszpasterską w Archidiecezji
Błogosławionego Jakuba z serca błogosławię.

Ks. Marian Buczek
Ks.Marian Buczek
Kancierz

+ Marian Jaworski
Arcybiskup Marian Jaworski
Metropolita Lwowski

Do wiadomości:

Kuria Księży Misjonarzy Kraków
Urząd Dziekański Czerniowce
Urząd Parafialny Czerniowce
Urząd Parafialny Storożyniec

Taką Bukowinę północną w rejonie Storożynca zastał w 1993 r.
ks. Stanisław Irisik CM, obecny na Bukowinie od 1991 r. Zamiesz-
kał wówczas w Czerniowcach wraz z proboszczem i dziekanem
północnej Bukowiny ks. W. Antoniukiem i ks. wikariuszem

A. Szpakiem. Od kwietnia Bukowinę północną odwiedzali coraz liczniejsi klerycy ze Zgromadzenia Misji, wśród nich m.in. Jan Trzop, Paweł Wierzbicki. W lipcu przyjechał Wizytator ks. Stanisław Wypych CM – rozpoczął rozmowy na temat pracy misjonarzy na Bukowinie. Decyzja o ostatecznym podziale pracy księży na Bukowinie została podjęta we Lwowie. Misjonarze zostali pracować w Storożyńcu, Starej Hucie, Dolnych Piotrowcach, Górnych Piotrowcach, Dawidenach Centrum, Dawidenach Zrębie, Pance, Czereszcu, a w przyszłości też w Baniłowie. Wyżnica przeszła do duszpasterstwa księży z Kosowa. Siedzibą poszczególnych parafii zostało miasteczko Storożyniec.

Ksiądz A. Szpak otrzymał wówczas Sadagórę, Porubne, Głęboką (później też Bojany i Zielony Gaj), a ksiądz Wiktor – Czerniowce, Śniatyń, Zastawnę, Kocmań, Łużany (w remoncie).

W związku z coraz większą liczbą odradzających się parafii w okolicy Storożynca do pracy został skierowany ks. Marek Chociej CM. Rozpoczął się też remont części plebanii w Storożyńcu, gdzie w przyszłości zamieszkają misjonarze. W drugiej części domu pozostała nadal lokatorka, starsza pani.

Od grudnia 1993 r. do kwietnia 1994 r. w parafii storożynieckiej pracował ks. Marek Maszkowski CM. Podczas swojego krótkiego pobytu na Bukowinie wyświetlał we wszystkich parafiach przezrocza o życiu ludzi i pracy duszpasterza na Madagaskarze. Parafianie byli wstrząśnięci tym, co zobaczyli w czasie wyświetlania przezroczy, mianowicie życiem ludzi w Afryce. W krótkim czasie dotarł do serc wielu wiernych. Był bardzo lubiany wśród młodzieży i dorosłych. W Storożyńcu pozostawił obraz *Jezu, ufam Tobie*, a w Dawidenach Centrum stację *Drogi Krzyżowej*. Kolejny obraz *Matki Bożej Niepokalanej* w Storożyńcu namalowała Urszula Brzozowska z Pabianic.

W grudniu 1993 r. misjonarze zamieszkali już w Storożyńcu na plebanii, a jeden z nich dojeżdżał do Czerniowiec odprawiać

liturgię. Grudzień był też miesiącem odwiedzin *św. Mikołaja* we wszystkich parafiach. Ksiądz St. Irisik i ksiądz A. Szpak otrzymali z formacji samochody *Moskwicz*, aby łatwiej posługiwać wiernym w odległych miejscowościach. Misjonarze nadal ściśle współpracowali z księżmi z Czerniowiec, wzajemnie sobie pomagając, odwiedzając się. Takie spotkania dawały lepsze efekty pracy pod każdym względem.

Rok 1994 był rokiem wyężonej pracy księży i sióstr na Bukowinie. Rozpoczęła się ona od przygotowywania wiernych do przyjęcia sakramentów: spowiedzi, komunii świętej i małżeństwa. Rozpoczęto też remonty: Domu Sióstr w Storożynku, kościoła w Górnych Piotrowcach, a remont dachu kościoła w Baniłowie zakończono. W lipcu do parafii w Storożynku dołączył ks. Franciszek Dragosz CM.

Każdy z duszpasterzy miał swoje cele i zadania:

- proboszcz Stanisław był odpowiedzialny za życie duchowe księży, sióstr oraz wszystkich parafian, gromadził środki na remonty i na pomoc materialną dla ubogich.

- Ks. Franciszek doradzał, pomagał, nadzorował wszystkie rozpoczęte budowy i remonty.

- Ks. Marek spotykał się z młodzieżą i dziećmi; zorganizował pierwszy wyjazd na *Vincentianę* (Festiwal Piosenki Religijnej w Krakowie), a w sierpniu 1994 r. wraz z proboszczem zorganizował pierwszą pieszą pielgrzymkę do sanktuarium maryjnego w Kaczyce (Rumunia).

Od września 1994 r. prawie we wszystkich wsiach rozpoczęto katechizację dzieci i dorosłych. Prowadzili je księża wraz z s. Anną. Oprócz katechezy uczyła ona języka polskiego m.in. w Starej Hucie i Dawidenach Centrum. Siostra Zofia (Marta) od przybycia na Bukowinę zajmowała się dbałością o czystość świątyń we wszystkich parafiach. Tak, jak zwiększała się liczba kościołów, które mieli obsługiwać księża misjonarze, tak zwiększał się zasięg pracy s. Marty.

Dekorowanie kościołów na uroczystości Bożego Narodzenia, budowanie szopek, wystawianie jasełek, przygotowywanie paczek świątecznych we wszystkich parafiach – tak wyglądała, oprócz prowadzonego duszpasterstwa, praca sióstr i księży. Zaznaczyć należy, że wraz z nimi „przybył” także do parafii *św. Mikołaj*. Do tego czasu o jego istnieniu mało kto wiedział. Niepodzielnie panował *Dziadek Mróz*. Działalność księży i sióstr rozwijała się w całej parafii z każdym rokiem. Przybywało też pracy i obowiązków. Do pomocy w lutym 1995 r. przybyła do Storożyńca s. Maria Kolbusz SM, pielęgniarka. Zajmowała się chorymi oraz katechizacją dzieci, prowadziła m.in. katechezę dla przedszkolaków.

Styczeń 1996 r. dla duszpasterzy był bardzo pracowitym okresem. W tym miesiącu we wszystkich parafiach Storożyńca miała miejsce wizyta duszpasterska (kolęda). Coraz częściej księża byli zapraszani w odwiedziny przez sąsiadów – wyznania prawosławnego.

Wizyta duszpasterska w parafii storożyńskiej rozpoczęła się od 1991 r. fragmentarycznie z dwóch powodów:

- 1) małej ilości duszpasterzy;
- 2) zimowych warunków pogodowych, które często uniemożliwiały dojazd do niektórych miejscowości.

Kolęda ma swoje określone i bardzo ważne miejsce w duchowości wiernych. Duchowny, wchodząc do mieszkania, śpiewa kolędę, kropi mieszkanie święconą wodą, rozmawia z domownikami. Rozmawia na temat życia sakramentalnego. Wielu parafian niecierpliwie oczekuje przyścia kapłana, aby móc opowiedzieć mu o swoich problemach. Odbywa się szczerza rozmowa całej rodziny z księdzem. Podczas kolędy księdzu towarzyszy siostra miłosierdzia, a niekiedy jeszcze osoba oprowadzająca, która wskazuje kapłanowi domy katolików rzymskiego wyznania. Ofiary z racji wizyty duszpasterskiej są składane przez wiernych w kościele. W wielu miejscowościach istnieje tradycja, że w Boże Narodzenie

domy katolików odwiedzają kolędnicy, tutaj zwani *bratkami* lub *bractwem* (zbierają pieniądze na utrzymanie świątyni).

W lutym 1995 r. księża i siostry zorganizowali pierwsze spotkanie dla chorych i samotnych. Miało ono miejsce w Domu Kultury w Storożyńcu. Udostępniono wówczas dwie sale oraz scenę, na której dzieci ze Starej Huty przedstawiły *Jasełka* w języku polskim. Dla osób ubogich, samotnych i z rodzin wielodzietnych z jedenastu parafii przygotowano paczki. *Apostolstwo wśród ubogich i chorych wymaga nie tylko głoszenia Ewangelii słowem, ale i działalności dobroczynnej wobec nich*³.

Duszpasterstwo misjonarzy i szarytek ma szeroki zasięg. Duchowni borykają się również z problemami życia codziennego na Ukrainie. Rozpoczęto m.in. remont Domu Polskiego w Pance.

Szczególne znaczenie w działalności duszpasterskiej miała i nadal ma ewangelizacja podczas rekolekcji wielkopostnych i adwentowych. Rekolekcje wielkopostne w 1995 r. głosił ksiądz Czesław Żak CM⁴. W marcu 1995 r. poświęcił on namalowane przez ks. M. Maszkowskiego CM stacje *Drogi Krzyżowej* w kaplicy w Dawidenach Centrum. We wszystkich parafiach zostawiał obraz Matki Bożej, rozdawał cudowne medaliki oraz uczył wiernych nowenny. Niestety, niewiele dzieci i dorosłych wzięło udział w *Drodze Krzyżowej* i w *Gorzkich Żalach*. Problem polegał na tym, że wierni z niektórych parafii nie rozumieli znaczenia modlitw podczas tych nabożeństw.

³ Ks. Stanisław Rospond CM, *Rola Kościoła św. Krzyża w Warszawie w dziejach polskiej prowincji Zgromadzenia Księżów Misjonarzy w XVII i XVIII-wiecznej Polsce*, Księga Pamiątkowa. Kościół Świętego Krzyża w Warszawie w trzechsetną rocznicę konsekracji 1696–1996, Warszawa 1996, s. 37.

⁴ Pozostawił po sobie napisaną w Storożyńcu pracę pt. *Misja na Zielonej Bukowinie–Ukrainie*, Warszawa 1995, ss. 31, w której przedstawił swoje spostrzeżenia w pracy z parafianami.

Od maja 1995 r. siostry zamieszkały już w swoim domu. Zorganizowały wówczas dla dziewcząt z parafii pierwsze czuwanie. Nowenny, czuwania, jasełka, *św. Mikołaj* – to część ewangelizacyjnej działalności księży i siostr na Bukowinie.

Na uroczystość odpustową w Storożyńcu przybyło wielu wiernych. W 1995 r. przyjechała 100-osobowa pielgrzymka z różnych stron Polski, m.in. z Lubania Śląskiego i Krakowa, klerycy i księża z Kołomyi i Czerniowiec, ojciec Semen Smolak z synem Michałem, prawosławny duchowny z Baniłowa. Mszy świętej przewodniczył ks. bp Marcyan Trofimiak. Wieczorem w Domu Kultury w Storożyńcu został zorganizowany przez Czerniowieckie Obwodowe Towarzystwo Kultury Polskiej I Regionalny Festyn Polskiego Folkloru i Pieśni Polskiej. Honorowymi gośćmi imprezy byli m.in. konsul RP we Lwowie Tomasz Leoniuk oraz konsul Zbigniew Misiak⁵.

Na odpust *św. Anny* w Storożyńcu przybywają od 1991 r. pielgrzymi z Lubania Śląskiego. Przybywają starsi bukowińczycy żyjący na Ziemiach Odzyskanych, także młodzi i najmłodsi, aby poznać rodziny swoich dziadków. Pielgrzymi otrzymują opracowaną przez dra J. Bujaka, J. Gułę broszurkę zawierającą dane historyczne parafii, pieśni religijne i patriotyczne oraz program pobytu w Storożyńcu.

W związku ze świętem Wniebowzięcia NMP, do Kaczyki wyruszyła w 1995 r. już II piesza pielgrzymka. Ojcem duchowym pielgrzymki był ks. Marek Chociej CM oraz ówczesny kleryk – Władysław Grymski.

Listopad to miesiąc nabożeństw na cmentarzach z okazji Wszystkich Świętych i Dnia Zadusznego. Z prawosławia katolicy przyjęli zwyczaj przynoszenia na cmentarz żywności, a nawet alkoholu i wzajemnego częstowania się na cześć duszy zmarłego.

⁵ J. Kuczabińska, *I Regionalny Festyn Polskiego Folkloru i Pieśni Polskiej na Bukowinie*, Czerniowce 1995, maszynopis, s.1–2.

Po zakończonej liturgii rozkładali to wszystko na stolikach lub nagrobkach. Duchowni cierpliwie musieli tłumaczyć wiernym znaczenie święta oraz uczyć odpowiedniego zachowania się w tym okresie na cmentarzach.

Przełom lat 1995 i 1996 poświęcono przygotowaniom przede wszystkim wiernych, ale także wystroju kościołów do Narodzenia Pańskiego. Dzieci z Panki w Storożyncu przedstawiły *Jasełka* w języku ukraińskim, a na spotkaniu opłatkowym w Domu Kultury w Storożyncu dzieci z Dolnych Piotrowiec przedstawiły *Jasełka* w języku polskim.

Pracy duszpasterskiej nikomu nie brakowało. S. Anna z nowo powstałą grupą Wincentyńskiej Młodzieży Maryjnej ze Starej Huty wyjechała na formację do Polski. Od początku roku katechetycznego zaczął działać ośrodek rekolekcyjny w Starej Hucie. Ks. Antoni Miciak CM z grupą młodzieży z Pabianic zorganizował spotkania z bukowińskimi dziećmi w latach 1994–1996. Podobne ośrodki zaczęły też funkcjonować w Zabołotowie i Kołomyi. W Górnych Piotrowcach przygotowywano odpust oraz ponowne poświęcenie kościoła po odbudowie. Uroczystość odbyła się 13 czerwca 1996 r., a przewodniczył jej ks. bp Marcin Trofimiak.

Zakończony został też remont kapliczki przy cmentarzu w Starej Hucie. Rok 1996 przyniósł również pewne zmiany kadrowe w parafii: przed wyjazdem z Bukowiny do Brodów (woj. lwowskie) pożegnał mszę w większości parafii należących do Storożynca odprawił ksiądz Anatol Szpak. W sierpniu z wiernymi pożegnał się też ksiądz Marek Chociej CM. Zastąpił go ks. Robert Iskrzycki CM, a s. Annę zastąpiła s. Józefa Wątroba, która przyjechała do Storożynca w listopadzie 1996 r. W tym roku *Jasełka* przygotowano na szerszą skalę: w Starej Hucie (s. Józefa), w Dolnych Piotrowcach i Dawidenach (ks. Robert), w Pance i Storożyncu (s. Maria).

Duchowni pracujący na Bukowinie spotkali się w 1997 r. na czuwaniu, tym razem w Rohatynie. Spotkanie poprowadził ks. Fran-

ciszek Dragosz. Rekolekcje wielkopostne w 1997 r. poprowadził ks. Andrzej Ziółkowski CM. A oto, jak relacjonuje on swój pobyt:

Msza święta „na przypieku”⁶

„Najlepiej łączyć przyjemne z pożytecznym. Tak też zrobiłem, gdy zaproponowano mi przeprowadzenie rekolekcji wielkopostnych w parafiach na ukraińskiej Bukowinie, które obsługują księża ze Zgromadzenia Misji. Pożyteczne – bo rekolekcje; przyjemne – bo Bukowina, to przecież góry, połoniny, które dają wytchnienie w trudzie i zmęczeniu. Ale żeby ktoś z Czytelników nie pomyślał, że chodziłem tylko po górach, a zaniedbywałem wiernych, to pokrótce opowiem, że można łączyć jedno i drugie.

Miało to miejsce w marcu 1997 roku. Zima jeszcze trochę trzymała, więc nie było zbyt łatwo wysiedzieć w kościołach. Na szczęście liturgia miała miejsce nie tylko w świątyniach, lecz także i w domach. Wierni gromadzili się w domu, który bardzo często stawał się tymczasową kaplicą. W duchu nazwałem sobie takie spotkania „liturgią na przypieku”. To doświadczenie wyniosłem z Białorusi, gdzie ewangelizuję od 1995 roku. Od tamtego czasu cenię sobie liturgię w domu, w którym napalono w piecu, a z kuchni dolatuje mnie zapach domowego chleba. Pamiętam doskonale trzy godziny spowiedzi w jednej z miejscowości, gdy obok mnie przy piecu wygrzewał się kot. Obaj byliśmy zadowoleni: on – bo mu było ciepło i nikt go nie wyganiał na mróz; ja – bo ogrzewałem się dwiema rzeczywistościami: duchową, bo się ludzie nawracają, i tą prozaiczną, że tak jak ten kociak – nie marznę.

Góry zaś były jak na dotknięcie dłoni, tuż, tuż, obok mnie. W Starej Hucie zamieszkałem przez dwa dni na plebanii (już

⁶ Andrzej Ziółkowski – ksiądz ze Zgromadzenia Misji – jest wykładowcą teologii pastoralnej i homiletyki w Krakowie. Rekolekcjonista. Jest również autorem licznych homilii, opowiadań, felietonów, konspektów i scenariuszy spotkań ewangelizacyjnych. Mieszka w Krakowie.

nie istnieje – spłonęła). Po liturgii napaliłem w piecu, nagrzałem w domu, a kiedy już „odtajałem”, pisałem „starohuckie” listy do przyjaciół. Pamiętam te dni dość dobrze, bo wtedy na niebie można było gołym okiem dostrzec „chwosta” – jakaś kometa zbliżyła się wtedy do ziemi. „Wielką Wieżę” zdobyłem wtedy kilka razy wraz z Reginą i Tomkiem – małżeństwem, dzięki któremu bukowskijskie pejzaże poznałem od strony problemów i radości nauczycieli. To oni przybliżyli mi problemy językowe, napięcia wewnątrz samych Bukowińczyków i sposoby, jakimi można je rozwiązywać.

W Korczesztach nie pomogła znajomość języków obcych. Nie dlatego, że ich nie znam, lecz dlatego, że... akurat nie znam rumuńskiego! Tylko gospodyni rozumiała po polsku. Czuję się jednak spokojnie, bo liturgia nabrała charakteru ekumenicznego, gdzie języki mieszały się ze sobą, ale duch był jeden.

W Dawidenach Zrąb poszedłem jeszcze dalej. Liturgia Wielkiej Soboty była jedną wielką homilią – pytałem, słuchałem, obserwowałem reakcje, razem z nimi cieszyłem się, że już jest blisko „święty ogień”, woda święcona, że pokarmy na wielkanocny stół są już poświęcone, że Duch Pański napętnia każdego z nas. Cierpliwie mówiłem powoli po polsku, a potem prosiłem o cierpliwość, gdy jedna z nauczycielek tłumaczyła na ukraiński dzieciom to, co dla nich nie było zrozumiałe. Pan Bazyl, który mnie wtedy zawiózł do Zrębu, sam przyznał, że teraz to on już „rozumie, o co chodzi w Wielką Sobotę...”

Ale najpiękniejsze były wypadki w te miejsca, gdzie wije się Seret, przecinając raz po raz miejscowości na pół, jakby chciał dać do zrozumienia, że natura tu rządzi i że nie tak prosto jest ją poskromić. Mróz trzymał jeszcze w nocy. Szadź osadzała się na gałęziach, na drzewach, płotach, rysowała swoje cudowne obrazy, gdziekolwiek wody Seretu unosiły swe pary.

Kiedys trzeba powtórzyć ten święty czas rekolekcji”.

W 1997 r. zaczyna działać teatrzyk kukielkowy. Została wystawiona bajka *Czerwony Kapturek i przyjaciele, czyli nie rozmawiaj z nieznanymi* – w Dawidenach w języku ukraińskim, a w Dolnych Piotrowcach w języku polskim. Teatrzyk lalkowy przygotował ks. Robert, a scenariusz napisały siostry szarytki. W Dolnych Piotrowcach Wincentyńska Grupa Maryjna po raz pierwszy przedstawiła w maju 1997 r. sztukę pt. *Objawienie Cu-downego Medalika*.

Oprócz remontu plebanii w Starej Hucie odbyła się też uroczystość związana nie tylko z odpustem w parafii, ale też z wniesieniem 12-metrowego krzyża na szczyt Wieży (pobliska góra).

Po raz pierwszy w całej parafii zorganizowano także *Wakacje z Bogiem* z udziałem animatorów z Polski. W Dolnych Piotrowcach prowadził je ks. Krzysztof Kaźmierczak, a w Starej Hucie ks. Janusz Śmigiera CM. Dzieci i młodzież z całej parafii mogły zapoznać się, razem modlić się, bawić i odpoczywać.

W 1997 r. nastąpiła kolejna zmiana wikariusza w parafii: na miejsce lubianego przez starszych i młodszych wiernych ks. Franciszka Dragosza CM przyjechał na Bukowinę energiczny ks. Sławomir Szucki CM.

Założycielem parafialnej grupy AIC, czyli Pań Miłosierdzia, zostali siostra Anna Brzęk SM i ksiądz Stanisław Irisik CM. Pierwsze spotkanie odbyło się w listopadzie 1997 r. na plebanii w Storożyńcu. Panie ze Storożyńca i Panki zapoznały się z metodami pracy i wytyczonymi celami. W skład grupy weszły 23 panie: 11 ze Storożyńca i 12 z Panki. Pierwszą akcją Panie Miłosierdzia zorganizowały już w tym roku, odwiedzając starsze i samotne osoby z parafii. Prezydentką Grupy Miłosierdzia AIC w Storożyńcu została Jadwiga Kryczka, a w Pance Weronika Jakimowicz.

Rekolekcje adwentowe poprowadził ks. Andrzej Gieroń CM. Świąteczne przedstawienie dla całej parafii przygotowali mieszkańcy Starej Huty. Jasełka pt. *Pójdźmy wszyscy do stajenki*

odbyły się w plenerze, w języku polskim. Wrażeń było mnóstwo: żywy mały Pan Jezus, święty Józef i Maria w stajni, nawet żywe owce brały udział w przedstawieniu. Przedstawienie rozpoczęło się w kościele, poszczególne sceny wystawiane były w kolejnych częściach wsi, a zakończenie odbyło się w *Grapie* – w najpiękniejszym zakątku tej miejscowości. Na tę uroczystość przyjechali wierni z prawie wszystkich piętnastu parafii. Było ok. 400 uczestników. Dla wszystkich był przygotowany ciepły posiłek oraz nocleg dla przybyłych gości.

22 grudnia 1997 r. w katedrze lwowskiej miała miejsce niezapomniana i uroczysta chwila. Diakon Władysław Grymski z Czerniowiec otrzymał święcenia kapłańskie. Msze prymicyjne sprawował w Pance, Storożyncu i Starej Hucie. To pierwsze powołanie kapłańskie z północnej Bukowiny. Wkrótce po tym zwiększył się liczbą powołań z parafii storożynieckiej.

Z nadejściem nowego roku kalendarzowego przybyło też nowych obowiązków i kłopotów. Jest również radość z tego, co już zostało zrobione. W parafiach jest więcej ludzi, którzy chętnie pomagają w przedsięwzięciach organizowanych przez księży lub siostry. W każdej parafii księża wraz z siostrami miłosierdzia przygotowują chłopców do służby ministranckiej.

Tymczasem na Bukowinie „czas płynie wolno, nikomu do niczego się nie śpieszy, nie będzie zrobione dzisiaj, to będzie zrobione jutro lub za kilka dni”.

Rekolekcje wielkopostne w 1998 r. wygłosił ksiądz Józef Krzywda CM. W historii parafii po raz pierwszy została przygotowana *Męka Pańska* w języku ukraińskim. Aktorami byli dorośli wierni ze Storożynca i Panki. Nad inscenizacją czuwał ks. Robert i ks. Sławomir wraz z siostrami miłosierdzia. W tym samym roku został zakupiony dom sąsiadujący z domkiem mieszkalnym sióstr w Storożyncu. W przyszłości będzie to *Kuchnia dla Ubogich* lub *Dom św. Wincentego à Paulo*. Władze miasta Storożyniec wydały

СТОРОЖИНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА

Чернівецької області

Виконавчий комітет

Р І Ш Е Н Н Я № 138

від 10 червня 1998 року

м.Сторожинець

Про повернення культурного приміщення.

ВИКОНКОМ МІСЬКОЇ РАДИ Р І Ш И В :

1. Повернути культову споруду (костел), що розміщений по вул. Шевченка,32 в м.Сторожинець Римо-Католицькій парафії. Передати споруду у власність Римо-Католицькій парафії з усіма правами власника, передбачених законом.

СТОРОЖИНЕЦЬКИЙ МІСЬКИЙ ГОЛОВА

[Signature] Д.Г. няйко

dokument mówiący o oddaniu na własność katolikom pomieszczenia kościoła. Główne cele pracy Sióstr Miłosierdzia oraz grupy AIC w rejonie storozynieckim to pomoc duchowa, żywnościowa i opieka lekarska ubogim. Wizyta p. Andree Thomanek z Austrii i p. Anne Sturm z Niemiec zakończyła się powstaniem projektów budowy ośrodka rekolekcyjno-wychowawczego w Starej Hucie, *Kuchni dla Ubogich* w Storozyncu, a także zakupu odpowiednich leków dla całej parafii. Została też sporządzona kartoteka osób

potrzebujących pomocy. Jesienią w tym roku odbyło się też otwarcie *Kuchni dla Ubogich*. Z początku korzystało z niej ok. 40 osób, zabierając do domów zupę i chleb.

Wakacje z Bogiem odbyły się w Piotrowcach Dolnych, duszpasterzem przedsięwzięcia był ksiądz Janusz Śmigiera CM. Siostry przygotowały do poświęcenia kapliczkę w swoim domu. Mszę odprawił i kaplicę poświęcił abp Marian Jaworski 13 września tegoż roku.

Rok szkolny dla księży i siostr zaczął się katechizacją dzieci w całej parafii. Ks. proboszcz – odpowiedzialny był za Czeresz, Banilów i Korczeszy, ks. Sławomir – za Pankę, Dolne Piotrowce i Dawideny Centrum, s. Maria – za Pankę i Dawideny Zrąb, s. Anna lub jej zastępczyni – za Storożyniec i Starą Hutę, s. Zofia Marta – za czystość ołtarzy i bieliznę kielichową we wszystkich parafiach. Ks. Robert zajmował się remontami, ze szczególnym naciskiem na remont plebanii w Starej Hucie.

Rekolekcje bożonarodzeniowe w 1998 r. poprowadziło rodzeństwo: s. Arletta i ks. Andrzej Ziółkowscy. Siostra Arletta (orionistka) zechciała podzielić się z nami swoimi wrażeniami:

Dobze, ześ się, Jezu nad Seretem zrodził⁷

„Rzadko kto ma takie szczęście spędzić „sylwestra” na Bukowinie. Może się to komuś dziwne wydaje, że siostra zakonna pisze o „sylwestrze” zamiast o Bożych sprawach, ale tak faktycznie było. Miałam to szczęście w dzień św. Sylwestra papieża popatrzeć na całą Bukowinę z „Wielkiej Wieży” – góry, niedaleko Starej Huty po ukraińskiej stronie Bukowiny. Tak, miałam tę satysfakcję przeprowadzić rekolekcje adwentowe razem z ks. Andrzejem Ziółkowskim CM (notabene moim bratem). Zanim jednak przyjechaliśmy do

⁷ Siostra Arletta Ziółkowska należy do Zgromadzenia Sióstr Orionistek. Jest katechetką w szkole podstawowej. Jest również autorką homilii do młodzieży, felietonów, konspektów i scenariuszy spotkań z dziećmi na „zielonej szkole”. Publikuje w „Bibliotece Kaznodziejskiej”.

Storożyńca, po drodze mieliśmy dzień skupienia dla młodzieży w Kołomyi (19 grudnia 1998 roku). To było jakby preludium do przedziwnego utworu na mróz, śnieg, jazdę do wielu miejscowości, spotkanie się z różnymi kulturami, słuchanie różnych języków, obserwacja rozmaitych tradycji, no i przede wszystkim spotkanie z Nowonarodzonym na Bukowinie. Tak faktycznie było.

Trudno mi powiedzieć, która z miejscowości, gdzie mówiliśmy o chrześcijańskim sensie życia (ja siedząc w ławce z wiernymi, brat zaś najczęściej od ambony), zasługuje na szczególną uwagę. Po sześciu latach obejmuję całość tych krótkich spotkań o tematyce duchowej właśnie jako taką przedziwną symfonię na wielość osób, zdarzeń połączonych w naturalny sposób z bukowińskim zimowym pejzażem. Miałam okazję odwiedzać nie tylko chorych, ale i będących w potrzebie. Ich skromne mieszkania jakże odpowiadały ubogiemu wystrojowi żłóbka. Wspominam mszę św. w jednym z domów. Zdaje mi się, że to było gdzieś koło Baniłowa (dokładnie nie pamiętam). Zebrało się kilkanaście osób. Były również dzieci. Ks. Robert, misjonarz, zapytał: „Wolicie, żebym mówił do was słabo po ukraińsku, czy po polsku?” Wszyscy zgodnie przytaknęli: „Słabo, ale po ukraińsku”. A kilkanaście kilometrów dalej cała liturgia była już w języku polskim.

Niesamowita jest ta mozaika języków, narodowości, tradycji, zwyczajów, sposobów porozumiewania się. Ale najważniejsze było to, że Jezus się narodził po raz kolejny na Bukowinie. Jakoś naturalnie i spontanicznie przychodziła mi na myśl pastoralka spod Giewontu:

„Dobrze, ześ się Jezu pod Giewontem zrodził,
bedzies w biołych portkach i cuzecce chodził”.

Od czasu rekolekcji na Bukowinie śpiewam sobie cichutko:

„Dobrze, ześ się Jezu nad Seretem zrodził,
bedzies w biołych portkach i cuzecce chodził”.

A jak mi już się znudzi, to nucę sobie:

*„Dobryj wieczir tobi,
panie gospodarju.
Radujsia, oj radujsia zemlie,
Syn Bożyj narodywsia”.
Raduj się ziemio bukowińska, Pan się narodził u ciebie!”*

Kolejny rok przyniósł też nowe zmiany w parafii, przede wszystkim w kadrze misyjnej. S. Anna Brzęk SM w 1998 r. na stałe opuściła parafię. Na jej miejsce przyjechała s. Bożena Gaura SM, jako katechetka dla dzieci i młodzieży. Po misyjnej pracy, trwającej ponad cztery lata wyjechała s. Maria Kolbusz SM. Do pracy w parafii przyjechały: s. Małgorzata Lechwar SM, pomagająca chorym i ubogim, współodpowiedzialna wraz z ks. St. Irisikiem CM za działalność grupy AIC, oraz s. Małgorzata Kinga Słomka SM, która zajmowała się duszpasterstwem i katechizacją oraz grupami maryjnymi w całej parafii.

Bierzmowanie odbyło się w kwietniu 1999 r., w kościele pw. św. Anny w Storożyńcu. Do sakramentu przystąpiło 65 osób z całej parafii, a udzielił go ks. bp Stanisław Padewski. W maju miały miejsce uroczystości I Komunii Świętej, a przyjęło ją: w Storożyńcu – 17 osób, w Pance – 6, w Starej Hucie – 23, w Dawidenach Centrum – 6, a w Dawidenach Zrębie – 2 osoby.

Parafia pw. św. Anny w Storożyńcu już od trzech lat jest parafią partnerską parafii św. Anny we Wrocławiu. W 1999 r. została też parafią partnerską parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Dortmundzie (Niemcy). W marcu decyzją storożynieckiej miejskiej rady zostało wydane Świadcetwo o prawie własności kościoła św. Anny w Storożyńcu.

Po raz pierwszy w 1999 r. w historii parafii odbyło się przygotowanie Animatorów Poradnictwa Rodzinnego prowadzone poprzez Oazę Rodzin z Konina. Goście prowadzili spotkania z parafianami w różnych miejscowościach. Osoby świeckie pokazały na przykła-

СВІДОЦТВО

про право власності на

КОСТЕЛ

назва об'єкту нерухомого майна

Місто Сторожинець село, селище - 23 березня 1999р.

виконавчий комітет Сторожинецької міської ради

назва органу, який видає свідоцтво

посвідчує, що в цілому КОСТЕЛ
в цілому або в частині об'єкт

який розташований в місті, ~~селищі~~ Сторожинець

по вул. Шевченко за № 32

дійсно належить Римо-Католицькій парафії костелу Святої Анни
м.Сторожинець

на праві колективної власності
форма власності

В цілому складається КОСТЕЛ ЛІТ. "А" будинків (будівель).

Свідоцтво видане на підставі рішення виконкому Сторожинецької міської ради

Від 13 березня № 8

Керівник органу

Л.Г.НІЙКО

прізвище, ініціали

М.П.

Зазначений в цьому документі КОСТЕЛ
назва об'єкту нерухомого майна

зарегстрований
в Сторожинецькому бюро технічної інвентаризації на праві колективної власності

за Римо-Католицькою парафією костелу Святої Анни м.Сторожинець

та записаний в кадастровому книжку № 1 за реєстровим № 12 стр. № 7

- 23 березня 1999р.

Наданий БТІ

О.М.БЕЗДІТНИЙ

dzie własnych rodzin, jak trzeba lub jak można żyć zgodnie, jak należy rozmawiać z małżonkami, a także kto jest odpowiedzialny za wychowanie dzieci.

Wakacje z Bogiem w tym roku odbyły się w Pance, a prowadził je niezawodny ks. Janusz wraz z 15-osobową grupą animatorów. W dwóch turnusach wzięło udział około 170 dzieci. W rozpoczęciu katechetycznego roku szkolnego uczestniczyło około 450 dzieci z wszystkich parafii. W tym czasie przeprowadzono remont na plebanii w Storożyni.

Zwiększyła się liczba parafian, jednocześnie przybywa też obowiązków proboszczowi i wikariuszom oraz siostrze szarytkom. Skąd się bierze większa ilość parafian? Coraz więcej jest małżeństw mieszanych katolicko-prawosławnych; więcej też osób biorąc ślub z partnerem czy partnerką wyznania prawosławnego (lub innego), przechodzi na katolicyzm. Dla przykładu: w 1999 r. w parafii sakrament małżeństwa zawarło 16 par, w tym 3 małżeństwa katolickie i 13 par mieszanych.

Siostry miłosierdzia – Zofia Marta Białowas, Małgorzata Lechwar oraz Małgorzata Kinga Słomka, jak każdego roku w Uroczystość Zwiastowania NMP odnowiły śluby święte w swojej kaplicy. Konferencję przygotowującą do tego wydarzenia wygłosił ks. proboszcz.

Coraz lepiej rozwija się współpraca ze Stowarzyszeniem AIC. Parafię odwiedziły przewodnicząca światowego Stowarzyszenia AIC p. Patrycja de Nawa oraz sekretarz p. Anne Sturm. Zapoznaly się one z pracą AIC w Storożyni, z działalnością organizacji, a zwłaszcza z projektem budowy *Kuchni dla Ubogich*. W związku z przebudową pomieszczenia została zawieszona jej działalność. Rozebrano stary budynek, położono fundament pod nowy oraz wymurowano ściany i pokryto dach przed kolejną zimą. Za pierwszy etap budowy był odpowiedzialny ks. Robert, a za kontynuację i prace końcowe ks. Franciszek.

Dla wszystkich parafian rok 2000 jubileuszowy przyniósł kolejną radość – w maju kleryk Franciszek Popowicz CM przyjął święcenia diakonatu. Nowe powołania kapłańskie cieszą wiernych. W sierpniu parafię odwiedził Wizytator Polskiej Prowincji Misjonarzy ks. Bronisław Sieńczak CM oraz sekretarz ks. Arkadiusz Zakręta CM.

Po raz pierwszy w historii parafii zorganizowano spotkanie wszystkich grup wincentyńskich. Grupy takie działają w pięciu największych liczebnie parafiach. Spotkanie rozpoczęło się mszą świętą. Wzięły w nim udział następujące grupy: Wincentyńska Młodzież Maryjna, Panie Miłosierdzia, Siostry Miłosierdzia oraz Księża Misjonarze. Tu warto przypomnieć hasło: *Razem możemy zrobić więcej!* Dzieci z Dawiden dały przedstawienie kukiełkowe oparte na motywach *Małego Księcia*, młodzież ze Storożynca przedstawiła taniec światła, panie z Panki pokazały scenkę o swataniu dziewczyny na wsi ukraińskiej, a najliczniejsza grupa ze Starej Huty wykonała tańce i śpiewy górali bukowińskich. Od 2000 r. opiekę nad dziećmi w czasie *Wakacji z Bogiem* pełnią już animatorzy z parafii storożynieckiej ze swoimi pasterzami.

Cieszyli się wszyscy – takiego spotkania jeszcze nie było. Radość wiernych nie miała granic – do parafii powraca długo oczekiwany i lubiany ksiądz Franciszek Dragosz CM. Jest już czterech księży. Parafia została podzielona na dwa rejony. Ks. Sławomir z ks. Robertem przeprowadzają się na plebanie do Starej Huty. Pracują z młodzieżą, organizują spotkania, a nade wszystko ewangelizują.

Rok jubileuszowy zakończył się rekolekcjami adwentowymi, które prowadził ks. Franciszek. Kto wie, jaki będzie następny rok? Dla jednych szykują się zmiany, dla innych jeszcze cięższa praca.

Tymczasem pory roku mają swój urok, zwłaszcza tu, na Bukowinie. Lato – piękne, zielone, sprzyja pracy z dziećmi, ale też jest czasem przygotowań do zimy, kończenia wszelkich prac, re-

montów. Zima – czas kolęd i spotkań z wiernymi. Rok 2000 był rokiem szczególnym – jubileuszowym. A co przyniósł po kolędzie, spotkaniach opłatkowych?

Styczeń 2001 jak co roku zaczyna się od odwiedzin duszpasterskich. Zdarzają się też nieszczęścia. W styczniu 2001 r. spłonął budynek plebanii w Starej Hucie. Poparzony ks. Sławomir trafił do szpitala w Czerniowcach.

Parafia rozwija się nadal. Już w lutym swą wizytę złożył w Storożyncu Wizytator ks. Paul Roche CM z Kijowa. Bacznie przyglądał się działalności parafii, a także realizowanym zadaniom. Parafia ma już swoje osiągnięcia: praca duszpasterska, katechizacja, działające grupy dorosłych i młodzieży, *Wakacje z Bogiem*, pielgrzymka do Kaczyki, udział zespołu *Bukowina* w Festiwalu Piosenki Religijnej *Vincentiana*.

Odbyły się też święcenia kapłańskie diakona Franciszka Popowicza CM. Msza prymicyjna miała miejsce w Storożyncu. I choć wierni oczekiwali na przyjście „swojego” księdza, stało się inaczej: ks. Franciszek został w Polsce. Obecnie (2006 r.) pracuje w Tarnowie.

Trwały przygotowania wiernych do spotkania z Ojcem Świętym we Lwowie. Pomimo męczącej podróży parafianie pojechali do Lwowa i przywieźli z wizyty niezapomniane wrażenia. W listach Jana Pawła II znaleźć można następujące słowa: *Człowiekowi, który szuka sensu życia, Wschód udziela tej lekcji, jak poznawać siebie i być wolnym, miłowanym przez Jezusa, który powiedział: „przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię” (Mt 11, 28). Szukającym wewnętrznego uzdrowienia mówi On, by nie ustawali w poszukiwaniu: bo jeśli intencja jest czysta, a droga uczciwa, to ostatecznie oblicze Ojca da się im rozpoznać, jest bowiem wyryte w głębi ludzkiego serca*⁸.

⁸ Listy, homilie, przemówienia Jana Pawła II do Ukraińców, [w:] W. Mokry, Papieskie posłania Jana Pawła II do Ukraińców, Kraków 2001, s. 373.

Coraz więcej rodzin z parafii storożynieckiej dopominało się też o Kurs Animatorów Poradnictwa Rodzinnego. W szkoleniu brały udział kobiety, mężowie oraz lekarze specjaliści. Tym ostatnim uświadamiano, jak mają postępować z problemami przychodzącymi do nich kobiety. Dzięki systematycznej pracy można dostrzec, jak korzystnie zmienia się stosunek mężów do żon.

Znów nastąpiły zmiany kadrowe: pracujący w parafii od 1996 r. ks. Robert Iskrzycki wyjechał do Charkowa. Na jego miejsce w sierpniu 2002 r. przybył ks. Adam Stroczyński CM. S. Małgorzatę Lechwar zastąpiła s. Halina Gaura, pielęgniarka, która podjęła posługę wśród ubogich i chorych w parafii. Została również siostrą służebną. Rekolekcje adwentowe na koniec 2001 r. prowadzili księża z Czerniowiec: Krzysztof Sapalski oraz Marian Popielarz.

Po raz pierwszy w historii parafii, w styczniu 2002 r., w Storożyniu odbyło się spotkanie ekumeniczne z o. Michałem Smolakiem, duchownym cerkwi prawosławnej oraz z Iwanem Hopko, o. cerkwi grekokatolickiej wraz z ich parafianami.

Działalność charytatywna rozwija się coraz lepiej dzięki współpracy grup AIC na Bukowinie z Zarządem Głównym AIC. Wizyta Pań Miłosierdzia z Zarządu Głównego w lutym 2002 r. zakończyła się propozycją, aby takie grupy założyć w Dolnych Piotrowcach i Dawidenach Centrum. Opiekę duchową grupy AIC przejął ks. Adam, a odpowiedzialna za tę grupę do 2005 r. została s. Halina. Powstał również pomysł, żeby stworzyć świetlicę z dożywianiem dla dzieci, a także ośrodek nauki języków obcych, w tym nauki języka polskiego. Zaplanowano również budowę kładki w Pance, łączącej część wsi (za Seretem) z centrum, finansowanie budowy *Kuchni dla Ubogich* i zakup niezbędnych leków dla potrzebujących.

W roku szkolnym 2001/2002 na katechezę uczęszczało około 400 dzieci i młodzieży, także z rodzin prawosławnych.

Warto też zaznaczyć, że 14-osobowa grupa dzieci i młodzieży z parafii storożynieckiej wraz z s. Haliną odwiedziła nadmorskie

wypoczynkowe miasto Sopot w Polsce, a pozostałe dzieci wzięły udział w *Wakacjach z Bogiem*, tym razem zorganizowanych przez ks. Sławomira Szuckiego CM i s. Kingę Słomkę w Repużyńcach k. Zaleszczyk. Wincentyńska młodzież ze Storożyńca przygotowana przez s. Kingę zdobyła wyróżnienie na Festiwalu Piosenki Religijnej w Krakowie. Oprócz tego rozwija się działalność oświatowa. W Dolnych Piotrowcach goście z Francji prowadzili kursy języka francuskiego, a na plebanii w Storożyniu nauczycielka z Panki, Anna Kyselyczuk, nauczała języka polskiego.

Po raz pierwszy w historii parafii obchodzone były trzy jubileusze kapłaństwa: 25-lecie ks. Franciszka Dragosza, 20-lecie ks. Stanisława Irisika i 5-lecie ks. Sławomira Szuckiego – Gratulujemy! W tym samym roku również Siostry Miłosierdzia świętowały swój jubileusz – a mianowicie 350-lecie działalności Zgromadzenia w Polsce. Siostry Miłosierdzia dzieliły się historią założenia Zgromadzenia, a także przybliżały parafianom postać s. Marty Wieckiej – szarytki. Jej grób znajduje się w Śniatyniu k. Czerniowiec. W 1996 r. zostały podjęte pierwsze starania zmierzające do otwarcia jej procesu beatyfikacyjnego⁹.

W sierpniu 2002 r. odbyła się IX piesza pielgrzymka do Sanktuarium Maryjnego w Kaczyce (Rumunia). Organizatorem pielgrzymki był ks. S. Szucki. Wraz z grupą pielgrzymów ze Storożyńca do Kaczyki ruszyła grupa z Głębokiej z ks. M. Popielarzem. S. Kinga w trakcie pielgrzymki była odpowiedzialna za wyżywienie, s. Halina za opiekę medyczną wszystkich pielgrzymów. Ojcem duchowym pielgrzymki był diakon Witalij Nowak, który w tym czasie przebywał w parafii na praktyce. W pielgrzymce brało udział 80 osób z Ukrainy i Polski. Ogromne trudności na granicy spowodowały, że połowę uczestników trzeba było przetransportować na drugie przejście graniczne w Porubnym. Z powodu kłopotów

⁹ S. A. Brzęk, *Oddać życie. Marta Wiecka Siostra Miłosierdzia*, Kraków 2000, s. 80.

z przekraczaniem granicy ukraińsko-rumuńskiej w 9-letniej tradycji pielgrzymek do Kaczyki, ta była najtrudniejsza i – jak na razie – ostatnia.

Wrzesień na Bukowinie jest miesiącem najliczniejszych odpustów w parafiach: Łużany, Dawideny Zrąb, Czerniowce, Głęboka, Stara Huta, Sadogóra i Panka. W Pance w 2002 r. odpust połączony był ze 120. rocznicą wybudowania kapliczki. Po wielkich przeżyciach duchowych wierni przygotowali „chramowanie” w świetlicy w parku. Jak co roku wszystkie dzieci w parafii „odwiedził” św. Mikołaj. Od 2002 r. Siostry Miłosierdzia wraz z księżmi organizują *Mikołaja* dla dzieci z Domu Dziecka w Storożyńcu i Czudeju. Dzieci dostają paczki w postaci ubrań, środków czystości, kosmetyków, słodczy etc. Okolicznościową pomocą, w postaci leków, słodczy, ubrań, objęty został przez siostry również dom dla psychicznie chorych mężczyzn w Czereszcu, gdzie przebywa około 120 osób.

Rekolekcje adwentowe poprowadził ks. Antoni Kozak z Kosowa. W czasie Bożego Narodzenia z parafianami przebywał Wizytator Wiceprowincji św. Cyryla i Metodego z Kijowa, ks. Paul C. Roche CM.

Mimo powszechnego w całej parafii problemu z ludowymi zabobonami i wiarą w magię, działalność duszpasterska rozwija się coraz lepiej i obejmuje coraz więcej wiernych, także prawosławnych. Niemniej obfity w wydarzenia – bardziej lub mniej przyjemne – był rok 2003. Zespoły *Wianeczek* z Dolnych Piotrowiec w 2002 r. i zespół *Dolinianka* w 2003 r. ze Starej Huty koncertowały w kraju, także w Polsce, kwestując na *Kuchnię dla Ubogich*.

W kwietniu 2003 r. w Storożyńcu odbyło się zebranie grup AIC, na którym obecnych było 38 członków. Wybrany został nowy Zarząd na rejon storożyniecki, prezydentem została Nadija Łozińska, wiceprezydentem Regina Kałuska, sekretarzem – Natalia Korecka. W Pance na miejsce Weroniki Jakimowicz, prezydentki grupy AIC, wybrano Ludmiłę Kołodziej.

Sakrament bierzmowania w 2003 r. przyjęło 65 osób z parafii, w większości dorosłych; młodzież stanowiła niewielki procent przyępujących. Sakramentu bierzmowania udzielił ks. bp Marian Buczek w kościele parafialnym w Storożyńcu. Na odpust św. Anny do Storożyńca przyjechało wielu gości. Nabożeństwo celebrował neoprezbiter ks. Witalij Nowak – była to jego msza prymicyjna.

Rok 2003 przyniósł ze sobą poważne zmiany kadrowe. W czerwcu ze wszystkimi parafianami i duchownymi pożegnał się ks. proboszcz Stanisław Irisik CM, który przepracował na Bukowinie 12 lat. Uroczyste pożegnanie odbyło się w czerwcu w Domu Polskim w Pance.

Relacje kościelnego z Panki:

*Ksiądz Stanisław przyszedł do nas tak blisko, jak długo oczekiwaliśmy na przyjęcie kapłana. Stał się oparciem, a czasem też ratunkiem dla swoich parafian. Jak prawdziwy pasterz przez wszystkie lata pracy strzegł swoje owieczki bardzo należycie. Jednocześnie pracował nad zakorzenieniem wartości chrześcijańskich i walczył o zachowanie polskiej, katolickiej tradycji. Tam, gdzie nie było to możliwe, przekazywał w języku ukraińskim należycie Słowo Boże. Dotarł do wszystkich Polaków. Pokonując odległości, miał zbyt mało czasu na wypoczynek. Pożegnaliśmy go z wielkim smutkiem i żalem, że od nas odchodzi, mając świadomość, że jest to wola Boża. Poszedł nauczać innych, tak jak uczył nas. Mamy nadzieję, że zawsze będzie do nas powracał. Niech Pan mu błogosławi!*¹⁰.

Obecnie pełni on posługę duszpasterską w Charkowie, a także organizuje tam prace Centrum Socjalnego. Obowiązki administratora parafii od tego momentu pełnił ksiądz Franciszek Dragosz CM.

Parafianie rozstali się też z księdzem Sławomirem Szuckim CM, którego zastąpił ksiądz Leonid Kuklyszyn CM z parafii pe-

¹⁰ Relacja ustna Michała Krasowskiego, kościelnego w Pance ze stycznia 2005 roku.

reczyńskiej na Zakarpaciu. Studia ukończył on na Słowacji. Od tego czasu obsługuje głównie te parafie, gdzie msze odprawiane są w języku ukraińskim.

Księża z parafii wzięli udział w I Konwencji Wiceprowincji św. Cyryla i Metodego w Kijowie. W spotkaniu uczestniczyli prawie wszyscy księża tej Prowincji.

Ważnym wydarzeniem 5 października 2003 r. w życiu górali bukowińskich w parafii storożynieckiej było uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej w kościele w Starej Hucie. Mszę św. celebrował ks. Franciszek Dragosz.

W wygłoszonej homilii kapłan podkreślił rolę wiary w zachowaniu tożsamości narodowej Polaków żyjących na tej ziemi oraz zachęcał do działalności na rzecz poszanowania polskich wartości narodowych¹¹.

Tablica uwieczniła dwusetną rocznicę przybycia górali z okręgu czadeckiego na Bukowinę. Uroczystości patronowało Towarzystwo Kultury Polskiej im. Adama Mickiewicza z Czerniowiec. W wydarzeniu wzięły udział m.in. zespoły *Sołoncanka* z Nowego Sokoła, *Echo Prutu* z Czerniowiec i *Dawidenka* z Koźlic. Przybył również wicekonsul RP ze Lwowa Marek Maluchnik. Pomysłodawcami i organizatorami całego przedsięwzięcia byli Zbigniew Kowalski z Piły (dyrektor Międzynarodowego Folklorystycznego Festiwalu *Bukowińskie Spotkania*) oraz Krzysztof Nowak z Cieszyna (doktor nauk historycznych). Na tablicy ufundowanej ze składek osób zamieszkałych w Polsce: Bukowińczyków i przyjaciół Bukowiny widnieje tekst: *Ty zapisałeś moje życie tułacz, przechowaleś łzy moje w swoim bukłaku (Ps. 56,9). Na pamiątkę przybycia górali polskich na Bukowinę 1803–2003. Rodacy¹².*

¹¹ J. Kuczabińska, *Górale czadeccy*, maszynopis, 10 października 2003, Czerniowce, s. 3.

¹² K. Nowak, *Czadecka Bukowina 1803–2003*, [w:] *Płaj*, Almanach karpaci, t. 27, Warszawa 2003, s. 205–207.

Rok 2004 zaczyna się tradycyjnie kolędą w domach wszystkich parafian w kolejnych miejscowościach. Coraz więcej osób z rodzin prawosławnych zaprasza księży w odwiedziny. Jest to też czas spotkań opłatkowych, życzeń świątecznych i rozmów, a przede wszystkim śpiewania kolęd. Na początku roku odbyła się w Storożyńcu ekumeniczna modlitwa o jedność chrześcijan, zorganizowana przez księży misjonarzy z udziałem duchownych Kościoła Prawosławnego Patriarchatu Moskiewskiego i Kijowskiego, protestantów i grekokatolików.

W budynku *Kuchni dla Ubogich* miały miejsce rekolekcje dla dzieci i dorosłych. W kilku turnusach rekolekcyjnych udział brały m.in. kobiety z Panki, dzieci z Piorowiec, Dzieci Marii i inni. Rekolekcje odbyły się dzięki staraniom s. Kingi. W czasie trwania rekolekcji s. Marta zajmowała się gotowaniem i w ogóle wyżywieniem uczestniczących. Nauki głosili kolejno księża: F. Dragosz, Jan Radoń z Zabołotowa, L. Kukłyszyn, A. Stroczyński.

W maju 2004 r. odbyły się wielkie obchody ku czci s. Marty Wieckiej w Śniatyniu i Storożyńcu. Na uroczystość przyjechało 40 Sióstr Miłosierdzia z Prowincji Krakowskiej. 30 maja odbyła się uroczysta msza święta w Pance z właściwą sobie oprawą liturgiczną. Po liturgii zaprezentowano przygotowaną przez grupę AIC inscenizację dotyczącą życia i działalności s. Marty Wieckiej. Nad całością programu czuwała s. Kinga. Po tych uroczystościach w świetlicy w Pance zaprezentowały się zespoły *Echo Prutu* z Czerniowiec i *Wianeczek* z Dolnych Piotrowiec.

Dzięki pomocy finansowej Międzynarodowego Stowarzyszenia (AIC) w 2004 r. zorganizowano w Jabłonnicy wakacje dla 45 dzieci z duchowym opiekunem ks. Adamem Stroczyńskim i s. Haliną Gaurą. Opiekunami tak licznej grupy zostały 3 osoby dorosłe z grupy AIC z parafii storożynieckiej. W lipcu kolejna 30-osobowa grupa dzieci wypoczywała w Jasinii (Zakarpacie). Wypoczynek zorganizował ks. Leonid Kukłyszyna oraz s. Kinga

Słomka, dzięki dobroci Jule Hykiel z Anglii. Dla dzieci z parafii obertyńskiej i głębockiej siostry miłosierdzia zorganizowały waka-
cje w Storożyńcu w budynku *Kuchni dla Ubogich*. Jest to miejsce
rekolekcji dla dorosłych, dla dzieci, dla istniejących formacji.

W sierpniu 2004 r. s. Zofia Marta obchodziła 10-lecie pracy
w parafii storożynieckiej. Przez te wszystkie lata troszczyła się
o czystość ołtarzy we wszystkich kościołach i kaplicach. Zawsze
też chętna do pomocy chorym i samotnym. Dbała również o wyży-
wienie uczęszczających na rekolekcje, ale także o te osoby, które
zajmowały się remontami ich domu, budowaniem *Kuchni dla
Ubogich*. Tych drugich w różnym czasie przewijało się sporo.

Parafia pw. św. Anny w Storożyńcu w 2004 r. wzbogaciła się
o nowych duszpasterzy. Przyjechał ks. Stanisław Chorągwicki
CM, który pracował wcześniej w Warszawie w kościele pw. Święte-
go Krzyża. W październiku 2004 r. do parafii przybył z Kijowa ks.
Jan Trzop CM, który objął funkcję proboszcza parafii i superiora
Domu Zgromadzenia Misji w Storożyńcu. Do Zgromadzenia Sióstr
Miłosierdzia w Storożyńcu dołączyła s. Dorota Irska SM.

W całej parafii na koniec 2004 r. mieszkało około 47 395 osób,
w tym około 1786 wyznania rzymskokatolickiego¹³.

Styczeń 2005 r. rozpoczął się od odwiedzin duszpasterskich we
wszystkich parafiach. Siostry oraz księża zorganizowali spotkanie
opłatkowe wszystkich grup maryjnych, na którym dzieci z Piotrowiec
przedstawiły *Jasełka*. Odkonstrowało się w parafii spotkanie ekumeniczne
o jedność chrześcijan na zakończenie Tygodnia Modlitw w Kościele
katolickim z udziałem ojca z Kościoła prawosławnego Michała Smo-
laka i greckokatolickiego Iwana Hopko. Ponadto w lutym odbyło się
spotkanie z chorymi w różnych miejscowościach. Dzieci Marii w Starej
Hucie i Dolnych Piotrowcach odwiedziły chorych w ich domach.

¹³ Dane personalne parafii rzymskokatolickiej pw. św. Anny w Storo-
żyńcu woj. Czerniowce, Storożyniec 20.01.2004, administrator parafii
ks. Franciszek Dragosz CM.

Rekolekcje wielkopostne w roku 2005 prowadzili księża: Sławomir Bar CM w języku polskim i Anatolij Tovkan w języku ukraińskim. Dla 13-osobowej grupy młodzieży ze Storożyńca i Piotrowiec zostało zorganizowane w *Domu Świętego Wincentego à Paulo* weekendowe spotkanie modlitwne.

W Niedzielę Palmową odbyła się uroczysta msza święta z procesją. A w Uroczystość Zwiastowania Pańskiego, 4 kwietnia, siostry miłosierdzia z parafii podczas mszy świętej odnowiły śluby zakonne. Maj przebiegał w modlitwach, tzw. majówek, zostały ustrojone kapliczki i krzyże.

5 maja księża i siostry z parafii storożynieckiej wyjeżdżali do Kijowa na poświęcenie seminarium duchownego (Domu Prowincjalnego). A na Zesłanie Ducha Świętego 14–15 maja w kościele św. Anny odbyło się nocne czuwanie.

W Boże Ciało we wszystkich parafiach odbyła się msza święta wraz z procesją. W Storożyńcu po raz pierwszy w życiu parafii miały miejsce procesje do czterech ołtarzy, a także procesja ulicami miasta.

Katechezę do czerwca 2005 roku prowadzili: ks. Stanisław Choraǳewicki–Storożyniec. W Storożyńcu wznowiona została również katecheza dla dorosłych, na którą uczęszczało około 20 osób. Ks. Stanisław jest również odpowiedzialny za działalność *Domu świętego Wincentego à Paulo*. Ks. Adam Stroczyński prowadził katechezę w Starej Hucie i Pance. Odpowiedzialny był za prawidłową działalność grup AIC. Ks. Leonid Kuklyszyn katechizował w Baniłowie i Dawidenach. Ksiądz proboszcz Jan Trzop¹⁴ nadzoruje pracę duszpasterzy w całej parafii. Stwarza nowe kierunki rozwoju wszystkich parafii.

¹⁴ Serdeczne podziękowania składam na ręce ks. proboszcza Jana Trzopa CM, za okazaną mi pomoc w udostępnianiu i opracowywaniu materiału, zwłaszcza w końcowym etapie. Dziękuję również ks. Stanisławowi Choraǳewickiemu CM i ks. Adamowi Stroczyńskiemu CM za wszelkie informacje, rady oraz życzliwość.

Siostry miłosierdzia też mają swoje cele i zadania, których przybywa coraz więcej. Siostra Zofia Marta¹⁵ wciąż zajmuje się czystością świątyń oraz wszelką pomocą w Domu Sióstr. Siostra Kinga Słomka katechizowała w Pance i Piotrowcach Dolnych dzieci i dorosłych. Zajmowała się też codziennymi sprawami parafii. Siostra Halina Gaura – koordynuje nadal grupy Dzieci Marii m.in. w Starej Hucie, Dolnych Piotrowcach, Pance. Wśród parafian zajmuje ona niezwykle miejsce: jest mianowicie pierwszą pomocą lekarską we wszystkich oddalonych od Storożyńca parafiach, których naliczyć można aż 14. Zdarza się siostrze w nocy wyjeżdżać w teren do chorych, potrzebujących pomocy. Pomaga nie tylko katolikom, ale też ludziom innych wyznań i narodowości zamieszkających na terenie parafii. Siostra Dorota Irska zajmuje się ubogimi w Storożyńcu oraz jest współodpowiedzialna za pracę wyżej wspomnianej *Kuchni*.

W lipcu 2005 roku odbyła się piesza pielgrzymka młodzieży z parafii do Bilszowic, ojcem duchowym pielgrzymki był Leonid Kulkyszyn. Wakacje z Bogiem zorganizowane zostały w Repużyńcach przez księży misjonarzy, siostry miłosierdzia i AIC. Na koloniach wypoczywało 140 dzieci z parafii storożyńskiej oraz z Charkowa (po raz pierwszy). Opiekunami byli: ks. Adam Stroczyński, s. Halina Gaura, s. Kinga Słomka.

Przygotowania do setnej rocznicy konsekracji kościoła w Storożyńcu poprzedziło odwiedzenie Matki Bożej Fatimskiej, patronki Wschodu w kilku parafiach – po raz pierwszy w życiu parafii storożyńskiej. Najpierw w Dawidenach, następnie

¹⁵ Dziękuję Siostrom Miłosierdzia w Storożyńcu, szczególnie s. Zofii Marcie Białowas SM, s. Halinie Gaurze SM, s. Kin-dze Słomce SM, s. Dorocie Irskiej SM za przeczytanie mojego tekstu i udzielenie mi cennych rad i wskazówek, za okazywaną życzliwość i rozmowy. Szczególnie dziękuję Siostrom za udostępnienie mi wglądu do *Kroniki Sióstr Miłosierdzia*, co dało mi możliwość weryfikacji danych i skonkretyzowania pewnych dat oraz wydarzeń parafialnych.

w Dolnych Piotrowcach i Starej Hucie, kolejno w Pance, a tydzień przed głównymi uroczystościami w Storożyńcu. Wielkie wzruszenia, a także tłumaczenie przez księży, kim była Matka Boża Fatimska, patronka Wschodu. Ksiądz Andrzej Ziółkowski CM na kazaniu w Pance wygłosił: *I oto po tylu latach przybywa do nas Gość – jest nim Maryja w cudownym znaku figury. To jest żywa tradycja tego, co wydarzyło się w Fatimie, gdy Maryja ukazała się pastuszkom. Ale dla nas jest to przypomnienie również i tych znaków, które stały się udziałem Sługi Bożego papieża Jana Pawła II. Upatrywał on bowiem w wydarzeniach z dnia 13 maja 1981 r. znak opieki Pani Fatimskiej. Kiedy po owym zamachu na jego życie doszedł do zdrowia i powiedział, że Maryja ochroniła go przed zbrodniczą kulą... Poprzez cudowne wstawiennictwo fatimskiej figury, Bóg pragnie dokonać w nas cudu przemiany serc...* Przed uroczystością odpustową w Storożyńcu odbyły się też rekolekcje ewangelizacyjne, które poprowadzili ks. Sławomir Wartalski CM i ks. Andrzej Ziółkowski CM.

Uroczystość jubileuszowo-odpustowa w Storożyńcu odbyła się 30 lipca 2005 r. Mszę świętą koncelebrował ks. biskup Leon Mały. Na uroczystość zgromadziło się wielu księży z sąsiednich parafii, a także z innych, np. z Kijowa, z Kołomyi, z Kut, ze Stanisławowa, z Lubania Śląskiego, z Charkowa, także siostr zakonnych, parafian. Byli również pielgrzymi z Lubania Śląskiego, Ci, którzy w tym kościele otrzymali sakrament chrztu, a także ich potomkowie. W mszy uczestniczyli także ojciec prawosławnej cerkwi Mychajło Smolak, a także ojciec cerkwi greckokatolickiej Iwan Hopko. Z rumuńskiej Bukowiny na uroczystość przybyła Elżbieta Wieruszewska, jako reprezentant Związku Polaków w Suczawie. W uroczystości uczestniczyli miejscowi katolicy, a także sąsiedzi prawosławni. Procesja ruszyła ulicami miasta Storożyniec, a miejscowe władze składały życzenia z okazji 100. rocznicy konsekracji

kościół. Po uroczystości wszyscy przybyli zostali poczęstowani posiłkiem, a potem podziwiali występy zespołów *Wianeczek* z Dolnych Piotrowiec i *Doliniankę* ze Starej Huty.

W październiku odbyło się spotkanie dla wszystkich dzieci z parafii w Dolnych Piotrowcach. Dzieci brały udział w różnych zabawach i konkursach sportowych, a na koniec odbyło się wspólne ognisko.

W listopadzie przedstawiciele grup AIC z całej parafii z ks. St. Chorągwickim brali udział w spotkaniu formacyjnym w Kijowie. Pod koniec roku w parafii gościł ks. Robert Iskrzycki, który pomagał w posłudze duszpasterskiej.

Katecheza dla dzieci odbywała się w 2005 roku w Storożyńcu, Pance, Łukawcu, Baniłowie, Dawidenach Centrum, Dawidenach Zrębie, Starej Hucie, Piotrowcach Dolnych i Korczesztach. Dla dorosłych prowadzono katechezę w Storożyńcu, Pance, Łukawcu, Dawidenach Centrum, Dawidenach Zrębie, Piotrowcach Dolnych i Korczesztach.

W *Domu św. Wincentego* przy ul. Jakubaszwili 15 odbywają się co miesiąc rekolekcje: dla ministrantów, dla kandydatów na ministrantów, grup maryjnych, młodzieży i dla dorosłych.

Za działalność *Domu św. Wincentego à Paulo* odpowiedzialni są ks. Stanisław Chorągwicki CM i s. Dorota Irska. Trzy razy w tygodniu są wydawane obiady. Wydawanie obiadów do domów chorym i potrzebującym od kwietnia:

w kwietniu wydano – 188 obiadów;

w maju 194 obiady + 6 suchych prowiantów;

w czerwcu – 273 obiady;

we wrześniu 275 obiadów;

w październiku – 342 obiady.

Od grudnia oprócz Storożyńca wożone również obiady do Panki.

Nie da się przedstawić wszystkich wydarzeń z życia parafii i to na dodatek w formie statystyk, ale dla przykładu przytoczę dane całej parafii w 2005 r. z ogłoszeń:

- chrzest przyjęło 27 dzieci przed ukończeniem pierwszego roku życia;
- do I Komunii św. przystąpiło 8 dzieci;
- sakrament małżeński zawarło 9 par, w tym: jeden ślub katolicki, jeden z osobą wyznania greckokatolickiego i 7 ślubów z osobami wyznania prawosławnego;
- pochowano 26 osób.

Nastąpiły również w tym roku zmiany personalne: na początku roku parafianie pożegnali ks. Franciszka Dragosza, który przepracował w parafii sporo lat, obecnie pracuje w Tarnowie. Decyzją przełożonych z parafii storożyńskiej odjechali ks. Adam Stroczyński, skierowany został do Pereczyna na Zakarpaciu, oraz s. Kinga Słomka, skierowana została do pracy na Magadanie. Do pracy w parafii przybyła w tym roku s. Monika Młynarczyk. Roczną praktykę w parafii odbywał kleryk Władysław Bismak.

**CHARAKTERYSTYKA PARAFII
OBSŁUGIWANYCH
PRZEZ KSIĘŻY
ZE ZGROMADZENIA MISJI**

Parafia storożyniecka należy do dekanatu w Czerniowcach, w diecezji lwowskiej. Według Kościoła dzieli się na filie, które przedstawione zostaną poniżej. Dla władz państwowych każda wiejska parafia stanowi odrębną jednostkę, z własnym statutem i wpisem do rejestru.

Baniłów – Podgórný (ukr. Банилів–Підгірний¹), kościół mурowany pw. Świętej Trójcy. Odpust odbywa się w tej parafii w uroczystość Świętej Trójcy, a jego data jest ruchoma. *W Baniłowie nad Małym Seretem (Augustendorf) osiedli zakonnicy trynitarze. W 1904 r. zakończyli budowę kościoła. Było dwóch księży. Ostatni kapłan wyjechał w 1940 r. do Niemiec, a parafię prowadził polski ks. Witold Hadziewicz, ze zgromadzenia Pallotynów do 1946 r.*² Ponownie poświęcony kościół został 9 lipca 1994 r. 24 sierpnia 2003 r. odbyło się uroczyste przekazanie obrazu Trójcy Świętej ze Starej Huty do Baniłowa. W okresie komunizmu budynek kościoła służył jako sala gimnastyczna i klasy szkolne. Przed wojną w Baniłowie przysiółki Laurenka i Dunawiec były czysto polskimi osadami. W 1910 r. mieszkało tam 797 Polaków. W Dunawcu istniała kapliczka pw. św. Wawrzyńca (odpust 10.08). Obecnie w tej miejscowości mieszka około 15 rodzin, w tym kilka katolickich. W Laurence przed wojną była kapliczka pw. Matki Boskiej Szkaplerznej. Dziś na miejscu tej tętniącej niegdyś życiem osady

¹ Nazwy miejscowości w języku ukraińskim zaczerpnięto z mapy Чернівці, Головне управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України, Київ 1996.

² Ks. F. Krajewski, *Historia kościoła w Czerniowcach*, maszynopis, Czerniowce 1956, s. 4.

rośnie las. W przeszłości w Baniłowie mieszkało wielu Niemców. W 2004 r. w miejscowości tej mieszkało 3974 osoby, w tym 85 wyznania rzymskokatolickiego. Msza święta odprawiana jest w języku ukraińskim.

Budyniec (ukr. Буденець), kaplica murowana pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Święto odpustowe odbywa się tutaj 15 sierpnia. W sierpniu 1994 r. w odremontowanej kapliczce odprawiono pierwszą mszę świętą. Murowana kaplica została ufundowana przez baronową Marię Petrino i poświęcona w 1891 r. W okresie sowieckim kapliczka była zamknięta, a potem uległa dewastacji. W Budyńcu mieszka około 1300 osób. Msze w kapliczce są odprawiane tylko w okresie letnim, jest to tak zwany punkt duszpasterski. Początkowo było kilku katolików.

Czudej (ukr. Чудей), kościół murowany został zamieniony na zakład stolarski w czasach komunistycznych. Dwie rodziny na mszę świętą dojeżdżają do Czeresz, Dolnych Piotrowiec lub Storożyńca.

Czeresz (ukr. Череш), kaplica drewniana pw. świętych Apostołów Piotra i Pawła. Ponowne poświęcenie kościoła odbyło się 11 listopada 1992 r., wcześniej mieściło się w nim muzeum. Była to siedziba posła Krzysztofa Abrahamowicza. Gdy po zakończeniu remontu kaplicy w 1992 r. ksiądz zapytał ludzi o zapłatę za pracę, którzy pracowali ciężko przez całe lato, ludzie odpowiedzieli: „Jak to może być, żeby ksiądz z Polski płacił nam za pracę przy naszym Bożym Domu”. Oczywiście nie wzięli żadnych pieniędzy. Po zakończeniu mszy świętej na poświęcenie świątyni wierni przygotowali poczęstunek przy kościele dla wszystkich pielgrzymów, gości i księży. To był początek zwyczaju, który przetrwał do dziś we wszystkich pozostałych miejscowościach. We wsi mieszka około 1374 osób, w tym 41 wyznania rzymskokatolickiego.

Dawideny Centrum (ukr. Давидівка–Центр), kaplica drewniana pw. Świętej Róży z Limy. Odpust w tej parafii odbywa się 23 sierpnia. Pomieszczenie kościoła zwrócono katolikom w 1990 r. Wcześniej mieścił się tu magazyn paszy dla bydła.

Dawideny Zrąb (ukr. Давидівка–Зруб), kaplica drewniana pw. Imienia Najświętszej Marii Panny. Kościół działał przez cały czas. Odpust w parafii odbywa się co roku 12 września. W 1910 r. mieszkało tu 346 Polaków. Według danych parafialnych z 2004 r. w Dawidenach Centrum i Dawidenach Zrębie mieszkało 3096 osób, w tym 243 wyznania rzymskokatolickiego.

Korczeszty (ukr. Корчівці), katolicka parafia pw. Świętego Józefa. Parafia mieści się w rejonie głębockim. Msze odbywają się w prywatnym domu, co dwa tygodnie. Mieszka tu około 1200 osób, w tym 31 wyznania rzymskokatolickiego.

Krasnoilsk (ukr. Красноільськ), parafia pw. Miłosierdzia Bożego. Zajmują się nią księża misjonarze. Msze święte odbywają się co dwa tygodnie, w prywatnym domu. Miejscowość liczy około 9122 osób, w tym 22 wyznania rzymskokatolickiego.

Łukawiec (ukr. Луківці), katolicka parafia pw. Matki Bożej Różańcowej. Parafia należy do misji storozynieckiej, choć administracyjnie położona jest w rejonie wyżnickim. Kaplica została zburzona w latach 70., zaś dwa ołtarze znajdują się w cerkwi prawosławnej. Obecnie msze święte odbywają się co dwa tygodnie, w prywatnym domu. Mieszka tu blisko 1800 osób, w tym 32 wyznania katolickiego.

Nowa Huta (ukr. Нова Красношора), parafia pw. Świętej Katarzyny Labure. Msze święte odbywają się rzadko, w prywatnym domu. Wierni uczestniczą we mszy świętej w kościele w Starej Hucie.

Panka (ukr. Панка), kaplica drewniana pw. Świętego Michała Archanioła. Kościół działał cały czas. Święto odpustowe ma miejsce 29 września. W 2002 r. parafia obchodziła 120. rocznicę istnienia. Przed jubileuszem wnętrze kościoła zostało wyremontowane, zmieniono ołtarz, wykonano oświetlenie i ocieplenie, został zrobiony remont. Wiernym z wielkim zaangażowaniem pomagał i doradzał ksiądz Franciszek Dragosz. Nawet w nocy przyjeżdżał, żeby dopilnować wszystkich prac i być z parafianami. Kaplicę wybudowano w 1882 roku na ziemi Kulki, a ufundował ją Antoni Biniowski. Budynek odnowiono w roku 1906³. W 1910 r. w Pance mieszkało 319 Polaków.

Przed rokiem 1945 ksiądz I. Kukla miał niepisaną umowę z prawosławnym duchownym. Mianowicie chodziło o to, że jeżeli zaszła nagła potrzeba chrztu dziecka, to robił to ten duchowny, który był najbliżej. Na przykład, jeżeli prawosławny duchowny ochrzcił dziecko z katolickiej rodziny, to zgłaszał księdzu, a ten zapisywał w swoich księgach parafialnych. Czy dziś trudno zdobyć się na taką współpracę?

W czasach prześladowań komunistycznych kaplica została uratowana przed dewastacją. Kiedy przyjechali samochodami i traktorami niszczyć kaplicę, prawosławny duchowny z Panki, ojciec Semen Smolak, zaczął dzwonić w dzwony. Od razu mieszkańcy przybiegli na ratunek – takim cudem uratowana została świątynia. Po tym zdarzeniu, miejscowe władze komunistyczne nadal czyniły starania o dewastację. Katolicy zorganizowali nocny dyżur. Świadkowie przekazują, że również w nocy były robione podejścia do niszczenia świątyni. Na uwagę zasługują Krasowski Józef, s. Jana i Klusyk Michał, s. Bazyla, którzy w zimowe wieczory pilnowali świątyni. Z relacji Michała Klusyka wynika, że jednej nocy przybyli mężczyźni, którzy byli blisko drzwi. Pan Klusyk krzyknął, tamci puciekali.

³ J. Bujak, *Stróżeńiec – pierwsi trzech proboszczowie*, Lubań, s. 24.

Msza święta odprawiana jest coraz częściej w języku ukraińskim, czasami w języku polskim. Z danych personalnych parafii z 2004 r. wynika, że mieszka tu 2455 osób, w tym 235 katolików.

Cmentarz w Pance został założony na ziemi kupionej w 1928 r. przez katolików w wyniku kłótni o podłożu narodowościowo-religijnym z prawosławnymi. Przyczyną było przejście rodziny Biniowskich na prawosławie, dbanie wyłącznie o rozwój swojej religii, a potem zakaz pochówku katolików rzymskiego wyznania na jedynym cmentarzu w okolicy.

W Pance Zrębie znajdował się kościół obrządku rzymskokatolickiego, a na terenach tych mieszkali górale bukowińscy. Po repatriacji osadników do Polski w 1945 r. kapliczka popadła w ruinę, dzisiaj zostały po niej tylko kamienie. W miejscowości był również cmentarz. Pozostali mieszkańcy pozawierali związki małżeńskie z Ukraińcami, Rumunami lub osobami innych narodowości. Ich nazwiska wskazują tylko na rodowód, ale oni sami o sobie wiedzą już niewiele, a czasem prawie nic.

W Pance, jako jedynej miejscowości na północnej Bukowinie, istnieje i działa do dziś Dom Polski, który służy jako miejsce spotkań religijnych, katechezy i zebrań m.in. grupy AIC.

Piotrowce Dolne (ukr. Нижні Петрівці), kaplica drewniana pw. Przemienienia Pańskiego. Kościół działał cały czas. Święto odpustowe przypada 6 sierpnia. Kościół wybudowano w 1922 r., a poświęcono w 1924 r. Ziemię, na której stoi, ofiarował mieszkaniec wsi Ludwik Wawrycz, do 1955 r. tamtejszy kościelny. W czasach komunistycznych klucze do kościoła przechowywali państwo Anna i Benedykt Maliccy. Z danych parafialnych wynika, że w Piotrowcach Dolnych mieszka około 3896 osób, w tym 238 katolików. Data powstania kościoła katolickiego w Dolnych Piotrowcach to także data założenia miejscowego cmentarza. Do 1922 r. katolików chowano na prawosławnym cmentarzu w centrum wioski. 20 arów ziemi pod obecny cmentarz ofiarował Maciej Szuk.

Większość mieszkańców tej wsi to Rumuni. Cechą charakterystyczną jest to, że zarówno Polacy, jak i Rumuni zachowali swój język i swoją kulturę.

Piotrowce Górne (ukr. Верхні Петрівці), kościół murowany pw. Świętego Antoniego Padewskiego. W dniu odpustu, 13 czerwca 1996 r., poświęcono świeżo odbudowany kościół. Wcześniej – w czasach sowieckich – służył on jako Dom Kultury, biblioteka i sala kinowa. Zagadkowa śmierć dwóch kolejnych kierowników kina zniechęciła inne osoby do działania. W momencie zainteresowania się kościołem przez proboszcza Stanisława Irisika funkcjonowała w budynku na pierwszym piętrze jeszcze biblioteka. Z wielkim zaangażowaniem odbudowywał go ks. S. Irisik i ks. F. Dragosz wraz z wiernymi z Dolnych Piotrowiec i Storożyńca. Piotrowce to duża miejscowość, mieszka tu 3742 osoby, w tym 51 katolików.

Stara Huta (ukr. Стара Красношора), kościół murowany pw. Matki Boskiej Bolesnej. Odpust odbywa się 15 września, świątynia działała przez cały okres komunizmu. Pierwszy drewniany kościół powstał tu w 1812 r. W 1834 r. na jego miejscu wymurowano nowy kościół – pw. Siedmiu Boleści Panny Marii. Parafia ta ma swoją długą historię, być może kiedyś doczeka się opracowania. W czasach austro-węgierskich parafia należała do archidiecezji lwowskiej, potem do diecezji w Jassach. W 1910 r. liczyła 207 osób. W czasach komunistycznych klucze do kościoła znajdowały się u Rudolfa Drozdka. Władze, żeby znaleźć przyczynę postawienia zarzutu Drozdowi, zmierzyły mu działkę, która była o jeden ar większa, niż w dokumentach (choć inni mieli też po 10 lub 15 arów więcej). To była oficjalna przyczyna uwięzienia Drozdka, który nie złamał się i kluczy nie oddał.

Z pobliskiego Dunawca wywodzi się rodzina proboszcza Stanisława Irisika. Na cmentarzyku w Starej Hucie pochowany jest

jego dziadek, Franciszek Buganiuk. Zamieszkuje tutaj około 750 osób, w tym około 475 katolików.

Storożyniec (ukr. Сторожинець), kościół murowany, parafialny, pw. Świętej Anny. Informacje na ten temat – patrz w tym opracowaniu oraz w J. Bujak, *Święta Anna. Kościół i parafia Storożyniec–Strózeniec (1864–2005)*, Kraków 2005. W Storożyńcu mieszka około 14 600 osób, w tym 338 katolików.

Żadowa (ukr. Жадова), kościół murowany pw. Nawrócenia Świętego Pawła. Zdewastowany i opuszczony; w czasach komunistycznych mieścił się tutaj magazyn zboża. W 1910 r. parafia liczyła 369 wiernych. Więcej informacji na temat Polaków w Żadowie można znaleźć w broszurce J. Bujaka pt. *Ostoje Polaków żadowskich* (Lubań 2002). Msza odprawiana jest co dwa tygodnie w domu prywatnym, w języku ukraińskim. Do dziś mieszka tu około 8 rodzin wyznania rzymskokatolickiego.

**PRZYCZYNILI SIĘ
DO ROZWOJU KOŚCIOŁA
NA BUKOWINIE**

ks. Wiktor Antoniuk

ks. Anatol Szpak

ks. Stanisław Irisik CM

ks. Franciszek Dragosz CM

ks. Jan Trzop CM

Biogramy księży proboszczów

Ksiądz Wiktor Antoniuk urodził się w 1960 r. w Murafie, w województwie winnickim. Po ukończeniu w 1977 r. szkoły średniej wstąpił do szkoły zawodowej w Tulczynie. Zdobył zawód kierowcy pojazdów ciężarowych i ślusarza samochodowego. W 1979 r. wyjechał na Łotwę, gdzie pracował jako kierowca w piekarni, a potem w szpitalu w Rydze. W 1982 r. wstąpił do Ryskiego Seminarium Duchownego. W 1988 r. został wyświęcony na kapłana i skierowany jako wikariusz do pracy duszpasterskiej w parafii Miastkówka na Winniczyźnie, do ks. prałata Wojciecha Darzyckiego. Jesienią 1988 r. ks. Wiktor Antoniuk został przeniesiony do parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Czerniowcach na Bukowinie do ks. prałata Franciszka Krajewskiego.

Zajmował się duszpasterstwem parafii na terenie województwa czerniowieckiego oraz częściowo stanisławowskiego. Po śmierci ks. Krajewskiego w 1990 r. ks. Wiktor Antoniuk został mianowany przez ks. kardynała Wajwodsę proboszczem i dziekanem Bukowiny. Na Bukowinie przepracował 10 lat, a swą pracą duszpasterską wpisał się w rozwój Kościoła katolickiego na tych terenach. W 1993 r. otrzymał ks. W. Antoniuk godność kanonika katedralnego. W 1998 r. został przeniesiony do Bazyliki Metropolitalnej pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny we Lwowie, gdzie do dziś sprawuje funkcję proboszcza i dziekana. W 2002 r. został mianowany kanonikiem gremialnym kapituły metropolitalnej we Lwowie. Od 30.01.2001 do 2005 r. był

członkiem Rady Kapłańskiej, a od 9.12.2002 r. wchodzi w skład Kolegium Konsultorów.

Ksiądz Anatol Szpak urodził się 1 listopada 1963 r. w Murafie, położonej w województwie winnickim. Wychowaniem młodego chłopca zajmowała się przede wszystkim matka, ale dużą rolę w jego życiu odegrała też babcia. Od momentu przyjęcia I Komunii Świętej chłopiec brał aktywny udział w życiu miejscowej parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, gdzie był ministrantem. Wkrótce też zaczął myśleć o kapłaństwie. Po odbyciu służby wojskowej w 1985 r. został przyjęty do Wyższego Seminarium Duchownego w Rydze. Po jego ukończeniu, 27 maja 1990 r., Anatol Szpak przyjął święcenia kapłańskie z rąk Jego Eminencji ks. bp. Wilhelma Niukszy. Został wtedy skierowany do pracy duszpasterskiej do Czerniowiec na Bukowinie. W tym czasie proboszczem był ks. Wiktor Antoniuk. Ksiądz A. Szpak zdążył również poznać długoletniego proboszcza, zasłużonego kapłana Franciszka Krajewskiego. Wszyscy trzej objęli wówczas posługą duszpasterską całą Bukowinę północną. W 1991 r. ks. A. Szpak został proboszczem parafii pw. św. Anny w Storożyńcu, następnie w Bojanach, a w 1996 r. został proboszczem w parafii Brody (woj. lwowskie). Jest także wicedziekanem dekanatu złoczowskiego¹.

Ksiądz Stanisław Irisik CM urodził się 19 sierpnia 1957 r. w Żaganiu. Jest najbardziej związany z Bukowiną, ponieważ pochodzi z bukowińskiej rodziny, która po wojnie osiedliła się w Polsce. W 1972 r. ukończył szkołę podstawową w Brzeżnicy k. Żagania, a w 1976 liceum w Żaganiu. W tym samym roku wstąpił do Zgromadzenia Księżów Misjonarzy w Krakowie. Wyższe seminarium duchowne ukończył ze stopniem magistra teologii, a święcenia kapłańskie przyjął 24 kwietnia 1982 r. w Krakowie.

¹ Schematyzm Duchowieństwa i Parafii Archidiecezji Lwowskiej Obrządku Łacińskiego, opracował Marian Buczek, Lwów 2003, s. 256.

Po święceniach rozpoczął pracę duszpasterską w parafii pw. M. B. Różańcowej w Pabianicach k. Łodzi (1982–1987), a od 1987 do 1990 r. pracował w parafii św. Michała Archaniola w Witoszynie (woj. lubuskie). W latach 1990–1991 pełnił posługę kapłańską w parafii św. Mikołaja w Skwierzynie (woj. gorzowskie).

We wrześniu 1991 r. został skierowany do pracy w Stanisławowie (Iwano-Frankowsk), a w listopadzie tego roku związał swój los z Bukowiną. Najpierw mieszkał w Czerniowcach i wraz z ks. W. Antoniukiem i A. Szpakiem opiekował się wszystkimi parafiami na północnej Bukowinie. We wrześniu 1993 r. został przeniesiony do Storożyńca i objął funkcję proboszcza parafii pw. św. Anny. Został też superiorem Domu Zgromadzenia w Storożycu do czerwca 2003 r. Następnie został przeniesiony do parafii św. Wincentego w Charkowie, gdzie pracuje do dziś.

Ksiądz Franciszek Dragosz CM urodził się 2 października 1941 r. w Więciórcie k. Myślenic. Rodzice, Józef i Maria (z domu Firek), byli rolnikami, utrzymywali rodzinę z własnego gospodarstwa. Szkołę podstawową ukończył F. Dragosz w 1955 r., następnie uczył się w liceum w Krakowie (1955–1958). Po przerwaniu szkoły do 1962 r. pracował jako górnik w kopalni „Andaluzja” na Śląsku, a potem odbył służbę wojskową. Był też mechanikiem – kierowcą, a jednocześnie pomagał w budowie rodzinnego domu w Więciórcie.

We wrześniu 1970 r. Franciszek Dragosz wstąpił do seminarium Księżych Misjonarzy w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 18 czerwca 1977 r. i został skierowany na misję duszpasterską do Odporyszowa w Tarnowskim. Od maja 1980 r. do sierpnia 1985 r. pełnił funkcję prokuratora (ekonoma) w Seminarium Duchownym Księżych Misjonarzy w Krakowie. Później pracował jako katecheta w parafii pw. Świętego Krzyża w Warszawie i w parafii pw. św. Michała Archaniola w Grodkowie. Od 1988 r. przez trzy lata ponownie sprawował funkcję prokuratora w seminarium

duchownym, ponadto od września 1991 r. był też kapłanem w szpitalu w Krakowie.

Do Storożyńca ks. F. Dragosz przyjechał 27 lipca 1994 r. Oprócz prowadzenia działalności duszpasterskiej był „złotą rączką” całej parafii. Po trzech latach pracy na Bukowinie piastował funkcję proboszcza w parafii pw. św. Michała Archaniola w Witoszynie. Następnie zajmował stanowisko ekonoma w Seminarium Internum w Krzeszowicach. Od września 1998 r. skierowano go do Poznania, gdzie został kapłanem w szpitalu. Radosne dni dla wiernych parafii bukowińskiej nastąpiły w październiku 2000 r., kiedy ksiądz Franciszek kolejny raz przyjechał do Storożyńca. Dobry, szczodry, pracowity, radosny – takim zapamiętali go parafianie. Od 2003 r. powierzono mu też funkcję administratora parafii storożyńskiej, którą pełnił do połowy października 2004 r. Na początku 2005 roku pożegnał parafię storożyńską, aby nieść posługę duszpasterską w Tarnowie.

Ksiądz Jan Trzop CM urodził się 11 kwietnia 1968 r. w Rabce. Szkołę Podstawową ukończył w Spytkowicach, a Liceum Ogólnokształcące w Jabłonce Orawskiej. W 1987 r. zdał maturę i został przyjęty do Zgromadzenia Księża Misjonarzy św. Wincentego à Paulo w Krakowie. W grudniu 1992 r. Jan Trzop złożył ślubu święte, a 28 maja 1994 roku przyjął święcenia kapłańskie. W latach 1994/1995 pracował w parafii św. Michała Archaniola w Witoszynie. Od 1995 r. przez siedem lat ks. Jan Trzop pracował w parafii św. Wincentego à Paulo w Charkowie. Od 2002 r. pełnił posługę duszpasterską w Kijowie, a od października 2004 r. pracuje jako proboszcz w parafii pw. św. Anny w Storożyńcu.

Księża pracujący w parafii św. Anny w Storożyńcu w latach 1988–2005

1. Wiktor Antoniuk – 1988–1998; w latach 1990–1998 – proboszcz i dziekan Bukowiny ukraińskiej;
2. Anatol Szpak – 27.05.1990–1996; w latach 1991–1993 – proboszcz parafii pw. św. Anny w Storożyńcu;
3. Stanisław Irisik CM – 1991–2003; w latach 1993–2003 – proboszcz parafii storożynieckiej, superior Domu Zgromadzenia Misji w Storożyńcu;
4. Marek Maszkowski CM – grudzień 1993 – kwiecień 1994;
5. Marian Kot CM – 1993–1993 – pracował na Bukowinie przez 17 dni;
6. Marek Chociej CM – wrzesień 1993–1996;
7. Franciszek Dragosz CM – 27.07.1994–1.06.1997; 2000–2004; w latach 2003–2004 administrator, pełniący obowiązki proboszcza;
8. Robert Iskrzycki CM – 1996–2001;
9. Sławomir Szucki CM – 1997–2003;
10. Adam Stroczyński CM – od 2002 – październik 2005;
11. Leonid Kuklyszyn CM – od 2003;
12. Stanisław Chorągwicki CM – od 2004;
13. Jan Trzop CM – od października 2004 r.;
proboszcz parafii storożynieckiej, superior Domu Zgromadzenia Misji w Storożyńcu.

Siostry Miłosierdzia pracujące w parafii św. Anny w Storożyńcu w latach 1994–2005

1. Zofia Marta Białowas – 1994 – pracuje do dziś w Storożyńcu; w latach 1994–2001– przełożona (służebna) Domu Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia w Storożyńcu;
2. Anna Brzęk – 1994 – 6.11.1998;
3. Maria Kolbusz – luty 1995 – 23.06.1999;
4. Józefa Wątroba – 11.11.1996 – sierpień 1997;
5. Małgorzata Lechwar – 8.07.1999–30.08.2001;
6. Małgorzata Kinga Słomka – 8.07.1999 – październik 2005;
7. Halina Gaura – 2.09.2001– pracuje do dziś; od 2001 r. została służebną domu;
8. Dorota Irska – od 2004;
9. Monika Młynarczyk – od 2005.

Powołania z parafii storożyńskiej

1. Ks. Franciszek Popowicz CM, ur. w Storożyncu, święcenia kapłańskie w 2001 r. Kraków CM;
2. Oleksiej Szewczenko CM – diakon, ur. w Storożyncu, Kraków CM (Zgromadzenie Księży Misjonarzy);
3. Edward Goriewoj – diakon, ur. w Dawidenach Centrum, Kraków CM;
4. Juliusz Chabiniak, ur. w Starej Hucie, Kraków CM; Worzel k. Kijowa;
5. Kazimierz Gawluk, ur. w Piotrowcach Dolnych, Wyższe Seminarium Duchowne we Lwowie, Brzuchowice;
6. Edward Luptowicz, ur. w Starej Hucie, Brzuchowice;
7. Michał Hryziuk, ur. w Storożyncu, Brzuchowice;
8. Ignacy Drozdek, ur. w Piotrowcach Dolnych, Kraków OFM (Zakon Ojców Franciszkanów);
9. Jerzy Gawluk, ur. w Dolnych Piotrowcach, przednowicjat Księży Misjonarzy w Charkowie;
10. Swietłana Romaniuk, ur. w Iżesztach, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie;
11. Maria Drozdek, ur. w Dawidenach Centrum, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie;
12. Mariana Ahalarowa, ur. w Storożyncu, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie;
13. Janina Luptowicz, ur. w Starej Hucie, postulat, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie;
14. Halina Luptowicz, ur. w Starej Hucie, postulat, Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Krakowie.

PODSUMOWANIE

W latach 1945–1990, należąca do dekanatu czerniowieckiego archidiecezji lwowskiej, parafia pw. św. Anny w Storożyńcu przeżyła upadek. Ostoją byli ci nieliczni katolicy, którzy walczyli o klucze do kościoła, o stan świątyni, o kościelną nieruchomość. Pełni patriotyzmu, zmagali się z władzą sowiecką. Na uwagę zasługuje postawa księdza Franciszka Krajewskiego, który był jedyną ostoją polskości i katolicyzmu na Bukowinie w tych bardzo trudnych czasach. Wszelkie przeciwności losu na ziemi bukowińskiej katolicy pokonali dzięki wierze w Boga, przekazywanej z pokolenia na pokolenie, nauczanej często w domu po kryjomu.

Rozkwit działalności duszpasterskiej nastąpił po rozpadzie Związku Radzieckiego, kiedy odzyskano główny kościół katolicki w Storożyńcu, a także kolejne kapliczki i kościółki. Długi okres wpływu komunizmu sprawił, że praca nad przywracaniem polskości i katolicyzmu była dla księży Wiktora Antoniuka i Anatola Szpaka bardzo ciężka. W całym obwodzie czerniowieckim odbyły się uroczystości I Komunii Świętej i bierzmowania.

Wielki wpływ na pogłębienie wiary mieli niewątpliwie Księża Misjonarze i Siostry Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo, pracujący w parafii od przełomu 1993 i 1994 r., którzy swoją działalnością duszpasterską objęli parafię w Storożyńcu oraz parafie w okolicznych wsiach. Do ich zasług należy:

1. Działalność misyjna:

- a) duszpasterstwo w 15 miejscowościach;
- b) katechizacja dzieci, młodzieży i dorosłych;

- c) przygotowywanie do sakramentów: chrztu, komunii świętej, małżeństwa;
- d) posługa duchowa przy chorych (spowiedź, sakrament namaszczenia);
- e) rekolekcje wielkopostne i adwentowe;
- f) zorganizowanie i kierownictwo następujących grup parafialnych:
 - Wincentyńska Młodzież Maryjna (Dolne Piotrowce, Stara Huta, Dawideny Centrum, Panka);
 - Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia AIC (Storożyniec, Stara Huta, Panka, Dolne Piotrowce, Dawideny Centrum);
 - Róże Różańcowe (Storożyniec, Baniłów, Dawideny Centrum, Dolne Piotrowce, Korczeszty, Panka, Stara Huta).

2. Programy kulturalno-oświatowe:

- a) dostarczenie wiernym modlitewników, śpiewników, kalendarzy, a także ogólnie prasy katolickiej w języku polskim i ukraińskim;
- b) kursy językowe, w tym nauka języka polskiego;
- c) kursy animatorskie i teatralne;
- d) utworzenie zespołów muzycznych oraz udział zespołu *Bukowina* w Festiwalu Piosenki Religijnej *Vincentiana* w Krakowie (od 1994 r.);
- e) pielgrzymki w obrębie parafii, a także do Polski, Lwowa, 9 pieśnych pielgrzymek do Kaczyki;
- f) organizowane od 1997 r. *Wakacje z Bogiem*;
- g) poradnictwo rodzinne.

3. Ochrona zdrowia:

- a) podstawowe zabiegi medyczne;
- b) pomoc chorym w szpitalach, w domach;
- c) opieka nad samotnymi;
- d) pomoc w realizacji leczenia osobom ubogim.

4. Pomoc charytatywna:

- a) *Kuchnia dla Ubogich* w Storożyńcu;
- b) paczki żywnościowe, świąteczne, również pomoc w postaci obuwia, ubrań, środków czystości i przyborów szkolnych;
- c) dożywianie dzieci;
- d) obiady osobom starszym i rodzinom wielodzietnym.

5. Prace remontowo-budowlane:

- a) generalny i bieżący remont kościołów;
- b) remont plebanii w Storożyńcu;
- c) remont Domu Sióstr Miłosierdzia;
- d) budowa *Kuchni dla Ubogich* i przygotowanie do otwarcia i rozpoczęcia działalności;
- e) wybudowanie nowej kładki w Pance;
- f) sprzątanie cmentarzy, organizacja Komitetu Cmentarnego w Storożyńcu.

Dla parafii storożynieckiej rok 2005 był jubileuszowym. Była to setna rocznica konsekracji kościoła pw. św. Anny. Kolejny rok po zakończeniu roku jubileuszowego zapowiedział się obiecująco. W parafii pracują księża ze Zgromadzenia Misji z Krakowa oraz siostry ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia. Kierunków działalności i rozwoju tu na Bukowinie nie brakuje, wszystko zależy, jaki kierunek wybiorą pasterze, wskazując je swoim parafianom. Uwagę należy zwrócić na to, że nowy skład wybrał drogę w kierunku szkoleń dzieci, młodzieży, AIC itd.

Jak potoczą się losy parafii? Tę odpowiedź, Szanowni Czytelnicy, otrzymamy być może w czasie następnego jubileuszu, za kolejnych kilka lub kilkadziesiąt lat.

Гелена Красовська

БУКОВИНА

ЖИВА ІСТОРІЯ КОСТЕЛУ

Передмова

Дорогий Читачу! Дякую тобі за те, що взяв у свої руки цю скромну книгу. З різних причин ти її відкрив. Хтось тому, що у заголовку видніє напис Буковина, а може хтось знає прізвище автора, ще інший відкрив щоб подивитися на кольорові фотографії. Дехто хоче знайти свій костел, своє прізвище, а іншого цікавить, що в ній написано. Не буду перераховувати всі причини, що вплинули на рішення прочитати цю книгу.

Проте хочу, шановний Читачу, розповісти про причини, час і місце, де ця робота писалася. Отже, під кінець 2002 року, тоді коли я ще нічого не знав, що поїду працювати у Харків, народилася ідея опрацювати факти і викласти події сторожинецької парафії. Перед цим я збирав різні матеріали про сторожинецьку парафію, але бачив я що існує багато прогалин. Проблеми не вирішувалися, навпаки, навіть сучасність не фіксувалася. Документи, що лежать десь в архівах у різних містах і різних державах не були опрацьовані. Багато документів за часів Радянського Союзу було знищено і вже ніколи не віднайдуться. Ті сучасні, навіть за часів мого перебування на Буковині, не були опрацьовані з різних причин. Тому і вирішив я, що цим повинні зайнятися фахівці, люди які до цієї праці відповідно підготовлені. Я читав багато статей доктора Яна Буяка. Звернувся до нього з пропозицією опрацювати історичний матеріал, а доктор гуманістичних наук Гелену Красовську попросив зібрати і опрацювати сучасні факти і події сторожинецької парафії. Час минав швидко, а автори працювали над своїми текстами. У 2005 році

– відбулася урочистість з нагоди сотої річниці консекрації костелу святої Анни у Сторожинці. З цієї нагоди доктор Ян Буяк видав плід своєї праці у вигляді книжечки під назвою *Święta Anna. Kościół i parafia Storożyniec–Stróżeniec (1864–2005)*, в якій зафіксовано початки та давню історію святині.

Звертаю увагу на те, що автори духовно пов’язані з Буковиною. Так само і я. Це є місце, з якого походять мої батьки, місце де спочиває тіло мого дідуся з боку мами. У дитинстві я багато слухав оповідань про прекрасну, зелену, чарівну Буковину. Моєю мрією було там поїхати, побачити і почути, як мішаються мови, релігії, культури, а всі мешканці живуть у злагоді. У Бжежніці, де я народився і зростав, більшість сусідів походила власне з Буковини. Цікавила мене та буковинська мозаїка і заохочувала до виїзду. Життя минало швидко, аж одного дня Господь захотів, щоб збулися мої мрії. У вересні 1991 року я поїхав туди працювати як священник. Побачив на власні очі Буковину, де на тлі прекрасних краєвидів проживають люди, які очікують Божого Слова. Найбільшою радістю мого пастирського серця було те, що багато людей відкривалося на Господа. Були радісними і щасливими, що вже не мусять укриватися з релігійними практиками і можуть відкрито говорити про Бога. Приходили просили про пастирську послугу, про приготування таїнств, а також пораду в щоденному житті.

На протязі 12 років пастирської послуги на Буковині, 10 років суперіора Дому Згромадження у Сторожинці і настоятеля парафії – я побачив дуже багато. Відвідав і знав всіх своїх парафіян, в тих навіть найвіддаленіших парафіях. Знав про їхні проблеми і чого вони очікують. Це є короткий час, а одночасно довгий – пастирської праці. Частина того, що було зроблено разом з моїми співбратами зі Згромадження Місії Святого Вікентія де Поля і з Сестрами Милосердя описує власне книжечка Гелени Красовської. Багато справ, що стосуються допомоги в конкретних ситуаціях життя,

а також у сфері духовній залишаться таємницею між Господом, конкретною людиною і священником.

Я дуже вдячний за той дар у вигляді історії парафії, опрацьованій доктором Яном Буяком, як за той сучасний нарис, що представляє хронологічні записи священників зі Згромадження Місії. Тішуся з факту виходу в світ цих книжок і знаю, що деякі факти, події ніколи вже не забудуться. Авторам сердечно дякую за їх вкладений труд в опрацювання цих праць.

Щиро дякую кандидату філологічних наук Леху Сухомлинову за переклад тексту на українську мову, що дасть змогу мешканцям Буковини прочитати і зрозуміти сутність подій, що описується. Саме задля буковинського читача ми намагалися зберегти колорит, регіоналізм та стилістику регіону.

Також висловлюю подяку всім, хто надав фотографії для розміщення в згадуваних книжках, завдяки цьому можна також візуально побачити пастирську працю на Буковині. Всім людям, яких я тут не назвав, а які причетні до написання книги – слова подяки.

Щиро дякую також співбратам зі Згромадження Святого Вікентя де Поль і Сестрам Милосердя за те, що я мав змогу з ними працювати на Буковині, спасибі велике мешканцям сторожинецької парафії, яким я міг слугувати.

Не можу не згадати, що ця публікація не могла б бути видана без фінансової підтримки з боку Польської провінції Згромадження ксьондзів місіонерів у Кракові на чолі з ксьондзом візитатором Аркадіушом Закрентою СМ. За фінансову та духовну підтримку щиро дякую своїм товаришам з так званої „Групи Віатрувкової” з Кракова, які побажали залишитися неназваними. Слова особливої подяки парафії Матері Божої Ченстоховської в Колі та її настоятелів Янушу Огородовчику, та іншим спонсорам.

Всім щиро дякую, а Читачеві бажаю приємного читання!

Харків 2006

Слово автора

Буковина. Жива історія костелу – так назвала я цю книжечку, яка є записом подій у хронологічній послідовності. Передусім тих подій, які мали місце за останні п’ятнадцять років існування парафії святої Анни у Сторожинці. Жива історія, жива зокрема для мене, тому що всі описані тут події відбулися під час мого дитинства, тоді коли я зростала та увійшла в доросле життя. Тут я народилася, мешкала і хоч полишила малу вітчизну – завжди повертаюся. Повертаюся передусім думками до минулих літ, до минулої дійсності. Повертаюся до своєї **парафії**. І так, напевно, буде завжди, незалежно від того, якою буде доля, як складеться моє життя, куди мене приведе Провидіння, і до якої святині я піду на спільну молитву чи медитацію.

Моє хрещення сталося у 1973 році, у костелі Воздвиження Святого Хреста в Чернівцях, цим завдячую ксьондзу Францішеку Краєвському. Тоді був чудовий травень, коли батьки потайки, загорнувши мене в дитячий одяг, привезли до великого міста. Цієї події не можу пам’ятати – мала тільки місяць. Щиро вдячна дорогим батькам – Елеонорі і Михайлові Красовським – за цей дар, дар віддання мене в божу опіку, очищення з народженого гріху. Дякую їм також за те, що виховали мене згідно з Божими заповідями.

У Панці – селі на північній Буковині – час минав повільно. Всі знали один одного. І так є до сьогодні. Влітку час на річці Серет, а взимку їздили ми на лижах і санках. Школа і виховання в радянській республіці було однотипне і монотонне. Головним

чином я слухала, чому навчали мене батьки та старші від мене сестри і брати. Мама завжди забирала мене до костелу святого Михайла Архангела в Панці. Було дуже радісно і урочисто, тоді коли всі місцеві католики разом молилися, а особливо згадується мені час Різдва Христового. Тоді мені здавалося, що це нормальна справа, що ксьондз був тільки в костелі у Чернівцях. Костел святої Анни у Сторожинці був тоді закритий, але я зовсім мало на цю тему знала, тільки з розмов. Пам'ятаю, як говорили, що костел забрано вірним.

Таїнство першого причастя також я прийняла у Чернівцях, в єдиному тоді діючому костелі на північній Буковині. Сьогодні не пам'ятаю скільки мені тоді було років. Мабуть тоді я ще не ходила до школи і напевно було це перед Різдвом Христовим. У білому платті, в яке одягали всіх дівчат до першого причастя, було то єдине плаття в селі. За верхнє вбрання слугувала шуба старшої сестри Марії, довга з капюшоном, так, щоб ніхто не побачив мене в тому платті. Зустріч в захристії з кс. Францішеком Краєвським було надзвичайне. Питав мене, як виглядає Святе Причастя? Тоді, по-дитячому, я розповіла, що розміром нагадує п'ять копійок, є білим, а в середині знаходиться Ісус. Потім запитав, як мене звуть? Я відповіла – Лена. І тоді ксьондз з великою повагою сказав мені, що мене звуть Гелена, а Лена то є річка в Росії. Урядовці в Панці у переліку імен не мали імені Гелена, то і вписали по-українськи Олена, а російською Єлена. Так було в офіційних документах до 2003 року. У подальшій розмові з ксьондзом Францішеком з'ясувалося, що можу приступити до сповіді.

Я була такою щасливою. Сповідалась в конфесіоналі, з лівої сторони, до сьогодні він знаходиться та тому самому місці в чернівецькому костелі. Той день був дуже важливим для мене днем, хоч не пам'ятаю ані дня, ані року, пригадую тільки, що був то білосніжний грудень. Потім мама возила нас дітей у Чернівці, до причастя перед Різдвом Христовим та Великоднем. Тато вчив нас

колядкам, в часі на очікування Народження Господнього, а мама вчила традиціям та звичаям.

Значну роль в моєму релігійному житті відіграла, вже покійна, старша жінка – Якимович Михайліна. Колись давно ми разом пасли корів на зелених лугах, під шум Серету і спів пташин. Вчила вона мене тоді молитися на розарії, читати польською мовою з молитовника (що за тих часів було рідкістю) і розповідала про життя і смерть Ісуса.

У шкільні роки час минав швидше ніж в дома. Почав ще швидше минати, коли прийшов час прощання з родиною і з Панкою. Спочатку це були уроки релігії в Ненадовій неподалік Дубецька, які проводив кс. Генрик Рикало. Потім час здобування вищої освіти у Жешуві. Там я познайомилася з Іреною Шиманською, яка завжди піклувалася про мене, зокрема про духовий стан, так є і до сьогодні. Згодом я працювала у Києві, потім Жешуві. Коли поверталася до дому, до Панки, після 1991 року – все на очах змінювалося: вірні у Сторожинці отримали костел святої Анни, ксьондзи відправляли святі меси у Панці і здійснювали всі таїнства. Ніхто не прятвся, не укривався, не боявся визнавати віру. Сьогодні віруючі не бояться влади і беруть активну участь в житті костелу, а кожної неділі і у свята товаришує їм урочистий настрій. Від 1993 року в Сторожинці осилилися ксьондзи ордену Місії з Кракова. Потім прибули до Сторожинця монахині милосердя. Релігійне життя в Сторожинці і навколишніх селах змінилося на краще. У кожній з чотирнадцяти парафії відправляється свята меса і ніхто не змушений їхати у Чернівці на молитву. Перебуваючи вдома, у Панці, я особисто брала участь в багатьох релігійних урочистостях, також у сусідніх місцевостях.

Пам'ятаю одні з багатьох різдвяних реколекцій в Панці, які організували сестра з братом: сестра Арлетта (оріоністка) і ксьондз Анджей (місіонер). Дуже рідкісне явище, щоб рідні – сестра і брат були одночасно монахиною і ксьондзом. Деякі люди до сьогодні

не можуть цього зрозуміти і думають, що „кожен ксьондз має таку сестру...”. З ксьондзом Анджеєм я розмовляла про віру, про Бога, про життя, яке так швидко минає. Замислювалася над тим, що зробити щоб прийняти таїнство поглиблення віри. Зустріч з ксьондзом Обарою Станіславом (домініканцем) у Варшаві закінчилася запитанням, чи допоможе мені у подальшому розвитку духовного життя. Результатом було те, що у 2005 році я прийняла таїнство миропомазання від архієпископа Тадеуша Пікуса у римокатолицькій парафії святого Домініка у Варшаві. Це була велика радість, якої ніколи не забуду. Таке духовне багатство не можна описати.

Коли ксьондз Станіслав Ірісік запропонував мені написати про сторожинецьку парафію, ані хвилини не замислювалася. Так! Звичайно, так – відповіла я. Оповідання, есей, чи може щось більш поетичне? Написала я кілька планів. Спочатку не подобалися вони мені. Потім вирішила описати сучасні події. Це недалеко події, проте вони не фіксуються. Одночасно пам'ять людська не довговічна. Задуми, невпевненість і врешті рішення. Рішення неабияке, важке. Треба описати те, що нещодавно відбувалося, чого ми є свідки. Довго розмовляла я з ксьондзом Станіславом Ірісіком, потім були консультації з ксьондзом Францішеком Драгошом. Дали вони перші результати, якими був нарис. Я намагалася зазирнути до чернівецької хроніки, що не було таким легким. Опрацювала всі оголошення, від початку існування парафії, були вони по-різному написані, книги парафіяльні, які нещодавно започатковано і всі інші документи. Мої думки, а потім записи були упорядковані, завдяки зустрічам з сестрами милосердя у Сторожинці. Потім були розмови з теперішнім настоятелем парафії, кс. Яном Тшопом і розмови з вікарієм Станіславом Хоронгвіцьким. Аж тоді наступила остання верифікація тексту.

Оцінка та зауваження теолога, ксьондза доктора Анджея Зюлковського, допомогли впорядкувати текст. Усі зустрічі і розмови

з різними людьми, що стосувалися цієї праці, давали мені насагу і натхнення, сенс збирання і писання цієї книги¹.

Всім вищезгаданим особам хочу висловити щирю подяку за їхню людяність і час, який присвятили мені. Дякую за всі зауваження, за критичну оцінку, за сердечність і відкриті серця. Хочу також подякувати професору Еві Жетельській-Фелешко за консультації та поради, а Ядвізі Парецькій-Сеуль за уважне прочитання тексту польською мовою і його коректи.

Ось так виникла ця коротка *жива історія*, з якою переплітається моя власна доля. Віддаю її в руки Читачів.

Варшава 2006

¹ Знаю що в цій книжечці деякі події і факти не описано. Тому прошу кожного, хто міг би доповнити її різними інформаціями надсилати зауваження на адресу: e-mail: bukowiniana@wp.pl – буду вдячна.

ЧЕКАЮЧИ НА КРАЩІ ЧАСИ

В перші роки після другої світової війни радянська влада мала за мету цілком знищити всі існуючі релігійні громади. Особливо брутально ставилася вона до католицької церкви. Нічого немає дивного, що парафія святої Анни у Сторожинці мала типову історію свого існування, подібну до інших римо-католицьких парафій на Україні, і не тільки. В 1946 році настоятель цієї парафії Ігнац Кукла, передбачаючи політичну і суспільну ситуацію в радянській державі, забрав з собою найцінніші речі і останнім транспортом вирушив до Польщі. Забрав він з собою і частину парафіяльних книг. Знаходяться вони до сьогодні в костелі Народження Пресвятої Діви Марії в Любані Сілезькому–Унегощ. Частини головного вівтаря зі сторожинецької святині знаходяться до сьогоднішнього дня в костелі у Злотніку неподалік Жар.

Після того, як почала правити державою радянська влада парафія залишилася без духовного отця. Для людей які визнавали римо-католицьке віросповідання наступили важкі часи. За те, що признавалися вони до віри в Христа людей висилано на Сибір, а будинки святинь наказували нищити, замикати, або також признавали на потреби новоутворених колгоспів.

Обов'язки настоятеля в Чернівцях виконував тоді отець Францішок Краєвський, який духовно опікувався також парафією в Сторожинці та навколишніх селах, (див. стр. 20). Допомога в справах духовних отець Єнджеєвський Йосип. Ці два священники опікувалися костелами та капличками, що знаходилися в кордонах північної Буковини. Одразу після війни в Сторожинець, щоб відправити святу месу, духовні виїжджали раз на місяць, а потім щораз рідше.

В сторожинецькій парафії утворено раду костелу „двадцятку”, яка керувала справами костела, а вірніше охороняла його від радянської агресії. Керуюча влада щораз утруднювала приїзд священника в Сторожинець і відправлення святої меси. Щоб зміг приїхати священник у Сторожинець, потрібна була велика кількість документів та різних підписів. Якщо вже приїхав, то кожен його крок, а також кожне слово, яке виголошував були у центрі уваги. Навіть спеціально керували до костелу людей, які мали вслуховуватися в кожне слово, щоб якнайшвидше висунути якесь обвинувачення. Отець Францішок Краєвський з великим страхом долав відстані до наступних костелів і капличок, де чекало багато вірних, але також із великим страхом і непокоєм проголошував Боже слово. З часом катехізація починала діяти потай і в приватних домівках. Попри велику обережність отця Ф. Краєвського, звинуватили в тому, що охрестив потаємці дитину, а також в тому, що буцімто має негативний вплив на виховання молоді. Звинувачено і у знищенні природи, оскільки в процесії Божого Тіла було сипано квіти та листя. У 1960 році він отримав заборону відправлення святої меси і проголошування Божого слова. При допомозі місцевих парафіян він знайшов роботу на посаді сторожа і так працював десять років.

Щораз сильніший вплив влади, переслідування і заслання не дали змоги на те, щоб костел у Сторожинці надалі міг функціонувати. У 1962 році святиню відібрали у парафіян. Вісім років після цього помер ксьондз Юзеф Єнджеєвський. А ксьондзу Краєвському після багатьох клопотань влада дозволила стати на посаді настоятеля в Чернівцях, на цій посаді він працював до 1990 року, тобто до кінця своїх днів. За часів радянської влади в Чернівецькій області функціонували костели: **в Старій Красношорі, Нижніх Петрівцях, Давидівці–Зрубі, Терблечу та в Панці.**

Людям римо-католицького віросповідання відібрано всі права для того, щоб вони не змогли здійснювати релігійні практики. Представники влади забрали також ключі від будинку костелу.

У приміщенні святині розмістили склад меблів та взуття. Після 1962 року будинок сторожинецької святині залишився надовго підпорядкований районному комітетові Комуністичної партії України.

Органи з цієї святині розібрано, а їх частини використовували для виробництва самогонки. Нищили не тільки те, що знаходилося в середині костелу, нищили також храм ззовні. У 70 роках державна влада наказала вертольотом знищити хрест на вежі святині. Незважаючи на ці спроби він залишився на місці, хоч і був похилений. А людина, яка виконувала це ганебне завдання померла за декілька тижнів, так свідчать ті, що пам'ятають цю історію.

Трохи пізніше у 80-і роки, рішенням районної ради постановлено замінити приміщення святині з складу меблів та взуття на органний зал. Адаптація будинку тривала чотири роки, ремонт святині виконувала фірма Григорія Березовського з Сторожинця. Щоправда органів, як музичного інструменту давно в святині не було, однак приміщення називалося надалі органним залом. До 1990 року в цьому залі виступали два, або три рази учні Сторожинецької музичної школи, а також відбулася ярмарка-виставка товарів, що виготовлялись у Сторожинецькому районі. Ключі до приміщення святині знаходились у відділі культури Сторожинецької районної адміністрації. На початку 90-х років у Чернівці приїхав священник Віктор Антонюк, щоб допомагати у релігійних справах. Декілька разів різними шляхами діставалися йому в руки ключі від святині, щоб міг її оглянути.

Згідно з державним розпорядженням у березні 1990 року будинок костела віддано вірним. Перша свята меса, під час якої була реконсекрація костела, відбулася 27 березня 1990 року. Святу месу відправляв ксьондз Віктор Антонюк, працював він тоді в парафії Воздвиження Святого Хреста в Чернівцях, (див. стр. 22). В літургії брав участь ксьондз Ф. Краєвський, він був дуже хворий, незабаром 16 вересня 1990 року помер, (див. стр. 23).

Для північної Буковини особа отця Віктора Антонюка є дуже важливою постаттю. Прийшов він сюди в дуже важкі часи, у свідомості людей жервіли ще комуністичні думки, хоча в дійсності Радянський Союз розпався.

**ВІДРОДЖЕННЯ ПАРАФІЇ
СВЯТОЇ АННИ В СТОРОЖИНЦІ
В 1990–1993 РОКИ**

У червні 1990 року до Чернівецької парафії приїхав ксьондз Анатолій Шпак, щоб допомогати настоятелю Віктору Антонюку. Саме в цей час розпочали духовну працю в Чернівцях і околичних парафіях сестри Уршулянки Серця Ісусового Конаючого з Любліна. Неділя 15 липня має неабияке значення в історії буковинських римокатолицьких святинь, тоді в кожній з них, яка була на той час діючою, було відправлено святу месу. Священник Віктор Антонюк відправив дві меси у Чернівцях, в Старій Красношорі і в Тереблечу; священник Шпак Анатолій в Нижніх Петрівцях, у Сторожинці, Давидівці і в Панці. Слід наголосити, що два тижні пізніше, 29 липня 1990 року, в Сторожинці в костелі святої Анни відбувся перший відпуст, на який прибуло дуже багато вірних з сусідніх парафій, а також священників, (див. стр. 28–29).

Ксьондзи та монахині проголошували євангеліє та катехізували не тільки наймолодших, а також і старших осіб. Незважаючи на те, що костел Воздвиження Святого Хреста був відкритий весь час і діяв у Чернівцях, багато людей виховувалося без віри в Христа. Було багато сімей, які не мали шлюбу, а кількість неохрещених дітей зростала; вірні рідше приступали до причастя, а діти не були готові до першого причастя. Всі вище згадані чинники указували священникам напрямок їхньої діяльності, а також обсяг робіт. Священники та монахині отримували матеріальну допомогу, вели переговори з владами на тему повернення святинь, які потім ремонтували. Після генерального ремонту костела в Давидівці–Центрі у вересні цього року відбулася відпустова урочистість Святої Рози з Ліми, (див. стр. 30).

Про польські сліди, а передусім про те, що віра в людях залишилася міцною можна говорити зокрема в тих селищах, де святині були відкриті в часі комунізму. Буковинські католики були несказанно раді приїзду енергійних духовних отців, які регулярно відвідували кожну зокрема парафію в області.

Від вересня 1990 року сестри уршулянки Тереза Іван і Єва Щефанович розпочали катехізувати дітей та молодь у всіх парафіях Буковини, до яких доїжджали священники. Там також уроки релігії відбувалися тричі на тиждень, а в інших парафіях: Тереблечу, Давидівці, Панці, Сторожинці, Старій Красношорі, Нижніх Петрівцях – два рази на тиждень. Слід наголосити, що були то перші катехези перед першим причастям. Таку велику територію душпастирської діяльності обняли тоді тільки чотири особи: ксьондзи Віктор Антотюк та Анатолій Шпак і сестри Тереза Іван і Єва Щефанович¹, (див. стр. 30).

У листопаді 1990 року з Любачова приїхав архієпископ Мар'ян Яворський, якого призначено на посаду Львівського Архієпископа митрополита латинського обряду. Північна Буковина, як було дотепер, належить до Львівської архідієцезії. Архієпископ митрополит, перебуваючи на Буковині відправив урочисту святу месу в Старій Красношорі.

На початку грудня всіх дітей, що брали участь в катехезі, відвідав святий Миколай, „воскреслий” після довготривалого комунізму. Перший раз діти з Давидівки і з Порубного поставили сценку *Яселок – шопку*. Підготували дітей до виступу сестри Тереза Іван та Єва Щефанович. Відбулися також урочисті святі меси у Сторожинці і Порубному, пастирка у Старій Красношорі і Нижніх Петрівцях. У той час групу хлопців прийнято у міністранти до послуг ксьондзові в часі святої меси.

¹ Щиро дякую монахиням Уршулянкам Серця Ісуса, які працюють в Чернівцях, за можливість користування *Kroniki z Czerniowiec*. Що дозволило встановити факти і описати події парафії на Сторожинеччині.

Сторожинецьку парафію тоді обслуговували священники з Чернівців. Відчувався брак не тільки священників, але також відповідної літератури, молитвенників. У всіх навколишніх парафіях на Буковині збільшувалася потреба слухання Божого слова.

1991 рік розпочався новими завданнями, а перед усім приготуванням дітей, молоді і дорослих до прийняття таїнств. Урочистість першого причастя після багатьох років панування комуністичної влади відбулася у квітні у Сторожинці. До таїнства першого причастя приступили діти зі Сторожинця, Давидівки, Петрівців, Порубного та з Чернівців, (див. стр. 32). Урочистості таїнства першого причастя відбулися також у Давидівці, Старій Красношорі і в Панці. До першого причастя приступило тоді більше ста дітей. Окрім вищезгаданих священників та монахинь на допомогу приїздив священник Слугоцький Владислав зі Станіславова, (див. стр. 32).

Молодь та дорослі вперше отримали таїнство мирування по багатьох роках перерви. У червні це таїнство прийняло 53 особи зі Старої Красношори, в липні таїнство мирування відбулося у Сторожинці і в Чернівцях. Таїнство прийняло близько 255 осіб, (див. стр. 34). У Сторожинці таїнство прийняли парафіяни з Панки, Давидівки і Петрівців, а до Чернівців доїхали парафіяни з Порубного і Заставни, (див. стр. 34).

У червні цього року було організовано виїзд парафіян на зустріч з Папою Римським Іваном Павлом II у Любачові. Вірні з Чернівецької області виїхали 7 автобусами; виїзд zorganizували священники та монахині з Чернівців. Приготування закінчилися позитивно, хоча й нелегкими і тривалими були перед цим клопотання перед місцевою владою. Отець Віктор Антонюк у групі священників з України відправляв святу месу разом з Іваном Павлом II. Для всіх паломників було це велике, незабутнє враження. Була це не тільки радість з приводу виїзду до Польщі, але також і радість зустрічі з наступником святого Петра.

У серпні знову для парафіян приємна несподіванка: ксьондз Анатолій Шпак та монахиня Тереза Іван, приготували виїзд групи з 40 осіб на зустріч з Іваном Павлом у Ченстохові. Був це світовий день молоді. Участь у цій зустрічі брали парафіяни з Панки, Петрівців, Сторожинця, Теремблечу, Старої Красношори, Давидівки та з Чернівців, (див. стр. 35).

Шкільний рік розпочався в парафіях уроками релігії, було це в тих місцевостях, де проживали діти римо-католицького віросповідання. На початку року дітям посвячено всі шкільні знаряддя. В деяких парафіях на посвячення шкільних приладів прийшли також зі своїми рюкзаками дітки з православних сімей.

Уроки релігії в 1991 році розпочав отець Станіслав Солілак – Чернівці і Панка. В інших парафіях уроки релігії проводила монахиня Єва – в Чернівцях, Порубному, Сторожинці, Давидівці, Старій Красношорі, Нижніх Петрівцях. Оголошено регламент науки для старших осіб, які хочуть взяти шлюб, а також заняття для батьків, які хочуть охрестити діти. Особи, які хочуть прийняти таїнство, повинні відповідно до цього приготуватися через вивчення засад віри.

Упроваджено метрикальні книги за останні два роки, так щоб парафія могла нормально функціонувати. На цей час отець Віктор Антонюк на підставі записок ксьондза Ф. Краєвського (були написані латинською мовою) відновив книги хрещень з 1970–1985 років. В результаті виявилось, що в Чернівцях здійснювалося від 130 до 170 хрещень в рік.

На Буковині на осінь припадає багато храмових свят. У Давидівці–Центрі урочистість відпустова відбулася 1 вересня, на яку прибули гості з Німеччини, давні мешканці цього селища. Привезли вони з собою цінні дари: фісгармонію, келих, келихові прикраси, скатертини та інші літургійні елементи. Святу літургію відпустову 15 серпня у Старій Красношорі відправив дієцезіальний єпископ Маркіян Трофим'як, а святу месу на храмовому святі

в Панці відправив ксьондз Юліан зі Сірету (Румунія), уродженець північної Буковини.

У жовтні 1991 року всі парафіяльні священники разом із сестрою Євою взяли участь в урочистості посвячень на ксьондзів у Львівському кафедральному соборі. Саме тоді ксьондз Віктор Антонюк отримав номінацію на районного декана Буковини. Через те, що чисельність вірних зростала, а в різних селах помалу ремонтувалися святині потрібно було нових пастерів до праці. До духовної праці в Чернівцях долучився ксьондз Станіслав Ірісік з Згромадження Місії Святого Вікентія де Поля з Краківської провінції. Розпочав він свою працю регулярним служінням святої меси в Старій Красношорі, Давидівці, Нижніх Петрівцях. На той час ксьондз Анатолій Шпак все ще залишився настоятелем сторожинецької парафії, доїжджаючи з послугою також до вірних у Панці та у Порубному.

Оскільки в Чернівецькій області було вже три священники, то в більшості парафій було відправлено нічну різдвяну службу – *Пастерку*. Ксьондзи проживали на плебанії в Чернівцях, а до віддалених парафій мусили доїжджати, незважаючи на несприятливі погодні умови. Наприклад ксьондз А. Шпак з приводу ожеледиці до Сторожинця на месу доїхав зі значним запізненням, проте зібрані вірні терпеливо очікували на його приїзд. Варто зазначити, що на Буковині погодні умови бувають непередбачуваними, а зими часом дуже важкими. До всіх труднощів слід додати поганий стан доріг, що не сприяє швидкому переміщенню.

1992 рік розпочався оплатковою зустріччю на плебанії в Чернівцях. Згадувану зустріч організували ксьондз С. Ірісік, сестри Т. Іван і Є. Щефанович. Майже у всіх парафіях діти представили сценки народження Ісуса Христа. Духовні відвідували своїх парафіян в часі так званої „коляди” (пастирський візит). На початку року сформувався адміністративний поділ пастирської праці ксьондзів на північній Буковині:

– ксьондз В. Антонюк – настоятель в Чернівцях, обслуговував парафії в Садгорі, Заставні, Снятині, Боянах (тоді свята меса відправлялася в капличці, костел був в ремонті), в майбутньому також Зелений Гай;

– ксьондз А. Шпак – настоятель у Сторожинці, обслуговував парафії у Вижниці, Панці, Порубному, в майбутньому також Глибока;

– ксьондз С. Ірісік – обслуговував парафії в Старій Красношорі, Давидівка Центр і Зруб, Нижні та Верхні Петрівці, Череш, а в майбутньому також Банилів.

Монахині – Єва та Тереза – катехізували дітей і молодь у всіх вищезгаданих парафіях, готували також дорослих до таїнств.

З березня ксьондз А. Шпак проживав у Сторожинці, ближче своїх вірних. На плебанії у Сторожинці проживали тоді люди. На початку ксьондз проживав у одній з родин, а потім в орендованому приміщенні. У квітні віддано плебанію у Старій Красношорі, яка потребувала капітального ремонту.

В цьому році не забракло різноманітних подій. В Чернівцях діти підготовлені кс. С. Ірісіком приступили до першого причастя, також у Сторожинці приступило 20 дітей до першого причастя. Варто наголосити, що у червні 1992 року вступ до духовної семінарії у Любліні зголосив багатолітній міністрант, мешканець Чернівців – Владислав Гримський. Це було перше покликання з північної Буковини. Пастирської праці було все більше, тому потрібні були нові сили. На допомогу, як практиканти приїхали студенти вищої духовної семінарії з Краківської місії: Анджей Громадський, Яцек Дубіцький, Кшиштоф Валашек. У всіх парафіях організовано з вірними євангелізаційну зустріч при вогнищі. Це були незабутні зустрічі. Осінні храмові свята організовано в неділю, так щоб вірні з навколишніх місцевостей могли брати участь в урочистостях. З кожним роком збільшувалася кількість святинь, які влада віддавала вірним, однак вони потребували капітального ремонту.

В листопаді відбулося посвячення святині в Череші, де проживають в більшості румуни православного віросповідання. В урочистості взяло участь сім священників римо-католицького віросповідання, один православний, а також єпископ Маркиян Трофим'як. Кількість віруючих систематично збільшувалася.

1992 рік традиційно закінчився колядками, зустрічами та радістю з народження Ісуса. Духовні багато часу присвятили людям похилого віку, самотнім, хворим, несучи їм добру Новину, а також матеріальну допомогу.

Великі зміни у структурі католицького костелу принесе рік 1993.

МІСІЯ НА ЗЕЛЕНІЙ БУКОВИНІ

Святий Вікентій де Поль **засновник місії**

Місіонерська діяльність на Буковині тісно пов'язана з Польською провінцією Згромадження Місії. Має вона свою довгу історію і традицію, а виводиться з Франції. Засновником Згромадження Місії є Святий Вікентій де Поль, який народився 24 квітня 1581 року на півдні Франції, неподалік Дакс. Посвячення у священники відбулося 23 вересня 1600 року. Був пастирем в Парижі та інших містах, а також капеланом родини де Гонді і всіх галерників. Щоб допомагати убогим та хворим він заснував низку благодійних товариств. Весь час думав про вбогих, а також про їх спасіння, саме через це заснував Згромадження ксьондзів місіонерів. Їм також доручив сформувані духовних. Помер святий Вікентій де Поль у 1660 році в Парижі. Був беатифікований в 1729 році, канонізований в 1736 році, а в 1885 році папа Леон XIII оголосив його патроном всіх католицьких справ милосердя.

До Польщі ксьондзи місіонери прибули в листопаді 1651 року завдяки Марії Людвізі Гонзаге, дружині короля Яна Казімежа. Спочатку займалися вони пастирською діяльністю з французькими мешканцями Варшави. Заснували також у Варшаві Дім Сестер Милосердя для тих, які прибули у 1652 році. Тодішній начальник генеральної місії, ксьондз Йоллі Едмунд під час IV Генерального Конвенту, який відбувся в Парижі, скерував у Польську провінцію ксьондзів місіонерів. У 1686 році був заснований Страдомський дім у Кракові. Від того часу згромадження висилає своїх місіонерів у різні куточки світу.

У липні 1993 року за згодою кардинала Львівської митрополії Мар'яна Яворського у Сторожинці був створений Чернечий дім Святого Вікентія де Поля. На церемонії був присутній тодішній візитатор кс. Станіслав Випих. На суперіора Чернечого дому призначено настоятеля Сторожинецької парафії кс. Станіслава Ірісіка. З 1 січня 2001 року для території Білорусії, Росії та України де працюють ксьондзи місіонери створено Віце-провінцію Кирила та Мефодія у Києві. Її настоятелем – візитатором призначено кс. Поля Роуча СМ з Ірландії.

Сестри милосердя

Згромадження сестер милосердя святого Вікентія де Поля, зветься також шаритками (з французької мови *charité* ‘любов, милосердя’), засновано у Парижі в листопаді 1633 році. Засновниками його були Святий Вікентій де Поль і свята Людвіка де Марілак. У вересні 1652 році на прохання королівни Марії Людвіги Гонзаге прибули до Польщі три сестри милосердя. Метою згромадження була допомога убогим, хворим – удома та в лікарнях, людям похилого віку, галерникам, ув'язненим, дітям, сиротам і всім хто цієї допомоги потребує.

Сестри милосердя прибули до сторожинецької парафії з краківської провінції. Спочатку свою діяльність вели в Емільчині неподалік Житомира. В травні 1994 року візитаторка сестра Яніна Стахов'як, економка сестра Кристина Ярош та директор сестер кс. Владислав Янкович і кс. Францішок Драгош приїхали до Сторожинця щоб зорієнтуватися у ситуації і закупити дім для сестер. В часі залагодження різних справ, пов'язаних з купівлею будинку, сестри милосердя гостинно проживали у Струтинській Гелени у Сторожинці. Вони знайомилися з парафіями і планували свою працю на буковинській землі. В серпні с. Зофія Бяловонс і с. Анна Бженк увійшли до пустого дому, який потребував ремонту. Служебною, старшою сестрою стала перша з них, названа в парафії с. Мартою.

Місія ксьондзів місіонерів та сестер милосердя в 1993–2005 рр.

Ксьондзи місіонери разом з сестрами милосердя розпочали свою місію на зеленій буковинській землі, вкритій густими лісами. На цій землі проживають гостинні і відверті мешканці: українці, поляки, румуни, цигани, німці.

Нас цікавлять передусім поляки Буковини, що й досі розмовляють різними говірками польської мови і особливо дбають про звичаї, пов'язані з літургійним календарем. Серед парафіян мешкають горяни, предки яких з'явилися ще в 1803 році. Прибули вони на Буковину з Чадецького округу що на Словаччині. Мешкають вони у Старій Красношорі, Нижніх Петрівцях і Тереблечу і до сьогодні володіють специфічними говірками. Зіставляючи з іншими етнічними групами, слід відзначити, високий рівень національної свідомості та ідентичності, плекають мовну та релігійну спадщину. Інші дві групи поляків виводяться з Галичини та Малої Польщі. У 80-х роках XVIII століття поселилися вони на Буковині. Розмовляють буковинською говіркою польської мови, яка тісно пов'язана з мовою південно-східних Кресів та позначена впливами української мови й культури. В релігії і традиції можна відзначити вплив православної традиції.

Саме такою побачив Буковину у 1993 році кс. Станіслав Ірісік СМ. У 1991 р. він проживав у Чернівцях разом з деканом північної Буковини кс. В. Антонюком і кс. А. Шпаком. У квітні відвідали Буковину та допомагали у євангелізації студенти духовної семінарії з Кракова: Павел Вежбіцкі, Ян Тшоп. У липні приїхав візитатор кс. Станіслав Випих, щоб порозмовляти про майбутню працю місіонерів на Буковині. Рішення про розподіл праці на Буковині було прийняте у Львові. Місіонери залишилися працювати у Сторожинці, Старій Красношорі, Нижніх Петрівцях, Верхніх Петрівцях, Давидівці–Центрі, Давидівці Зрубі, Панці, Череші, у майбутньому також

у Банилові. Вижницю підпорядковано пастирям з Косова. Центр цих парафій залишився у Сторожинці, як районному центрі, (див. стр. 44).

Ксьондз А. Шпак отримав Садгору, Порубне, Глибоку (пізніше теж Бояни і Зелений Гай), а ксьондз В. Антонюк – Чернівці, Снятин, Заставну, Кіцмань. Святиня в Лужанах на той час перебувала в ремонті.

Збільшувалася кількість святинь в Сторожинецькому районі, разом з тим зростала кількість віруючих. До праці направлено тоді кс. Марека Хоця. Саме тоді розпочався ремонт плебанії у Сторожинці, де в майбутньому будуть мешкати місіонери. У другій частині дому–плебанії надалі проживала співмешканка, жінка похилого віку.

3 грудня 1993 року по квітень 1994 року в сторожинецькій парафії працював також кс. Марек Машковський. За часів свого короткого перебування на Буковині він показував людям фільми про те, як живуть мешканці Мадагаскару. Парафіяни були шоковані умовами їхнього життя. Його слова проникали у серця буковинців; ксьондз був дуже шанованою людиною серед молоді та дорослих. У Сторожинці залишив на пам'ять про себе образ *Ісусе довіряю тобі*, а в Давидівці–Центрі залишив *Хресну Дорогу*. Образ *Матері Божої* у Сторожинці намалювала Бжозовська Уршуля з Пабяніц.

У грудні 1993 року місіонери перебралися проживати на плебанію у Сторожинці, а один з них доїжджав на святу месу до Чернівців. У грудні також традиційно відвідав дітей парафії святий Миколай; кс. Станіслав Ірісік СМ і кс. Анатолій Шпак отримали машини марки *Москвич* з формації, щоб мати змогу обслуговувати віддалені парафії та сповідувати хворих. Незважаючи на те, що місіонери мешкали у Сторожинці систематично підтримували контакти з ксьондзами у Чернівцях, взаємно собі допомагали, консультувалися у важливих справах. Така співпраця давала кращі результати.

Для сестер милосердя та ксьондзів місіонерів 1994 рік розпочався важкою працею, яка ставала все більш напруженою. Від початку року духовні розпочали готувати своїх парафіян до прийняття таїнств: причастя, шлюбу тощо. Розпочалися чергові ремонти: Дому сестер у Сторожинці, костелу у Верхніх Петрівцях, проте ремонт даху костелу в Банилові було закінчено. У липні до сторожинецької парафії приїхав кс. Францішок Драгош СМ.

Кожен з пастирів мав свої цілі і завдання:

- настоятель Станіслав відповідальний був за духовне життя ксьондзів, сестер і всіх парафіян, збирав кошти на ремонти святинь та на матеріальну допомогу вбогим;

- ксьондз Францішок дораджував, наглядаючи за розпочатими ремонтами та будівлями;

- ксьондз Марек зустрічався з молоддю і дітьми, катехізуючи їх, організував перший виїзд на *Вінцентіану* (фестиваль релігійної пісні в Кракові), а в серпні 1994 року разом з настоятелем організував перший похід прочан до Санктуарію Марії у Качиках в Румунії.

З вересня 1994 року розпочалася катехеза для дітей та дорослих. Уроки релігії вели ксьондзи та сестра Анна. Окрім катехези вчила вона також польської мови, між іншим у Старій Красношорі і Давидівці–Центрі. Сестра Зофія Марта у всіх парафіях дбала про чистоту святинь, вітварів. Коли відкривалися костели по ремонті – збільшувалися обсяги роботи с. Марти.

Декорація святинь перед урочистостями, будівля вертепів на Різдво Христове, виставлення сценок, готування святкових подарунків – основні напрямки діяльності ксьондзів та сестер, не враховуючи пастирської роботи. Наголосити варто, що разом з тим, як прийшли працювати ксьондзи та сестри на Буковину, відновили традицію святкування Дня Святого Миколая. До цього часу мало хто знав про його існування, тут панував „комуністичний” Дід Мороз. Діяльність священників та сестер розвивалася з кожним роком у кожній окремії парафії. Збільшувалися обсяги роботи та обов’язків.

У лютому 1995 році на допомогу прибула сестра Марія Кольбуш професійна медична сестра. Вона відразу зайнялася хворими, а також навчала релігії дітей дошкільного віку.

Січень 1996 року був для священників дуже напруженим місяцем. Саме в цей час у всіх парафіях сторожинецької відбувся візит ксьондзів з колядою. Все частіше священників запрошували у відвідини мешканці православного віросповідання.

Пастирські візити у сторожинецькій парафії не мали системного характеру, що пояснюється наступними чинниками:

- незначна кількість священників;
- погодні зимні умови, що часто не давали змоги доїхати до віддалених місцевостей.

Коляда має визначне і дуже важливе місце у духовному житті вірних. Священник спочатку входить до дому, колядує, посвячує помешкання святою водою, розмовляє з усіма мешканцями. Перед усім розмовляє про таїнства. Переважна більшість парафіян очікують на момент приходу священника, щоб поділитися з ним своїми радощами, але також і горем. Відбувається щира розмова мешканців зі священником. У часі коляди священникові товаришує сестра милосердя, а часом особа, яка показує домівки людей римо-католицького віросповідання, так як вони у більшості селax знаходяться поміж українцями та румунами. Пожертвування на коляду священникам не даються, тільки в костелі. У багатьох селax існує традиція святкування Різдва Христового, коли домівки відвідує братство, вже їм даються гроші на утримання костелу.

У лютому 1995 року священники та сестри організували першу зустріч для хворих і самотніх. Відбулося воно в будинку культури у Сторожинці. На сцені діти зі Старої Красношори показали сценку польською мовою, а у залі була зустріч та гостина. Для осіб убогих, самотніх та для багатодітних сімей з одинадцяти парафій було підготовлено подарунки. *Апостольство для вбогих та хворих*

вимагає не тільки проголошення Євангелії словом, але і добродійної діяльності для них¹.

Пастирство місіонерів і шариток має широке поле дій. Духовні на той час борикалися також з проблемами щоденності на Україні, це були важкі часи. Саме в цьому році розпочато ремонт Польського дому в Панці.

Неабияке значення в пастирській діяльності мала євангелізація в часі реколекцій перед Великоднем та Різдвом. Великодні реколекції у 1995 році проводив Чеслав Жак СМ. У березні 1995 році посвятив він намальовану ксьондзом Марком Машковським СМ *Хресний Шлях* в Давидівці–Центрі. У всіх парафіях залишив він образ Божої Матері, роздав медальйони та вчив вірних *новенни*. На жаль небагато дітей та дорослих брало тоді участь у *Хресному Шляху* та *Гожскіх Жалях*. Проблема полягала в тому, що вірні в деяких парафіях не розуміли значення молитов в часі літургії.

Від травня 1995 року сестри милосердя перебираються уже у свій дім. Організують для дівчат з парафії перше нічне чування. Новенни, чування, яселка, Святий Миколай – то тільки мала частина євангелізаційної діяльності священників та сестер на Буковині.

На храмову урочистість до Сторожинця прибуло багато вірних з різних місцевостей. У 1995 році приїхало понад 100 осіб з Польщі, найбільше однак з Любаня Сілезького, з Кракова; семінаристи і священники з Коломиї, з Чернівців, православний отець Семен Смоляк з сином Михайлом, отець з Банилова тощо. Святу месу celebрував єпископ Маркиян Трофим'як. Увечері Чернівецьке обласне товариство польської культури організувало в Сторожинці в будинку культури І Фестиваль польського фольклору та польської

¹ Ks. Stanisław Rospond CM, *Rola Kościoła św. Krzyża w Warszawie w dziejach polskiej prowincji Zgromadzenia Księżów Misjonarzy w XVII i XVIII-wiecznej Polsce*, Księga Pamiątkowa. Kościół Świętego Krzyża w Warszawie w trzechsetną rocznicę konsekracji 1696–1996, Warszawa 1996, s. 37 (переклад на українську мову, див. перекладач).

пісні. Почесними гістьми були польський генеральний консул у Львові Томаш Леонюк та консул Збігнєв Місяк.

На храмове свято – Святої Анни, у Сторожинці паломники з Любаня Сілезького приїждять з 1991 року. Прибувають старші буковинці, які проживають у Польщі, а також молодь та діти, щоб познайомитися з родинами своїх прадідів. Прочани отримували брошурку, в якій містилася інформація про парафію, релігійні та патріотичні пісні, програму візиту до Сторожинця.

На храмове свято у Качиці зі сторожинецької парафії вже вдруге вирушило паломництво. Духовним отцем прочан був кс. Марек Хочей, а також тодішній семінарист, Владислав Гримський.

Листопад є місяцем молитов на цвинтарях – традиція святкування Всіх Святих і Задушного Дня. З православної традиції католики прийняли звичай приносити на кладовище гостини, навіть алкогольні напої, щоб взаємно пригощатися, поминаючи душу померлого. Після закінчення літургії вірні розкладали гостинці на столиках або на могилах. Священники терпеливо намагалися вірним тлумачити про значення цього свята, а також, як належить, відповідно поводитися на цвинтарях.

У 1995–1996 роках духовні присвятили час на приготування вірних, навчання релігії, але також на прикрашення святинь напередодні Різдва Христового. Діти з Панки в Сторожинці представили *Яселка* українською мовою, а діти з Нижніх Петрівців на оплатковій зустрічі представили сценку польською мовою.

Звичайно нікому не бракувало тут роботи. Сестра Анна з новозаснованою групою Вікентинської Марійної молоді виїжджала на формацію до Польщі. А від початку шкільного року в Старій Красношорі діяв реколекційний осередок. Між іншими кс. Антоні Міцяк з групою молоді з Пабяніц організовував зустрічі з буковинськими дітьми (1994–1996). Такі осередки почали створюватися в Заболотові і Коломиї. У Верхніх Петрівцях після капітального ремонту відбулася храмova урочистість. Ця подія

відбулася 13 червня 1996 року, святу месу відправляв єпископ Маркиян Трофим'як.

Закінчено ремонт каплички на цвинтарі у Старій Красношорі. 1996 рік приніс також персональні зміни в парафії: перед виїздом з Буковини до Бродів (Львівська область) прощальну святу месу майже у всіх парафіях відправив кс. Анатолій Шпак. У серпні з вірними попрощався також кс. Марек Хочей СМ. На його місце прийшов працювати кс. Роберт Іскшицький СМ. Сестру Анну Бженк замінила сестра Юзефа Вонтроба, вона приїхала до Сторожинця в листопаді 1996 року. Майже у всіх парафіях дітей приготовлено до святкування Різдва: у Старій Красношорі цим займалася сестра Юзефа, в Нижніх Петрівцях і Давидівці – кс. Роберт, а в Панці і Сторожинці – сестра Марія.

Всі духовні, що на початку 1997 року працювали в парафіях зустрілися в Рогатині на чужині. Зустріч чужини провів кс. Францішок Драгош СМ. Реколекції великодні в 1997 році провів кс. Анджей Зюлковський СМ. Ксьондз згадує:

Свята меса „на припічку”²

Найкраще з'єднувати приємне з корисним. Так саме я і зробив, тоді як запропонували мені провести великодні реколекції в парафіях на українській Буковині, там де працюють священники зі Згромадження Місії. Корисне – бо реколекції; приємне – бо Буковина, адже це гори, полонини, що дає покращення стану в труді і втомі. Проте, щоб хтось з Читачів не подумав що я ходив тільки по горах, а вірні були спрагнені Божого слова, то коротко розкажу як можна з'єднувати одне і друге.

Було це в березні 1997 року. Зима ще трохи трималася і не було так ото легко висидіти в неопалюваних святинях. На щастя

² Зюлковський Анджей – священник з Згромадження Місії, викладач пасторальної теології і гомілетики у Кракові. Реколекціоніст. Являється автором багатьох гомілій, оповідань, фелетонів, конспектів і сценаріїв євангелізаційних зустрічей. Проживає у Кракові.

літургія в деяких місцевостях відбувалася в домівках, не тільки в святинях. Вірні збиралися в домі, який через деякий час ставався капличкою. Для себе я такі зустрічі назвав „літургія на припічку”. Такий досвід я маю з Білорусії, де євангелізую від 1995 року. Від того часу дуже собі ціную літургію вдома, де напалено в печі, а з кухні доноситься запах печеного домашнього хліба. Добре пам'ятаю три години сповіді в одній з місцевостей, де неподалік мене, біля печі вигрівалася кішка. Ми з ним були задоволені: він – бо було йому тепло і ніхто не виганяв на мороз, і я – бо зігрівався подвійно: духовно – бо люди приходять до Бога, а також прозаїчно, що, як та кішка не мерзну.

Гори були, як на долоні, так дуже близько мене. В Старій Красношорі я проживав два дні на плебанії (вже немає – згоріла). Після літургії я розпалив піч, нагрів дім, а коли вже трохи відтанув – писав старокрасношорські листи до приятелів. Пам'ятаю добре ті дні, тоді на небі можна було голим оком побачити хвіст, якась комета наближалася тоді до землі. „Велику Вежу” здобув я тоді декілька разів з Региною і Томиком – подружжям, дякуючи якому я знайомився з буковинськими пейзажами через їхнє світосприйняття, світосприйняття вчителів. Вони мені розказали про мовні проблеми, напружені відносини буковинців і шляхи розв'язання цих проблем.

В Корчештах не допомогло мені навіть знання іноземних мов. Не тому, що їх не знаю, але ... якраз не знаю румунської мови! Тільки господиня розуміла польську мову. Але я був спокійний, тому що літургія набула єкуменічного характеру, там де мови мішалися, а дух був один.

В Давидівці–Зрубі пішов я ще далі. Літургія Великої Суботи була єдиною великою гомілією – запитував я, слухав, обсервував реакції, разом з ними тішився я, що вже є близько „святий вогонь”, священна вода, великодня їжа на стіл вже посвячена, що Дух Господній наповнює кожного з нас. Терпеливо, вільно говорив я польською мовою, а потім просив про терпеливість, тоді коли

одна з вчителів перекладала дітям українською мовою, те що для них не було зрозуміле. Пан Базиль, який мене тоді завозив до Зрубів сам ствердив, що нарешті він вже „знає про що йдеться у Велику Суботу”

Але найкрасивішими були прогулянки в ті місця, де в'ється Серет, перетинаючи раз за разом місцевості на половину, так, якби хотів дати зрозуміти, що тут керує натура, і не так просто можна нею управляти. Мороз ще був в ночі. Інші осідав на гіллях, на деревах, плотах, малював свої чудові картини скрізь, де води Серету уносили пар. Колись треба повернути той святий час реколекцій.

У 1997 році розпочав свою діяльність ляльковий театр. Була показана казка *Червоний капелюшок і друзі, тобто не розмовляй з незнайомими* – у Давидівці Зрубів українською мовою, а в Нижніх Петрівцях польською. Ляльковим театром керував кс. Роберт, а сценарій – сестри шаритки. У Нижніх Петрівцях Вікентійська Марійна Група вперше представила у травні 1997 року сценку під назвою *Об'явлення Чудового Медальйону*.

Попри ремонт плебанії в Старій Красношорі відбулася урочистість присвячена до храмового свята, було також встановлено 12-метровий хрест на вершині гори *Вежа* (неподалік села).

Перший раз організовано було *Канікули з Богом*, за участю волонтерів з Польщі. У Нижніх Петрівцях цим займався кс. Кшиштоф Казмерчак, а в Старій Красношорі – кс. Януш Сьмігера СМ. Діти та молодь з цілої парафії мали нагоду познайомитися, разом помолитися і відпочивати.

У 1997 році відбулися чергові персональні зміни в парафії: на місце улюбленого усіма дітьми, молоддю і старшими віруючими кс. Францішека Драгоша СМ на Буковину приїхав енергійний кс. Славомір Шуцький СМ.

Засновниками парафіяльної групи АІС, тобто Господинь Милосердя, були с. Анна Бженк і кс. Станіслав Ірісік СМ. Перша зустріч відбулася в листопаді 1997 року у Сторожинці на плебанії.

Господині зі Сторожинця і Панки знайомилися з методами праці і з визначеними цілями. До складу групи увійшли 23 господині: 11 зі Сторожинця і 12 з Панки. Відразу організували вони перший захід – відвідали самотніх та людей похилого віку з парафії. Головою групи АІС у Сторожинці обрано Ядвігу Крічко, а в Панці Вероніку Якимович.

Реколекції перед Різдвом проводив кс. Анджей Геронь СМ. А святкову інсценізацію народження Ісуса Христа приготували мешканці Старої Красношори. Яселка *Ходімо всі до стаєнки* відбулися на природі польською мовою. Вражень було багато: живий малий Ісусик, святий Юзеф і Марія в стайні, і навіть справжні вівці брали у цьому участь. Урочистість розпочали в костелі, послідовні сцени виставлялися в кількох частинах села, а закінчення відбулося у *Грані* – у найкрасивішому куточку цієї місцевості. На цю урочистість приїхали вірні майже з усіх п'ятнадцяти місцевостей, понад 400 учасників. Для всіх гостей була приготовлена тепла їжа, а для тих з далека – ночівля.

22 грудня 1997 року у Львівському кафедральному соборі відбулася незабутня урочистість. Диякон Владислав Гримський з Чернівців отримав священницьке посвячення. Приміційну святу месу було відправлено у Панці, Сторожинці і Старій Красношорі. Це було перше покликання з Буковини. Незабаром їх кількість збільшиться, будуть також і представники зі сторожинецької парафії.

З початком нового року збільшується обсяг обов'язків духовних осіб. Проте відчутна загальна радість з того, що уже зроблено. В парафіях збільшується кількість людей, які охоче допомагають священникам у щоденних справах. В кожній парафії відбувається приготування хлопців до служби у міністранти.

А тут на Буковині час минає дуже повільно, ніхто ніде не поспішає, не буде сьогодні зроблене, то завтра, а може за кілька днів чи тижнів.

Великодні реколекції у 1998 році провів кс. Ййозеф Кшивда СМ. В історії парафії в цьому році вперше було підготовлено інсценізацію *Господніх Мук*. Сценку виконували актори – парафіяни з Сторожинця і з Панки, виконувалася вона українською мовою. Над приготуванням інсценізації працювали кс. Роберт Іскшицький СМ, кс. Славомир Шуцький СМ і сестри милосердя. В цьому ж році розпочалася підготовка приміщень, які в майбутньому служитимуть, як *Кухня для вбогих* або *Дім Святого Вікентія де Поля*³. Цей дім знаходиться по сусідству з Домом сестер милосердя. Головні цілі сестер милосердя і згадуваної групи АІС в Сторожинецькому районі це: духовна допомога, лікарська опіка і годування убогих та літніх людей. Візит Андре Тхоманек з Австрії і Анни Штурм з Німеччини закінчився написанням проектів будівництва реколекційно-виховного осередку в Старій Красношорі, Дому Святого Вікентія де Поля у Сторожинці, а також придбання відповідних медикаментів для цілої парафії. Був складений також список людей, які потребують допомоги. Вже осінню відкрито *Кухню для вбогих*, спочатку її послугами користувалося 40 осіб. Сторожинецька районна рада надала документ про власність костела католикам, (див. стр. 55).

Канікули з Богом відбулися в Петрівцях, а провів їх кс. Януш Сьмігера СМ. Сестри милосердя облаштували у своєму домі капличку, а посвятив її 13 вересня 1998 року архієпископ Мар'ян Яворський.

Для ксьондзів і сестер в парафії шкільний рік традиційно розпочинається з проведення уроків релігії. Настоятель був відповідальний за Череш, Банилів і Корчешти, кс. Славомир – за Панку, Нижні Петрівці і Давидівку Центр, с. Марія – за Панку і Давидівку Зруб, с. Анна – за Сторожинець і Стару Красношору. Сестра Зофія Марта відповідальна за чистість вітварів і келихові

³ В цьому тексті буду вживати цих назв на переміну, це означає що це є один і той самий будинок.

прилади у всіх парафіях. Отець Роберт займався ремонтами, перед усім ремонтом плебанії у Старій Красношорі.

Різдвяні реколекції в 1998 році проводили сестра Арлетта і кс. Анджей Зюлковські СМ. Сестра Арлетта, що належить до ордену Оріоністок поділилася своїми враженнями:

Добре що ти Ісусе над Серетом народився⁴

Дуже мало таких людей що мають нагоду провести новорічну ніч на Буковині. Хтось може здивуватися, що монахиня пише про новорічну ніч, а не про Божі Справи, але це надзвичайно важливо. Мала я то щастя, що в день Святого Сильвестра мала нагоду бачити цілу Буковину з вершини великої гори Вежа – гори, що неподалік Старої Красношори на українській Буковині. Так, мала я сатисфакцію провести різдвяні реколекції з кс. Анджеем Зюлковським, моїм братом. Поки ми приїхали до Сторожинця, то по дорозі у Коломиї провели День Зосередження для молоді (19 грудня 1998 року). Це було начебто підготовка нас усіх до предивного твору морозу, снігу, поїздки до багатьох сіл, зустрічей з різними культурами, до слухання різних мов, обсервацій різних традицій і, перед усім, зустріч з „новонародженим” на Буковині. Так дійсно це було.

Важко мені сказати, в якій місцевості ми говорили про християнський сенс життя (я, сидючи на лавці з вірними, брат найчастіше з амбони). Це заслуговує на особливу увагу. Після шести років замислююся над тими короткими зустрічами на духовну тему, власне як правдиву симфонію багатьох осіб, що скуплюється в спосіб натуральний з зимнім буковинським пейзажем. Була у мене можливість відвідувати не тільки хворих, але всіх страждених. Їх скромні помешкання відповідали вбогому інтер'єрові місця

⁴ Монахиня Зюлковська Арлетта належить до Ордену Сестер Оріоністок. Навчає релігії в школі. Пише також гомілії для молоді, фелетони, конспекти і сценарії зустрічі для дітей на „зеленій школі”. Друкується в „Казнодійській Бібліотеці”.

народження Христа. Згадую собі святу месу в одній з домівок. Здається то було десь біля Банилова, але точно не пам'ятаю. Зібралось тоді до двадцяти осіб, були також діти. Отець Роберт, місіонер, запитав: Хочете щоб я говорив до вас з помилками українською, чи правильно польською? Всі в один голос відповіли: слабо, але українською. А кілька кілометрів далі, у наступній місцевості вже ціла літургія правила польською мовою.

Надзвичайною є мозаїка мов, національностей, традицій, звичаїв, способів порозуміння. Але найважливішим було те, що Ісус Христос народився на Буковині. Якось натурально і спонтанно спадала мені на думку „пасторалка” з-під польської гори Гевонт:

Добре, що ти Ісусе під Гевонтом народився,

Будеш в білих штанах і в цужочці ходити

Від того часу, як провела я реколекції на Буковині, співаю тихенько:

Добре, що ти Ісусе над Серетом народився

Будеш в білих штанах і в цужочці ходити

А як мені вже набридне, то співаю:

Добрий вечір тобі

Пане господарю

Радуйся, ой радуйся, земле,

Син Божий народився.

Радій земле Буковинська, Господь народився!

Наступний рік також приніс персональні зміни в парафії. Монахиня Анна Вженк у 1998 році назавжди залишила сторожинецьку парафію і пішла служити іншим людям. На її місце приїхала монахиня Божена Гаура, щоб працювати і навчати релігії дітей та молодь. Після місіонерської праці на Буковині виїхала також сестра Марія Кольбуш. Натомість для місійної праці приїхала на Буковину сестра Малгожата Лехвар, що мала допомагати хворим і убогим; разом із кс. Станіславом Ірісіком буде відповідальною за діяльність

групи АІС. Прибула також сестра Кінга Малгожата Сломка, яка мала займатися душпастерською діяльністю та катехізацією, а також відповідати за діяльність всіх Марійних груп у парафії.

Таїнство миропомазання відбулося у квітні 1999 року в костелі святої Анни у Сторожинці. До прийняття таїнства приступило 65 осіб з цілої парафії, а таїнства наділив єпископ Станіслав Падевський. У травні відбулися урочистості першого причастя, до якого приступило 17 дітей зі Сторожинця, 6 – з Панки, 23 – зі Старої Красношори, 6 – з Давидівців Центр і 2 – зі Зрубу Давидівців.

Парафія святої Анни у Сторожинці вже три роки, як співпрацює з парафією святої Анни у Вроцлаві. У 1999 році налагоджено партнерські контакти з парафією Воздвиження Святого Христа у Дортмунді, що у Німеччині. Рішенням виконкому Сторожинецької міської ради римо-католицька парафія святої Анни у Сторожинці отримала Свідоцтво про право власності на костел, (див. стр. 59).

Вперше в житті парафії відбулася зустріч аніматорів Родинного Порадництва, проводили зустріч Оаза Родин з Коніна. Гості зустрічалися з парафіянами у різних місцевостях. Цікаво, що проводили ці зустрічі не духовні особи; що свіцькі особи на власному прикладі показували, як можна дійти до порозуміння у сім'ї, як потрібно спілкуватися, а також, як в родині виховувати діти.

Традиційно *Канікули з Богом* провів кс. Януш з 15-особовим складом аніматорів з Польщі. Канікули проводилися у Панці. Відбулися два тури, в яких взяло участь понад 170 дітей. На початок шкільного року у цілій парафії на заняттях релігії брало участь приблизно 450 осіб, дітей та молоді. В 1999 році закінчився ремонт на плебанії, через це трохи покращилися умови життя священників.

Збільшувалася кількість парафіян, а у зв'язку з цим і збільшувалися обов'язки настоятелів та священникам, які тут працюють. Читач, може запитати, звідки береться щораз то більше

людей у парафії. Отже, з кожним роком таїнство шлюбу беруть молоді, які сповідують різні релігії, більшість осіб, беручи шлюб з дівчиною чи хлопцем іншого віросповідання, переходить на католицизм. Прикладом може бути, те що в 1999 році в цілій парафії таїнство шлюбу прийняло 16 пар, в тому три пари католицькі, а решта – 13, мішаних.

Сестри милосердя – Зофія Марта, Малгожата Лехвар і Малгожата Кінга Сломка, як щороку відновили святі шлюби в своїй капличці. Перед тим конференцію приготував і провів настоятель парафії.

Щораз краще розвивається співпраця з Товариством АІС. Відвідали парафію Голова світового товариства АІС Патріція де Нава, а також секретарка Анна Штурм. Позналилися вони з роботою АІС у Сторожинці, з діяльністю цієї організації, а особлива увага була присвячена проєктові *Кухні для вбогих*. У зв'язку з перебудовою приміщення діяльність кухні тимчасово припинилася. Розібрано старий будинок, збудовано новий фундамент, стіни і напередодні зими встановлено дах. За перший етап будівлі кухні відповідав кс. Роберт, а згодом за всі будівельні роботи був відповідальним кс. Францішок Драгош СМ.

Рік 2000 для всіх парафіян був ювілейним роком – в травні цього року клерик Францішок Попович отримав посвячення дяконату. Нові покликання тішать вірних. А в серпні парафію відвідали візитатор Польської провінції місіонерів кс. Бронислав Сеньчак СМ і секретар кс. Аркадіуш Закрента СМ.

В історії парафії вперше було організовано зустріч всіх вікентинських груп. Такі групи діють в п'ятьох найчисельніших місцевостях. Зустріч розпочалася святою месою. Взяли в ній участь: Вікентійська Марієна молодь, Господині Милосердя, Сестри Милосердя, ксьондзи місіонери. Спадає на думку: *разом можемо зробити більше!* Діти з Давидівки представили театралізований виступ по мотивах *Малого принца*, молодь зі Сторожинця представила танець світла, жінки з Панки показали сценку про

сватання дівчини в українському селі, а найчисельніша група з Старої Красношори виконала танці і співи буковинських горян. З 2000 року опіку під час *Канікул з Богом* прийняли аніматори зі сторожинецької парафії зі своїми пастирями.

Тішилися всі і старші, і молоді – такої зустрічі ще не було. Радість вірних не знала меж, коли дізналися, що до парафії повернувся довгоочікуваний і улюблений кс. Францішок Драгош СМ. Вже буде четверо священників. Парафія тоді була поділена на два райони. Кс. Славомир з кс. Робертом переносяться жити на плебанію у Старій Красношорі. Вони працюють з молоддю, організують зустрічі, а перед усім євангелізують. Ювілейний 2000 рік закінчився різдвяними реколекціями, які провів кс. Францішок Драгош СМ. Хто знає який буде наступний рік? Для одних передбачаються зміни, для інших ще більша праця.

Чудова природа Буковини. Літо – гарне, зелене, сприяє праці з дітьми, дає змогу підготуватися до зими, закінчити всі роботи, ремонти. Зима – час колядок і зустрічей з вірними. 2000 рік був винятковим роком – ювелійним. А що він приніс після колядок та облаткових зустрічей?

Січень 2001 рік, як і щороку, розпочався традиційними різдвяними пастирськими відвідинами. Проте бувають на світі і нещастя. У січні 2001 році згоріла в Старій Красношорі плебанія. Ксьондз Славомир у пожежі дістав опіків і потрапив до лікарні у Чернівцях.

Парафія надалі розвивається. Вже у лютому з візитом приїжджав візитатор кс. Поль Роуч з Києва. Парафія має свої досягнення: пастирська праця, навчання релігії, діючі групи для дорослих і дітей, *Канікули з Богом*, паломництво, участь ансамблів у фестивалі релігійної пісні *Вінцентіана*.

Відбулося також посвячення диякона Францішка Поповича на священника. Перша служба божа відбулася у Сторожинці. Незважаючи на те, що вірні очікували на прихід свого священника,

він залишився працювати у Польщі, спочатку працював у Бидгощі, а тепер послуговує у Тарнові.

Тривали також приготування до зустрічі з Папою Римським у Львові. Незважаючи на те, що подорож була дуже важкою, паломники повернулися з незабутніми враженнями. У листах Папи Римського можна знайти такі слова: *Людині, яка шукає сенс життя. Схід дає такий урок: як пізнавати себе і бути вільним, коханим Ісусом, який сказав: „прийдіть до мене всі, якщо Ви змучені і обтяжені, а я Вас покріплю.” Шукаючим внутрішнього оздоровлення говорить Він, щоб не припиняли пошуків: бо якщо інтенція чистою є, а дорога правдивою, то остаточне обличчя Бога дасться їм розпізнати, є воно вирите в глибині людського серця*⁵.

У сторожинецькій парафії збільшувалася зацікавленість курсом аніматорів сімейного порадицтва. В цьому курсі брали участь жінки, чоловіки, а також лікарі спеціалісти. Останнім усвідомлено, як мають розмовляти з жінками, які приходять до них зі своїми проблемами. Дякуючи систематичній праці можна побачити, як позитивно змінюються відносини чоловіків до своїх дружин.

Знову в цьому році наступили персональні зміни. Кс. Роберт Іскшицький СМ, що працював в парафії з 1996 року виїхав до Харкова. На його місце у серпні 2002 року прийшов працювати кс. Адам Строчинський СМ. Сестру Малгожату Лехвар замінила сестра Галина Гаура – медсестра, яка веде роботу серед хворих та вбогих у цілій парафії. Призначено її старшою сестрою у згромадженні. Реколекції на кінець року провели священники з Чернівців: Кшиштоф Сапальський і Мар'ян і Попелаж.

У січні 2002 року вперше в житті парафії відбулася екуменічна зустріч з отцем Михайлом Смоляком, духовним з православної церкви та Іваном Гопко, отцем грекокатолицької церкви.

⁵ *Listy, homilie, przemówienia Jana Pawła II do Ukraińców* [w:] W. Mokry, *Papieskie postania Jana Pawła II do Ukraińców*, Kraków 2001, s. 373.

Благодійна діяльність розвивається завдяки співпраці груп АІС на Буковині з Головним управлінням АІС. Візит гостей з головного управління АІС в лютому закінчився пропозицією, заснування аналогічної групи у Нижніх Петрівцях і Давидівці Центрі. Опіку духову над групами прийняв кс. Адам, а відповідальною залишилася сестра Галина. Зродилася думка створення світлиці, де можна було б годувати дітей, а також організувати осередок вивчення іноземних мов, в тому числі польської. Заплановано також будівництво містку в Панці, який мав би об'єднати частину села з-за Серету з центром, фінансування *будівлі Дому святого Вікентія де Поля*, а також придбання необхідних ліків для хворих.

У шкільному році 2001/2002 на уроки релігії приходило понад 400 дітей і молоді, також з православних сімей. Варто згадати, що 14-особова група дітей та молоді зі сторожинецької парафії разом з сестрою Галиною відвідала морське місто Сопот в Польщі. Решта дітей відпочивала в Репужинцях неподалік Заліщиків на *Канікулах з Богом*. Організовані вони були кс. Славомиром Шуцьким СМ і сестрою Кінгою Сломкою. Вікентійська молодь зі Сторожинця здобула приз на фестивалі релігійної пісні. Молодь до виступу готувала с. Кінга. Крім того розвивається також освітня діяльність. У Нижніх Петрівцях гості з Франції проводили курси навчання французької мови, а Анна Киселичук з Панки навчала польської мови у Сторожинці на плебанії.

Перший раз в житті парафії велике ювілейне свято, священництва: 25-річчя кс. Драгоша Францішека, 20-річчя кс. Ірісіка Станіслава і 5-річчя Шуцького Славомира. Вітаємо!!! В цьому році також Сестри Милосердя святкували свій ювілей – 350-річчя діяльності Сестер Милосердя в Польщі. Сестри ділилися та розповідали вірним історію заснування ордену, а також розказували про сестру Марту Вецьку. Її могила знаходиться у Снятині близько Чернівців. У 1996 році зроблено перші старання щоб відкрити беатифікаційний процес.

У серпні 2002 року відбувся IX паломницький похід до санктуарію Діви Марії в Качиці (Румунія). Організатором ходи був кс. Славомир Шуцький СМ. Разом з паломниками зі Сторожинця вирушили також прочани з Глибокої, а також їхній священник Мар'ян Попелаж. Сестра Кінга під час всього походу була відповідальною за харчування, сестра Галіна – за медичну опіку всіх паломників. Духовним отцем паломництва був диякон Віталій Новак, який перебував у сторожинецькій парафії на практиці. У поході брало участь 80 осіб з України та Польщі. Виникли також проблеми на українсько–румунському кордоні, половину учасників організатори були змушені перевезти на прикордонний перехід у Порубному.

Вересень на Буковині – це місяць багатьох храмових свят: Лужани, Давидівка Зруб, Чернівці, Глибока, Стара Красношора, Садгора і Панка. У Панці в 2002 році відбулося ювілейне святкування 120–річниці будови каплички. Після урочистої святої меси вірні приготували гостинне свято в залі місцевого парку.

В цьому році дітей традиційно відвідав *Святий Миколай*. Починаючи з 2002 року сестри милосердя та священники організують День Святого Миколая для дітей зі школи–інтернату в Сторожинці та Чудеї. Дітки отримують пакунки з одягом, гігієнічними засобами, солодощами тощо. Неодноразову допомогу духовні наділяють також закладу в Череші, де знаходяться психічно хворі чоловіки, приблизно 120 осіб.

Реколекції перед Народженням Ісуса Христа провів кс. Антон Козак. Під час Різдва Христового з парафіянами провів свій час візитатор віце-провінції святих Кирила і Мефодія кс. Поль Роуч з Києва.

Крім проблем з парафіянами, з їхніми забобонами, вірою в магію, пастирська діяльність розвивається. Рік 2003 був позначений низкою заходів. Ансамбль *Вянечек* з Нижніх Петрівців в 2002 році і *Долинянка* зі Старої Красношори давали концерти в Україні та Польщі, збираючи гроші на будівництво *Кухні для вбогих*.

У квітні 2003 року у Сторожинці відбулися збори групи АІС, в яких взяло участь 38 членів. Обрано нове керівництво у Сторожинецькому районі. Президентом обрано Надію Лозинську, заступником – Регіну Калуську, а секретарем – Наталю Корецьку. В Панці, на місце Вероніки Якимович, довголітнього президента, вибрано Людмилу Колодзій.

У 2003 році 65 осіб з парафії прийняло таїнство миропомазання, переважно це були особи похилого віку, молодь була незначною часткою. Таїнства здійснив єпископ Мар'ян Бучек в костелі святої Анни у Сторожинці. Святу месу відправив отець Віталій Новак – це була його перша літургія.

2003 рік приніс серйозні кадрові зміни. У червні кс. настоятель Станіслав Ірісік СМ попрощався з парафіянами. Пропрацював він на Буковині 12 років. Урочисте прощання відбулося в Панці в Польському домі.

Його працю так згадує костельний з Панки Михайло Красовський:

Ксьондз Станіслав став нам дуже близьким, так як ми довго очікували на прихід духовного отця. Став для нас опорою, а також рятунком. Так як правдивий пастир, всі роки своєї праці віддавав віцям належно. Одночасно працював він над зміцненням християнських цінностей і боровся за відновлення та збереження польської католицької традиції. Там де не було це можливе на українській мові належно навчав Боже слово. Своїм словом він запам'ятався всім парафіянам. Їдучи з костелу до костелу кілометрами він мав мало часу на відпочинок. Дуже смутно і шкода нам з ним прощатися. Але маємо свідомість що це є воля Всевишнього. Пішов навчати інших так, як навчав нас. Маємо надію, що завжди до нас буде повертатися. Нехай Господь його благословить!

Тепер кс. Станіслав служить вірним у Харкові. Організує він там роботу соціального центру. Обов'язки адміністратора парафії

у Сторожинці перейшли до кс. Францішека Драгоша СМ. Парафіяни розсталися також з кс. Славомиром Шуцьким СМ, а на його місце прибув Леонід Куклишин з перечинської парафії на Закарпатті. Він закінчив духовну семінарію у Словаччині. З моменту його приїзду до сторожинецької парафії він обслуговує ті місцевості, де літургія відбувається українською мовою.

Священники з парафії взяли участь у першому Конвенті віце–провінції святих Кирила і Мефодія в Києві. У зустрічі взяли участь майже всі священники цієї провінції.

Важливою подією в житті буковинських горян був день 5 жовтня 2003 року. У сторожинецькій парафії відбулося урочисте відкриття пам'ятної дошки, сталося це у костелі в Старій Красношорі. Святу месу провів кс. Францішек Драгош СМ. *У своїй проповіді священник підкреслив роль віри у збереженні народної ідентичності поляків, що проживають на цій землі, а також заохочував до активного відродження польських національних цінностей*⁶.

Пам'ятна дошка увічнювала 200-річчя прибуття горян з Чадецького округу на Буковину. Урочистість відбулася під патронатом Товариства польської культури ім. Адама Міцкевича в Чернівцях. Участь узяли: ансамбль *Солончанка* з Нового Солонця, *Ехо Пруту* з Чернівців і *Давіденка* з Козліц. На урочистість прибув віце–консул Речі Посполитої Марек Малюхнік. Організаторами цього заходу були Збігнєв Ковальський з Піли та Кшиштоф Новак з Цешина. На дошці, яку виготовлено на зібрані пожертвування людей, що мешкають у Польщі та пов'язані з Буковиною написано: *Ти записав моє життя бродяги, зберіг ти сльози мої в своїм буклаці (Пс. 56,9). На згадку про прибуття польських горян на Буковину 1803–2003. Снівмічизники*⁷.

⁶ J. Kuczabińska, *Górale Czadeccy*, maszynopis, 10 października 2003, Czerniowce, s. 3.

⁷ K. Nowak, *Czadecka Bukowina 1803–2003*, w Płaj, *Almanach Karpacki*, t. 27, Warszawa 2003, s. 205–207.

Традиційно 2004 рік розпочався колядками у домах всіх парафіян. Все більше православних сімей запрошує священників відвідати їхні домівки. Січень є також місяцем оплаткових зустрічей, розмов, але передусім – радістю, що народився Ісус Христос. На початку року, вже стало звичаєм збиратися всім духовним і молитися за єдність християн.

У *Домі Святого Вікентія де Поля* відбулися реколекції для дітей та дорослих. У декількох заїздах брали участь жінки з Панки, діти з Петрівців тощо. Реколекції могли відбутися завдяки зусиллям сестри Кінги. Під час тривання реколекцій сестра Марта займалася приготуванням їжі і взагалі дбала про харчування всіх учасників. Реколекції проводили священники: Францішок Драгош СМ, Ян Радонь з Заболотова, Леонід Куклишин, Адам Строчинський СМ.

У травні 2004 року відбулися урочистості сестри Марти Вецької у Снятині і Сторожинці. На урочистість прибуло 40 сестер милосердя з Краківської провінції. 30 травня у Панці відбулася свята меса, з відповідною оправою літургійною. Після урочистостей була представлена сценка про життя сестри Марти Вецької. Акторами були жінки з АІС, а над інсценізацією працювала сестра Кінга. Після урочистостей свої вміння презентували ансамблі *Вянечек* з Нижніх Петрівців і *Ехо Пруту* з Чернівців.

Завдяки фінансовій підтримці Міжнародного товариства милосердя АІС були організовані для дітей канікули. Відпочивало 45 діток в Яблуниці, вихователями були кс. А. Строчинський і сестра Г. Гаура. У вихованні допомагали також три дорослі особи зі Сторожинця, з групи АІС. У липні 30 дітей зі сторожинецької парафії відпочивало в Ясінії на Закарпатті. Вихователями були кс. Леонід Куклишин і с. Кінга Сломка, завдяки фінансовій допомозі Юлії Гикель з Англії. Для дітей з Обертина і Глибокої сестри у Сторожинці в *Домі Святого Вікентія де Поля* організували відпочинок.

У серпні 2004 року сестра Марта Зофія святкувала свій ювілей – 10-річчя праці у сторожинецькій парафії. Всі ці десять років вона

присвятила праці для інших. Дбала про охайність вівтарів у всіх костелах і капличках. Відвідувала хворих та самотніх. Дбала про те, щоб накормити всіх реколекціоністів, всіх тих, хто працював на будівництві *Дому Святого Вікентія де Поля*. А тих останніх було дуже багато.

У 2004 році до парафії приїхав кс. Станіслав Хоронгвіцький СМ, який працював у Варшаві у костелі Святого Хреста. У жовтні 2004 року прибув з Києва кс. Ян Тшоп СМ, який став настоятелем і суперіором Чернечого дому у Сторожинці. До сестер милосердя у Сторожинці приїхала сестра Дорота Ірська.

У цілій парафії наприкінці 2004 року проживало близько 47 395 осіб, в тому числі 1786 осіб римо-католицького віросповідання⁸.

Січень 2005 року розпочався традиційно з колядок у всіх парафіях. На початку року сестри разом з священниками організували оплаткову зустріч для всіх марійних груп, а дітки з Петрівців представили *Яселка*. На закінчення тижня молитов в католицькому костелі, з участю отців з православної церкви Смоляка Михайла та грекокатолицької Гопка Івана, відбулися молебні за єдність християн.

У лютому відбулася зустріч з хворими парафіянами. Діти Марії з Старої Красношори і Нижніх Петрівців відвідали літніх людей в їхніх домівках.

Великодні реколекції в 2005 році провели священники: Славомир Бар, польською і Анатолій Товкан, українською мовами. Для 13-особової групи молоді з Сторожинця і Петрівців в *Домі Святого Вікентія де Поля* було організовано молитовну зустріч.

У вербну неділю відбулася урочиста свята літургія з процесією. На урочистості, що відбулася 4 квітня, сестри милосердя з парафії, під час святої літургії, відновили шлюби свого ордену. У травні всі

⁸ *Dane personalne parafii rzymsko-katolickiej pw. św. Anny w Storożynicy woj. Czerniowce, Storożyniec 20.01.2004, administrator parafii ks. Franciszek Dragosz СМ.*

парафіяни молилися, так звані „маювки”, були прикрашені хрести і каплички.

У травні священники і сестри зі сторожинецької парафії виїхали до Києва на посвячення Духовної семінарії. А на день Зіслання Святого Духа, 14–15 травня, у костелі святої Анни у Сторожинці відбулося нічне чужання. На Боже Тіло у всіх парафіях відбулася свята меса з процесією. У Сторожинці вперше в житті парафії відбулася процесія до чотирьох вівтарів.

До червня 2005 року заняття релігії вели: кс. Станіслав Хоронгвіцький СМ у Сторожинці, де також відновлено катехезу для дорослих, в якій брало участь приблизно 20 осіб. Кс. Станіслав був одночасно відповідальним за діяльність *Дому Святого Вікентія де Поля*. Кс. Адам Строчинський СМ проводив катехезу у Старій Красношорі і в Панці, був відповідальним за роботу груп АІС. Кс. Леонід Куклишин проводив заняття релігії у Банилові та Давидівці. Настоятель кс. Ян Тшоп⁹ здійснював нагляд над роботою ксьондзів і сестер в парафії. Здійснює він також загальний контроль над життям і розвитком всієї парафії.

Сестри милосердя¹⁰ мають свої цілі та завдання, яких стає все більше. Сестра Зофія Марта надалі займається прикрашенням вівтарів, а також служить порадами в домі сестер. Сестра Кінга Сломка проводила уроки релігії в Панці і Нижніх Петрівцях для дітей та дорослих, займалася щоденними справами парафії. Монахиня

⁹ Щиро дякую настоятелям кс. Тшопові Янові за допомогу в збиранні і опрацюванні матеріалу, зокрема на етапі його закінчення. Подяку складаю також кс. Хоронгвіцькому Станіславу і кс. Строчинському Адаму за всі інформації, поради та уваги.

¹⁰ Сердечно дякую сестрам милосердя у Сторожинці, зокрема с. Бяловонс Марті, с. Гаура Галині, с. Сломка Кінзі, с. Ірській Дороті за уважне прочитання тексту, уділення важливих уваг, за оказану мені щирість і розмови. Зокрема подяку складаю за можливість скористання з *Хроніки сестер милосердя*, що дало мені можливість зверифікувати дані і сконкретизувати певні дати і парафіяльні події.

Галина Гаура – продовжує координувати роботу групи дітей Марії в Старій Краношорі, в Нижніх Петрівцях, Панці. В житті парафіян вона посідає важливе місце, між іншим вона надає першу лікарську допомогу у всіх віддалених від Сторожинця місцевостях, яких є аж чотирнадцять. Доводиться сестрі навіть вночі вставати і їхати, щоб надати допомогу хворій людині. Допомога не тільки католикам, але також хворим і бідним людям іншого віросповідання. Сестра Дорота Ірська займається вбогими у Сторожинці і є відповідальною за правильне функціонування благодійної їдальні *Згромадження Святого Вікентія де Поля*.

У липні відбувся паломницький похід з парафії до Більшовиц, духовним опікуном був кс. Леонід Куклишин. *Канікули з Богом* організовано у Репужинцях. У заході взяло участь понад 140 дітей зі сторожинецької парафії та з Харкова. Вихователями були: кс. Адам Строчинський СМ, с. Галина Гаура і с. Кінга Сломка.

Приготуванням до 100-річниці консекрації костелу у Сторожинці передувало привезення ікони Матері Божої Фатимської, патронки Сходу. Це сталося вперше в історії сторожинецької парафії. За тиждень перед головними урочистостями у Сторожинці ікона побувала у Давидівці, потім у Нижніх Петрівцях і Старій Красношорі, а далі в Панці. Про Матір Божу Фатимську ксьондз Анджей Зюлковський в Панці у проповіді сказав: *І ось стільки років пройшло – прибуває до нас гість, є ним чудотворна фігура Марії. Це є жива традиція того що сталося у Фатимі, коли пастушки побачили Її. Але для нас це є згадка також знаків, які сталися при участі папи римського Івана Павла II. Вдивлявся він у події 13 травня 1981 року – знак опіки Фатимської Пані. Тоді коли після замаху на його здоров'я сказав, що Марія захистила його від кулі. ... Через заступництво Фатимської Фігури, Бог прагне dokonати в наших серцях чудо переміни сердець...* Перед храмовою урочистістю у Сторожинці відбулися євангелізаційні реколекції, які проводив кс. Славомір Вартацький СМ і кс. Анджей Зюлковський СМ.

Ювілейна урочистість відбулася у Сторожинці 30 липня 2005 року. Святу месу відправив єпископ, доктор богослов'я Леон Малий. На цю урочистість прибуло багато священників з сусідніх парафій, а також з Києва, Коломиї, Кут, Івано–Франківська, Любаня Шльонського, Харкова тощо. Прибули також монахині, парафіяни та гості. Були паломники з Любаня, ті, які ще були в цьому костелі хрещені, а також їхні нащадки.

У святій месі участь брали: духовний православної церкви Михайло Смоляк зі своїми вірними, а також Іван Гопко з греко-католицької церкви зі своїми вірними. З румунської Буковини на урочистість приїхала Ельжбета Верушевська, як представник Союзу поляків у Сучаві. В урочистостях брали участь місцеві католики та сусіди православні. Потім процесія вирушила вулицями міста Сторожинець, а місцева влада складала побажання з нагоди 100–річчя консекрації костелу. Після урочистостей всі прибулі були запрошені на почастунок, а потім дивилися концерт ансамблів *Вянечок* з Нижніх Петрівців і *Долинянки* з Старої Красношори.

У жовтні в Петрівцях відбулася зустріч для всіх дітей парафії, де брали участь в іграх, забавах і спортивних конкурсах, а на закінчення – буковинська ватра!

У листопаді представники груп АІС з цілої парафії разом з кс. Станіславом Хоронгвіцьким СМ брали участь у формаційній зустрічі у Києві. На кінець року у Сторожинці перебував кс. Роберт Іскшицький СМ, допомагаючи своїм колегам.

У 2005 році уроки релігії для дітей велися у Сторожинці, Панці, Лукавцях, Банилові, Давидівці–Центрі, Дівидівці Зрубі, Старій Красношорі, Нижніх Петрівцях і Корчештах.

Для дорослих – у Сторожинці, Панці, Лукавцях, Давидівці–Центрі, Дівидівці Зрубі, Старій Красношорі, Нижніх Петрівцях і Корчештах.

У *Домі Святого Вікентія де Поля*, що знаходиться на вулиці Якубашвілі 15, щомісяця відбуваються:

Реколекції: для міністрантів, для кандидатів у міністранти, для марійних груп, для молоді, для дорослих.

За головні напрямки діяльності *Дому Святого Вікентія де Поля* несли відповідальність: кс. Станіслав Хоронгвіцький СМ і с. Дорота Ірська. Тут три рази на тиждень видаються обіди. А ось офіційна статистика за 2005 рік:

квітень – 188 обідів;

травень 194 обіди + 6 сухих пайків;

червень – 272 обіди;

вересень – 275 обідів;

жовтень – 342 обіди, від грудня крім Сторожинця кс. Станіслав також обіди возить до Панки.

Не можна представити всіх подій з життя парафії у формі статистики, але для прикладу наведу дані з парафіяльних оголошень на кінець 2005 року:

– хрещення прийняло 27 дітей перед закінченням першого року життя;

– таїнство причастя прийняло 8 дітей;

– таїнство подружжя взяло 9 пар, в тому числі один шлюб католицький, один з особою грекокатолицького віросповідання і 7 з православними;

– померло 26 осіб.

У 2005 році відбулися зміни персональні: на початку року парафіяни попросилися з кс. Францішеком Драгошом СМ, який довго працював у Сторожинці. Тепер працює у Тарнуві (Польща). Рішенням візитатора зі сторожинецької парафії виїхав кс. Адам Строчинський СМ, тепер працює в Перечині на Закарпатті. Попрошались з парафіянами також сестра Кінга Сломка, працює у Магадані. На місце с. Сломки К. приїхала працювати до Сторожинця Моніка Млинарчик. Річну практику в парафії відбував клерик Владислав Бісмак.

**ХАРАКТЕРИСТИКА
ПАРАФІЙ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО
ЗГРОМАДЖЕННЯ КСЬОНДЗІВ
МІСІОНЕРІВ У СТОРОЖИНЦІ**

Сторожинецька парафія належить до Чернівецького деканату Львівської митрополії, яка, згідно зі статутом Костелу, ділиться на філії, які будуть коротко описані нижче. Для державних влад кожна сільська парафія є юридичною – з власним статутом і реєстраційним кодом.

Банилів–Підгірний¹, католицька парафія Святої Трійці. Храмове свято відбувається в день Святої Трійці, а його дата є змінною. *В Банилові на берегах Малого Серету осіли монахи тринітари. У 1904 році вони закінчили будівництво костелу. Було двоє ксьондзів. Останній виїхав у 1940 році до Німеччини, а до 1946 року парафією опікувався польський ксьондз Вітольд Гадзевіч з ордену Палотинів*².

9 липня 1994 року, після ремонту, костел був знову посвячений. 24 серпня 2003 року відбулося урочисте передання ікони Святої Трійці зі Старої Красношори до Банилова. За часів комунізму в приміщеннях костелу знаходився спортзал і шкільні класи. Перед війною неподалік Банилова хутори Лауренка і Дунавець були переважно „польськими”, а відповідно католицькими. У 1910 році там проживало 797 поляків. В Дунавці була католицька капличка святого Вавжинця (храмове свято – 10.08). На сьогоднішній день там проживає 15 сімей, в тому числі одна католицька. В Лауренці перед війною була католицька капличка Матері Божої Шкаплерної. Сьогодні на місці цього, колись дуже багатолюдного хутора, росте ліс. У минулому в Банилові проживало багато німців. У 2004 році

¹ Назви місцевостей походять з: *Головне управління геодезії, картографії та кадастру* при Кабінеті Міністрів України, Київ 1996.

² Ks. F. Krajewski, *Historia kościoła w Czerniowcach*, maszynopis, Czerniowce 1956, s. 4.

тут налічувалося 3974 особи, в тому 85 осіб римо-католицького віросповідання. Свята меса відправляється українською мовою.

Буденець, католицька парафія Внебовзяття Найсвятішої Діви Марії. Храмове свято відбувається 15 серпня. У серпні 1994 року у відремонтованій капличці відправлено першу святу месу. Каплиця була збудована коштом баронеси Марією Петріно і посвячена у 1891 році. За часів Радянського Союзу капличку було замкнено, а згодом знищено. В Буденці проживає приблизно 1300 осіб. Літургія в капличці правиться тільки влітку. Спочатку було декілька католиків.

Чудей, за комуністичних часів мурований костел замінено на плотню. Дві родини, що залишилися на святу літургію доїжджають до Черешу, Нижніх Петрівців, або до Сторожинця.

Череш, парафія святих апостолів Петра і Павла. Посвячення костелу відбулося після закінчення ремонту – 11 листопада 1992 року, попередньо знаходився в ньому музей. Колись була тут садиба члена Сейму Кшиштофа Абрагамовича. Після закінчення ремонту святині, священник запропонував людям, які працювали все літо оплатити роботу, відповіли: „Як може так бути, щоб ксьондз приїхав з Польщі і платив нам за роботу у нашому Божому Домі?”. Звичайно не взяли ані копійки. Після закінчення урочистої храмової меси вірні накрили столи для всіх гостей, паломників і ксьондзів. Саме тут бере свій початок цей звичай, який запозичили інші парафії. У Череші проживає 1374 особи, в тому числі 41 римо-католицького віросповідання.

Давидівка–Центр, парафія Святої Рози з Ліми. Храмове свято в цій парафії відбувається 23 серпня. За часів Радянського Союзу тут був розташований склад кормів для худоби. Поміщення костелу віддано католикам у 1990 році.

Давидівка–Зруб, парафія Святої Діви Марії. Святиня була відкрита цілий час. Храміві урочистості відбуваються 12 вересня. У 1910 році проживало тут 346 поляків. Згідно з парафіяльними даними з 2004 року в Давидівці–Центрі і Давидівці – Зрубі

проживало 3096 осіб, в тому числі 243 особи римо-католицького віросповідання.

Корчівці, парафія Святого Йосифа. Парафія міститься на території Глибоцького району. Святі меси відбуваються у приватному домі, що другий тиждень. Проживає тут 1200 осіб, в тому числі 31 римо-католицького віросповідання.

Красноїльськ, парафія Божого Милосердя. Парафія також належить до ордену ксьондзів місіонерів. Святі літургії відбуваються в приватному домі що другий тиждень. Проживає тут приблизно 9122 особи, в тому числі 22 особи римо-католицького віросповідання.

Луківці, парафія Матері Божої Королеви Розарія. Парафія також належить до ксьондзів місіонерів, хоч адміністративно належить Вишницькому району. У 70-х роках капличку було знищено, а два вівтарі, які збереглися, знаходяться у православній церкві. Свята літургія відбувається у приватному домі що другий тиждень. Проживає тут приблизно 1800 осіб, в тому числі 32 особи римо-католицького віросповідання.

Нова Красношора, парафія святої Катерини Лабуре. Свята літургія відбувається тут рідко і у приватному домі. Парафіяни ходять молитися до Старої Красношори.

Панка, парафія Святого Архангела Михайла. Костел був відкритий цілий час. Храмове свято відбувається 29 вересня. У 2002 році парафія святкувала свій ювілей: 120-річчя заснування. Перед головними урочистостями святиня була відремонтована, змінено вівтар, проведено освітлення. Вірним з відданістю допомагав кс. Францішек Драгош. Навіть вночі мусив приїжджати, щоб виконати всі обов'язки і бути з парафіянами. Каплицю було збудовано у 1882 році на землі мешканця Кульки, а її будівництво фінансував Антон Бінювський. Будинок відновлено у 1906 році. У 1910 році у Панці проживало 319 поляків.

Перед 1945 роком священник Ігнац Кукла мав неписану угоду з духовним православним, йшлося про те, що, якщо треба

було швидко охрестити дитину, то хрестив її той духовний, який був ближче. Наприклад, якщо духовний православний охрестив дитину з католицької сім'ї, то дані передавав ксьондзові, аби той записав в парафіяльній книзі. Сьогодні мабуть важко уявити таку співпрацю?

За часів Радянського Союзу святиня була врятована від зруйнування. Коли приїхали машинами та тракторами аби її знищити, то духовний православний з Панки Семен Смоляк почав дзвонити у дзвони. Від разу мешканці прибігли на рятунок, таким чином святиню вдалося врятувати. Після цього місцева влада неодноразово намагалася знищити святиню. Свідки розповідають, що також вночі були спроби її знищення. Заслужилися при сторожуванні святині Йосип Красовський і Міхал Ключик, які щоночі охороняли храм. З оповідань Міхала Ключика можна дізнатися, що якимось вночі бандити були вже близько дверей і хотіли їх виламати, але він крикнув, а бандити повтікали.

Свята літургія все частіше відправляється українською мовою, іноді також польською, або дві мови мішаються в часі цілої літургії. З персональних даних 2004 р. виникає, що в Панці проживає 2455 осіб, в тому числі 235 римо-католицького віросповідання.

Цвинтар в Панці був заснований на землі придбаній у 1928 році. Єдиним тоді був спір між католиками і православними, католики змушені були шукати в іншому місці землі під поховання своїх вірних. Причиною був перехід родини Біньовських з римо-католицького на православне віросповідання.

В Панці–Зрубі також знаходився католицький костел, а неподалік нього проживали горяни. Після їх виїзду до Польщі святиню було зруйновано, сьогодні там можна побачити тільки каміння. Там був також цвинтар. Решта горян, які не виїхали до Польщі, поодружувалися з місцевими румунами, українцями або особами іншої національності. Їх прізвища свідчать про їхнє коріння, а самі вони вже мало про це знають.

У Панці, у єдиній місцевості на північній Буковині, до сьогоднішнього дня існує Польський дім. Служить він місцем для зустрічей поляків та різних об'єднань, як релігійних так і світських.

Нижні Петрівці, парафія Преображення Господнього. Святиня була відкрита увесь час. Храмові урочистості припадають на 6 серпня. Костел було збудовано в 1922 році, а посвячено у 1924 році. Земля, на якій знаходиться святиня, належала до Людвіка Ваврича, до 1955 року він був також костельним. За радянських часів ключі до святині знаходилися у Анни і Бенедикта Маліцьких. З парафіяльних даних виникає, що в Нижніх Петрівцях проживає 3896 осіб, в тому числі 238 католиків. З датою заснування святині пов'язана також дата заснування цвинтаря в Петрівцях. До 1922 року католиків ховали на православному цвинтарі. 20 соток землі під цвинтар віддав Мацей Шук. Більшість мешканців цього селища становлять румуни. Характерно, що поляки, які тут проживають, як і румуни зберегли свою ідентичність, мову і культуру.

Верхні Петрівці, парафія Святого Антонія Падевського. Святиню було відбудовано і відновлено, а 13 червня 1996 року відбулися храмові урочистості. За радянських часів тут знаходився будинок культури, бібліотека та кінозал. Загадкова смерть двох керівників кінозалу занепокоїла інших. Коли кс. Ірісік С. зацікавився святиною на першому поверсі ще діяла бібліотека. Потім з великим інтузіазмом відбудували святиню кс. С. Ірісік і кс. Ф. Драгош, разом з вірними з Нижніх Петрівців і Сторожинця. Проживає тут 3742 особи, в тому числі 51 римо-католицького віросповідання.

Стара Красношора, парафія Матері Божої Скорботної. Храмове свято відбувається 15 вересня, святиня діяла цілий час, а також в часах комуністичних. Перша дерев'яна святиня була збудована у 1812 році. У 1834 році на її місце збудовано новий костел – Сім Скорбот Матері Божої. Парафія має власну складну історію. Сподіваємося, що у майбутньому може дочекається окремого

дослідження. За австро-угорських часів парафія та належала до Львівської митрополії, а згодом до митрополії в Яссах. У 1910 році парафія налічувала 207 осіб. За радянських часів ключі до святині знаходилися у Рудольфа Дроздека. Влада, з метою засудження його дій, шукала різні приводи. Аж виміряла його ділянку, яка була на одну сотку більша ніж в документах, це була офіційна версія ув'язнення Дроздека, проте все одно він ключів до святині не віддав. З поблизького Дунавця виводиться родина кс. Станіслава Ірісіка. На одному з цвинтарів в Старій Красношорі похований його дід, Францішок Боганюк. Проживає тут приблизно 750 осіб, в тому числі 475 римо-католицького віросповідання.

Сторожинець, парафія Святої Анни. Інформації про парафію в цьому дослідженні, а давня історія – у книжечці Яна Буяка, яка наводиться у списку використаної літератури. В Сторожинці проживає 14 600 осіб, в тому числі 338 католиків.

Жадова, парафія Навернення Святого Павла. Костел зруйновано, за комуністичних часів, в святині знаходився склад зерна. У 1910 році парафія налічувала 369 вірних. Більше інформацій на цю тему в брошурі J. Вујака pt. *Ostoje Polaków żadowskich* (Lubań 2002). Свята літургія відправляється що другий тиждень, у приватному домі українською мовою. Проживає 8 родин римо-католицького віросповідання.

**ВНЕСЛИ ВКЛАД
В РОЗВИТОК КОСТЕЛУ
НА БУКОВИНІ**

Біографії ксьондзів настоятелів

Ксьондз Віктор Антонюк народився у 1960 році в Мурафі, Вінницької області. У 1977 році закінчив середню школу і поступив до технікуму в Тульчині. Здобув професію шофера вантажних машин та слюсаря. У 1979 році виїхав до Латвії і працював шофером у пекарні, а згодом у Ризі в лікарні. У 1982 році вступив до Духовної семінарії в Ризі. У 1988 році був висвячений на священника і направлений до пастирської праці в парафії в Мястувці на Вінниччині до кс. прелата Войцеха Дажицького. Восени 1988 році Віктор Антонюк направлений до праці в парафію Воздвиження Святого Хреста в Чернівці на Буковину до кс. прелата Францішека Краєвського. Займався він пастирством в Чернівецькій області та Івано–Франківській. Після смерті кс. Краєвського у 1990 році кс. Віктор Антонюк залишився настоятелем у Чернівцях і області та деканом Буковини. Номінацію прийняв від єпископа Вайводса. На Буковині пропрацював десять років, своєю вірною працею увійшов до історії цього краю та розвитку католицького костелу на Буковині.

У 1993 році кс. Антонюк отримав статус кафедрального каноніка. У 1998 році почав працювати у Митрополитальній Базиліці Успіння Пресвятої Діви Марії у Львові, там виконує функцію настоятеля та декана. У 2002 році обрано дійсним каноником митрополичної капітули у Львові. З 2001 року по 2005 був членом Ради Священників, а з 2002 року входить до складу колегії консультантів.

Ксьондз Анатолій Шпак народився 1 листопада 1963 року в Мурафії Вінницької області. Вихованням підлітка займалася матір, а значну роль в його житті відіграла бабця. З моменту прийняття першого причастя він брав активну участь у житті парафії, де довгий час був міністрантом. Незабаром також почав думати про пастирську роботу. Після повернення з армії в 1985 році вступив до Духовної семінарії в Ризі. По закінченні у 27 травні 1990 року став священником. Посвячення прийняв від єпископа Вільгельма Нюкши. Після цього направлено його до пастирської праці у Чернівці на Буковину. Настоятелем тоді був кс. Віктор Антонок. Молодий ксьондз Анатолій Шпак встиг ще познайомитися з заслуженим священником Францішком Краєвським. Всі вони троє послугоували на північній Буковині. У 1991 році кс. Анатолій Шпак залишився настоятелем у парафії святої Анни в Сторожинці, а згодом у Боянах. У 1996 році його призначено настоятелем у парафії у Бродах Львівської області. Обрано його також віце-деканом золочівського деканату.

Ксьондз Станіслав Ірісік народився 19 серпня 1957 року в Жагані. Доля його найбільш з'єднала з Буковиною, походить він з буковинської родини, яка після війни осіла в Польщі. У 1972 році він закінчив початкову школу в Бжежніці неподалік Жаганя, а в 1976 році ліцей у Жагані. У 1979 році поступив він до Вищої семінарії ксьондзів місіонерів у Кракові. Закінчив її зі ступенем магістра теології, а посвячення прийняв 24 квітня 1982 року, також у Кракові. Після посвячення розпочав місіонерську працю в парафії Матері Божої Королеви Розарія в Пабяніцах неподалік Лодзі (1982–1987), а з 1987 року по 1990 працював в парафії святого Архангела Михайла у Вітошині, Любуське воєводство. У 1990–1991 роках працював в парафії Святого Миколая в Сквєжині, Гожувського воєводства. У вересні 1991 року кс. Ірісіка скеровано до місійної праці до Івано–Франківська, а згодом, у листопаді, до Чернівців. Спочатку він мешкав у Чернівцях разом з кс. Віктором Антонюком

і Анітолієм Шпаком. У 1993 році його переведено до Сторожинця, де почав працювати як настоятель парафії святої Анни. Призначено його також суперйором Чернечого дому Святого Вікентія де Поля у Сторожинці, де працював до червня 2003 року. Потім направлено його до парафії святого Вікентія де Поля у Харкові де працює до сьогоднішнього дня.

Ксьондз Францішок Драгош народився 2 жовтня 1941 року у Венцюрці неподалік Мисленіц. Батьки: Йосип та Марія (з дому Фірек) займалися сільським господарством, утримували сім'ю з власного господарства. Початкову школу Ф. Драгош закінчив у 1955 році, потім навчався в ліцеї в Кракові (1955–1958). Залишив він школу і в 1962 році почав працювати у шахті „Андалюзія” на Сілезії, а згодом пішов до лав армії. Був шофером-механіком і одночасно допомагав у будівництві родинного дому.

У вересні 1970 року Францішок Драгош вступив до Духовної семінарії ксьондзів місіонерів у Кракові. Посвячений на священника 18 червня 1977 року, поїхав з пастирською місією до Одпоришова неподалік Тарнова. З травня 1980 року по серпень був прокуратором (економом) в Вищій Духовній семінарії ксьондзів місіонерів у Кракові. Потім навчав релігії в парафії Святого Хреста у Варшаві і в парафії Святого Архангела Михайла в Гродкові. З 1988 року три роки був прокурором в духовній семінарії, а з вересня 1991 року був також капеланом у лікарні в Кракові.

До Сторожинця кс. Францішек Драгош приїхав 27 липня 1994 року, крім пастирської діяльності був надзвичайно працюючим. Пропрацював на Буковині три роки і повернувся до Польщі, до парафії Святого Архангела Михайла у Вітошині, де був настоятелем. Потім був на посаді економа в семінарії–інтерні в Кшешовіцах. З вересня 1998 року працював у Познані, і був капеланом у лікарні. Щасливі дні для вірних буковинських парафій настали у жовтні 2000 року, коли він знову повернувся працювати до Сторожинця. Добрий,

щирий, працьовитий, радісний – таким запам’ятали його парафіяни. З 2003 року прийняв функцію адміністратора сторожинецької парафії, яку виконував до жовтня 2004 року.

Ксьондз Ян Тшоп народився 11 квітня 1968 року в Рабці. Початкову школу закінчив в Спитковіцах, а ліцей в Оравській Яблонці. У 1987 році здав випускні екзамени і вступив до Вищої духовної семінарії ксьондзів місіонерів у Кракові. У грудні 1992 року Ян Тшоп склав святі шлюб, а 28 травня 1994 року був висвячений. У 1994/1995 роках працював в парафії Святого Архангела Михайла в Вітошині. З 1995 року працював ксьондз Ян Тшоп в парафії святого Вікентія де Поля в Харкові. З 2002 року послуговував у Києві, а з жовтня 2004 року призначено його настоятелем і суперіором Чернечого Дому Святого Вікентія де Поля у Сторожинці.

Священники, які працювали в парафії Святої Анни у Сторожинці в роках 1988–2005

1. Антонок Віктор – 1988–1998; в роках 1990–1998 – настоятель і декан української Буковини;
2. Шпак Анатолій – 27.05.1990–1996; в роках 1991–1993 – настоятель парафії Святої Анни у Сторожинці;
3. Ірісік Станіслав СМ – 1991–2003; в роках 1993–2003 – настоятель парафії Святої Анни у Сторожинці; суперіор Чернечого дому у Сторожинці;
4. Машковський Марек СМ – грудень 1993– квітень 1994;
5. Кот Мар’ян СМ – 1993 – 1993 – працював у парафії 17 днів;
6. Хоцеї Марек СМ – вересень 1993–1996;
7. Драгош Францішок СМ – 27.07.1994–1.06.1997; 2000–2004; в роках 2003–2004 адміністратор, виконуючий обов’язки настоятеля;
8. Іскшицький Роберт СМ – 1996–2001;

9. Шуцький Славомир СМ – 1997–2003;
10. Строчинський Адам СМ – 2002 – жовтень 2005;
11. Куклишин Леонід СМ – 2003;
12. Хоронгвіцький Станіслав СМ – 2004;
13. Тшоп Ян СМ – від жовтня 2004 р.; від 2004 – настоятель сторожинецької парафії, суперіор Чернечого дому у Сторожинці.

Сестри милосердя, які працювали в парафії Святої Анни у Сторожинці в роках 1994–2005

1. Бяловонс Марта Зофія – 1994 – до сьогоднішнього дня працює в Сторожинці; в роках 1994–2001 – старша Дому Сестер милосердя у Сторожинці;
2. Бженк Анна – 1994 – 6.11.1998;
3. Кольбуш Марія – лютий 1995 – 23.06.1999;
4. Вонтроба Юзефа – 11.11.1996 – серпень 1997;
5. Лехвар Малгожата – 8.07.1999–30.08.2001;
6. Сломка Малгожата Кінга – 8.07.1999 – жовтень 2005;
7. Гаура Галина – 2.09.2001 – до сьогоднішнього дня працює в Сторожинці; від 2001 старша Дому Сестер милосердя у Сторожинці;
8. Ірська Дорота – від 2004;
9. Млинарчик Моніка – від 2005.

Покликання з сторожинецької парафії

1. Кс. Попович Францішок СМ, народився у Сторожинці, посвячення в 2001 р. Краків СМ;
2. Шевченко Олексій СМ – диякон, народився у Сторожинці, Краків СМ (Згромадження ксьондзів місіонерів);
3. Горевої Едуард СМ – диякон, народився у Давидівці–Центрі, Краків СМ
4. Хабіняк Юліуш, народився в Старій Красношорі, Краків СМ; Ворзель біля Києва
5. Гавлюк Казимір, народився в Нижніх Петрівцях, Вища духовна семінарія у Львові, Брюховичі;
6. Луптович Едуард, народився в Старій Красношорі, Брюховичі;
7. Гризюк Михайло, народився у Сторожинці, Брюховичі;
8. Дроздек Ігнаць, народився в Нижніх Петрівцях, Краків (Закон Отців Францішканів);
9. Гавлюк Юрій, народився в Нижніх Петрівцях, предновіціат ксьондзів місіонерів у Харкові;
10. Романюк Світлана, народилася в Їжівцях, Згромадження сестер милосердя у Кракові;
11. Дроздек Марія, народилася в Давидівці–Центрі, Згромадження сестер милосердя у Кракові;
12. Агаларова Мар'яна, народилася у Сторожинці, Згромадження сестер милосердя у Кракові;
13. Луптович Яніна, народилася в Старій Красношорі, постулат, Згромадження сестер милосердя у Кракові;
14. Луптович Галина, народилася в Старій Красношорі, постулат, Згромадження сестер милосердя у Кракові.

ВИСНОВКИ

Протягом 1945–1990 рр. парафія святої Анни, що належала до чернівецького деканату Львівської римо-католицької архідієцезії переживала період занепаду. Відстоювали і боролися за неї ті малочисельні католики, які намагалися ховати ключі від святині, наглядали за її станом, а також за усією церковною нерухомістю. Патріотизм допомагав боротися з радянською владою. Особливої уваги заслуговує поведінка ксьондза Францішека Краєвського, який за комуністичних часів був єдиною опорою польськості та католицької віри на Буковині. Всі неприємні ситуації на буковинській землі католики долали завдяки вірі в Господа, потайки передаючи її з покоління на покоління.

Розквіт пастирської діяльності настав після розпаду Радянського Союзу, коли влада почала віддавати вірним святині. Тривалий час священники Віктор Антонюк і Анатолій Шпак мусили працювали надзвичайно важко, щоб відродити у людських серцях віру. Згодом у Чернівецькій області почали здійснюватися таїнства першого причастя, миропомазання, що є незаперечним доказом відродження віри мешканців.

Значний вплив на поглиблення віри мали і мають ксьондзи–місіонери і сестри милосердя Святого Вікентія де Поля, які працюють на території Буковини з 1993/94 року. Своєю діяльністю вони охопили всі парафії Сторожинецького району. До їх досягнень належить:

1. Місіонерська діяльність:

- а) пастирство у 15 селах;
- б) катехеза дітей, молоді та дорослих;
- в) підготовка до таїнств хрещення, святого причастя, шлюбу

- г) духовна послуга хворим (сповідь, миропомазання);
- д) великодні, різдвяні та інші реколекції;
- е) формування і керівництво групами:
 - Вікентійська Марійна молодь (Нижні Петрівці, Стара Красношора, Давидівка Центр, Панка);
 - Товариство Господинь Милосердя АІС (Сторожинець, Стара Красношора, Нижні Петрівці, Давидівка Центр);
 - Розарієві Рози (Сторожинець, Банилів, Давидівка Центр, Стара Красношора, Нижні Петрівці, Корчівці, Панка).

2. Освітньо-культурні заходи:

- а) постачання вірним молитовних книжок, пісенників, календарів, а також католицької преси українською та польською мовами;
- б) курси з вивчення мов, в тому числі польської;
- в) театральні гуртки;
- г) заснування ансамблю *Буковина*, який брав участь у фестивалі релігійної пісні в Кракові від 1994 року;
- д) паломництво парафіян, до Польщі, Львова, і 9 піших паломницьких ходів до Качикі;
- е) з 1997 року організація *Канікул з Богом*;
- є) сімейне порадицтво.

3. Охорона здоров'я:

- а) перша медична допомога;
- б) допомога хворим вдома та у лікарнях;
- в) опіка над самотніми;
- г) допомога в лікуванні убогих осіб.

4. Благодійна допомога:

- а) Кухня для убогих у Сторожинці;
- б) пачки з продуктами, святкові, також одяг, взяття, шкільне приладдя тощо;

- в) харчування дітей;
- г) обіди для літніх людей та багатодітних сімей.

5. Ремонтно-будівельні роботи:

- а) поточний і генеральний ремонт всіх костелів;
- б) ремонт плебанії у Сторожинці;
- в) ремонт дому сестер милосердя;
- г) будівництво Дому Святого Вікентія де Поля і приготування до його відкриття і діяльності;
- д) будівництво кладки в Панці;
- е) прибирання кладовищ, організація цвинтарного Комітету у Сторожинці.

Для сторожинецької парафії 2005 рік був ювілейним. Це була 100-річниця консекрації костелу Святої Анни. Наступний рік після ювілейного розпочався новими планами на майбутнє. У парафії працює троє священників місіонерів з Кракова, а також сестри милосердя. Нових напрямків діяльності і розвитку релігійного життя на Буковині є багато. Все залежить від настоятеля і його співпрацівників. Тішить той факт, що особливу увагу священнослужителі приділяють роботі з молоддю, євангелізація підростаючого покоління – складна і важлива справа.

Якою буде подальша доля парафії? На це питання відповідь може дати час! Сподіваємося, що згодом, з нагоди чергового ювілею, з'явиться ще одне дослідження римо-католицької громади на Буковині.

Bibliografia

- Biedrzycki 1973** – Biedrzycki E., *Historia Polaków na Bukowinie*, Prace Historyczne, z. 68, Kraków.
- Brzęk 2000** – Brzęk A., *Oddać życie. Marta Wiecka Siostra Miłosierdzia*, Kraków.
- Bujak 1999** – Bujak J., *Z dziejów kościoła katolickiego na Bukowinie*, [w:] Bukowina po stronie dialogu, pod red. K. Feleszki, Sejny, s. 164–175.
- Bujak 2002** – Bujak J., *Stróżeniec – pierwsi trzech proboszczowie*, Lubañ Śląski.
- Bujak 2005** – Bujak J., *Święta Anna. Kościół i parafia Storożyniec – Stróżeniec (1864–2005)*, Kraków.
- Bukowina 1999** – *Bukowina po stronie dialogu*, pod red. K. Feleszki, Sejny.
- Bukowyna 1956** – *Буковина її минуле і сучасне*, за ред. Т. Бриндзана, А. Жуковського, Париж–Філадельфія–Дітройт.
- Bukowyna 1998** – *Буковина. Історичний нарис*, ред. С.С. Костишин, Ю. І. Макар, О. В. М. Ботушанський, Чернівці.
- Danilewicz 1994** – Danilewicz A., *Ormianie z prawego brzegu Czeremoszu*, Kraków.
- Danilewicz 2004** – Danilewicz A., *Z rumuńskiej Bukowiny na Dolny Śląsk. Krótka opowieść z długiego życia*, Kraków.
- Demel 1970** – Demel J., *Historia Rumunii*, Wrocław–Warszawa–Kraków.
- Deryng 2002** – ks. Deryng W., *Żywa historia Jastrowia*, Jastrowie.
- Dowidnyk 2001** – *Довідник. Етнічні спільноти України*, за ред. В. Євтух, Київ.

- Dubicki 2002** – Dubicki T., *Konspiracja polska w Rumunii 1939–1945*, t. 1, Warszawa.
- Feleszko 1991** – Feleszko K., *Język polski na Bukowinie do roku 1945. Zarys problematyki*, [w:] *Studia nad polszczyzną kresową*, pod red. J. Riegera, t. VI, Warszawa, s. 7–28.
- Feleszko 1993** – Feleszko K., „Rumuni” czy „Słowacy”? Czyli droga Górali bukowińskich nad Gwdę, *Rocznik Nadnotecki* XXIV, Piła, s. 91–105.
- Feleszko 1995** – Фелешко К., *Буковина – мініатюрна Європа. Легенди, методи, діїсність*, Матеріали III Міжнародної історико-красназавчої наукової конференції присвяченої 120-річчю заснування Чернівецького університету, Чернівці, s. 179–187.
- Feleszko 1996** – Фелешко К., *Європа й „Мала Європа” – кількісні чи якісні різниці?*, Буковинський журнал, Чернівці 1–2, s. 102–108.
- Feleszko 2002** – Feleszko K., *Bukowina moja miłość. Język polski na Bukowinie karpackiej do 1945 roku*, t. 1, pod red. A. Żora, Warszawa.
- Feleszko 2003** – Feleszko K., *Bukowina moja miłość. Język polski na Bukowinie karpackiej do 1945 roku. Słownik*, t. 2, pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko, Warszawa.
- Istoria 1969** – *Історія міст і сіл Української РСР*, Чернівецька область, Головна редакція Української радянської енциклопедії АН УРСР, Київ.
- Jacobescu 1993** – Jacobescu M., *Din istoria Bukovinei*, Vol. I (1774–1862), București.
- Jarosiński 2000** – Jarosiński G., *Starej Huty opisanie w pięciu odsłonach*, [w:] *Плaj, Almanach karpacki*, Warszawa, s. 6–19.
- Kabzińska 1999** – Kabzińska I., *Wśród kościelnych Polaków. Wyznaczniki tożsamości etnicznej (narodowej) Polaków na Białorusi*, Warszawa.
- Karpenko 1965** – Карпенко Ю., *Топонімія центральних районів Чернівецької області*, Чернівці.
- Karpenko 1973** – Карпенко Ю.в., *Топонімія Буковини*, Київ.
- Kłosek 1992** – Kłosek E., *Polskie wsie na południowej Bukowinie*,

- [w:] *Bukowina. Wspólnota kultur i języków*, pod red. K. Feleszki, J. Molasa, Warszawa, s. 29–37.
- Kłosek 2001** – Kłosek E., *Górale dwóch narodów? O warunkach i konsekwencjach polsko-słowackiego rozbratu we wsiach Bukowiny rumuńskiej*, Etnografia polska, t. XLV, z. 1–2, s. 135–153.
- Kłosek 2002** – Kłosek E., *Małżeństwa polsko-rumuńskie we wsiach południowej Bukowiny – środowisko społeczno-kulturowej integracji*, [w:] *Polska i Rumunia na drodze do wzajemnego pojednania*, opr. red. St. Jachimovschi, E. Wieruszewska, Suceava, s. 170–181.
- Kłoskowska 1993** – Kłoskowska A., *Wielokulturowość regionów pogranicza*, [w:] *Region, regionalizm – pojęcia i rzeczywistość*, pod red. K. Handke, Warszawa, s. 97–104.
- Kłoskowska 1996** – Kłoskowska A., *Kultury narodowe u korzeni*, Warszawa.
- Krasowska 2000** – Krasowska H., *Uwagi o sytuacji językowej w Pance*, [w:] *O Bukowinie. Razem czy oddzielnie?*, pod red. K. Feleszki, Warszawa–Piła, s. 327–331.
- Krasowska 2002** – Krasowska H., *Bukowina. Mała ojczyzna – Pietrowce Dolne*, Pruszków.
- Kruhłaszow 1999** – Kruhłaszow A., *Narodowo-kulturalne tradycje północnej Bukowiny*, [w:] *Bukowina po stronie dialogu*, pod red. K. Feleszki, Sejny, s. 262–268.
- Księga 1996** – *Księga Pamiątkowa. Kościół Świętego Krzyża w Warszawie w trzechsetną rocznicę konsekracji 1696–1996*, Warszawa.
- Listy 2001** – *Listy, homilie, przemówienia Jana Pawła II do Ukraińców*, [w:] W. Mokry, *Papieskie posłania Jana Pawła II do Ukraińców*, Kraków.
- Masan 1992** – Масан О. М., *Буковина: Історичні аспекти виникнення й утвердження назви краю*, [w:] *До витоків назви краю Буковина, Тези доповідей та повідомлень II Буковинської історико-краєзнавчої конференції, Чернівці*, с. 3–4.
- Nowak 2000** – Nowak K., *„O dusze” górali bukowskińskich. Polsko-czechosłowacki konflikt na Bukowinie po I wojnie światowej*,

[w:] *O Bukowinie. Razem czy oddzielnie?*, pod red. K. Feleszki, Warszawa, s. 107–221.

Nowak 2003 – Nowak K., *Czadecka Bukowina 1803–2003*, Płaj, Almanach karpacki, t. 27, Warszawa, s. 205–207.

Pintescu/Hrenciuk 2002 – Pintescu F., Hrenciuk D., *Din istoria Polonezilor în Bucovina (1974–2002)*, Suceava.

Rospond 1996 – Rospond S. CM, *Rola kościoła św. Krzyża w Warszawie w dziejach polskiej prowincji Zgromadzenia Księża Misjonarzy w XVII i XVIII-wiecznej Polsce*, Księga Pamiątkowa. Kościół Świętego Krzyża w Warszawie w trzechsetną rocznicę konsekracji 1696–1996, Warszawa, s. 27–40.

Rzetelska-Feleszko 1993 – Rzetelska-Feleszko E., *Charakterystyka nazw własnych*, [w:] *Współczesny język polski. Encyklopedia kultury polskiej XX wieku*, pod red. J. Bartmińskiego, Wrocław, s. 397–402.

Rzetelska-Feleszko 1993a – Rzetelska-Feleszko E., *Nazwy geograficzne, nazwy terenowe*, [w:] *Współczesny język polski. Encyklopedia kultury polskiej XX wieku*, pod red. J. Bartmińskiego, Wrocław, s. 403–421.

Schematyzm 2003 – *Schematyzm duchowieństwa i parafii Archidiecezji Lwowskiej Obrządku Łacińskiego*, opracował Marian Buczek, Lwów.

Ukraina 2003 – *Україна поліетнічна*, упорядники І. Винниченко, Л. Лойко, Київ.

Żukowski 1991 – Жуковський А., *Історія Буковини, частина перша до 1974 року*, Чернівці.

Żukowski 1993 – Жуковський А., *Історія Буковини, частина друга після 1974 року*, Чернівці.

Maszynopisy

- Krajewski 1956** – ks. Krajewski F., *Historia kościoła w Czerniowcach*, maszynopis, Czerniowce 1956, ss. 11.
- Kuczabińska 1995** – Kuczabińska J., *I Regionalny Festyn Polskiego Folkloru i Pieśni Polskiej na Bukowinie*, Czerniowce, maszynopis, ss. 7.
- Kuczabińska 2001** – Kuczabińska J., *Z ziemi bukowińskiej do Polski. Górale czadeccy*, maszynopis, Czerniowce, ss. 20.
- Żak 1995** – ks. Żak Cz. CM, *Misja na zielonej Bukowinie – Ukrainie*, Warszawa, maszynopis, ss. 31.

Materiały

- Dragosz 2004** – ks. Dragosz F., *Dane personalne parafii rzymskokatolickiej pw. św. Anny w Storożyncu*, woj. Czerniowce, Storożyniec, 20.01.2004, administrator parafii ks. Franciszek Dragosz CM.
- Iskrzycki 2000** – ks. Iskrzycki R., *Rys historyczny działalności parafii św. Anny w Storożyncu*, ss. 4.
- Karta 1996** – *Карта Чернівці*, Головне управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України, Київ.
- Kronika** – *Kronika Sióstr Miłosierdzia ze Storożynca 1994–2004*, Storożyniec.
- Kronika** – *Kronika z Czerniowiec 1990–1994*, prowadzona przez siostry Urszulanki Serca Jezusowego, pracujące w Czerniowcach, Czerniowce.
- Księga** – *Księga małżeństw*, parafia Storożyniec, diecezja lwowska, Storożyniec.
- Księga** – *Księga ochrzczonych*, parafia Storożyniec, diecezja lwowska, Storożyniec.
- Księga** – *Księga zmarłych*, parafia Storożyniec, diecezja lwowska, Storożyniec.
- Ogłoszenia** – *Ogłoszenia parafialne* (wszystkie).
- Wydarzenia** – *Wydarzenia w parafii* od 1998 roku.

Spis treści – 3mict

Ks. Stanisław Irisik CM – Przedmowa	7
Od Autorki	11
CZEKAJĄC NA LEPSZE CZASY	17
ODRODZENIE PARAFII PW. ŚW. ANNY W STOROŻYŃCU W LATACH 1990–1993	25
MISJA NA ZIELONEJ BUKOWINIE	39
Święty Wincenty à Paulo założycielem Misji	41
Siostry Miłosierdzia	42
Misja Księży Misjonarzy i Sióstr Miłosierdzia w latach 1993–2005	43
CHARAKTERYSTYKA PARAFII OBSŁUGIWANYCH PRZEZ KSIĘŻY ZE ZGROMADZENIA MISJI	75
PRZYCZYNIŁI SIĘ DO ROZWOJU KOŚCIOŁA NA BUKOWINIE	85
Biogramy księży proboszczów	87
Księża pracujący w parafii św. Anny w Storożyńcu w latach 1988–2005	91
Siostry Miłosierdzia pracujące w parafii św. Anny w Storożyńcu w latach 1994–2005	92
Powołania z parafii storożynieckiej	93
PODSUMOWANIE	95

* * *

Священник Ірісік Станіслав СМ – Передмова	103
Слово автора	107
ЧЕКАЮЧИ НА КРАЩІ ЧАСИ	113

ВІДРОДЖЕННЯ ПАРАФІЇ СВЯТОЇ АННИ В СТОРОЖИНЦІ В 1990–1993 РОКИ	119
МІСІЯ НА ЗЕЛЕНІЙ БУКОВИНІ	129
Святий Вікентій де Поль засновник місій	131
Сестри милосердя	132
Місія ксьондзів місіонерів та сестер милосердя в 1993–2005 рр.	133
ХАРАКТЕРИСТИКА ПАРАФІЙ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО ЗГРОМАДЖЕННЯ КСЬОНДЗІВ МІСІОНЕРІВ У СТОРОЖИНЦІ....	161
ВНЕСЛИ ВКЛАД В РОЗВИТОК КОСТЕЛУ НА БУКОВИНІ.....	169
Біографії ксьондзів настоятелів	171
Священники, які працювали в парафії Святої Анни у Сторожинці в роках 1988–2005	174
Сестри милосердя, які працювали в парафії Святої Анни у Сторожинці в роках 1994–2005	175
Покликання з сторожинецької парафії	176
ВИСНОВКИ.....	177

* * *

BIBLIOGRAFIA	182
Maszynopisy.....	187
Materiały	187
FOTOGRAFIE	189

FOTOGRAFIE

*Dawideny Centrum. Wizytator Polskiej Prowincji Księży Misjonarzy
– ks. Stanisław Wypych i ks. Stanisław Irisik z parafianami.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

*Storożyniec, 1992 r. Ks. Anatol Szpak i pielgrzymi z okolic Zielonej Góry
z rodzinami. Ze zbiorów W. Jakimowicz*

Spotkanie opłatkowe duchowieństwa z Czerniowic, Storożyńca i kleryków z Krakowa, 1993 r. Od lewej: kl. B. Konarzewski, ks. W. Antoniuk, ks. A. Szpak, kl. M. Kuczak, ks. S. Irisik, s. E. Szczefanowicz, s. T. Iwan, ks. M. Chociej. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Panka. Ks. Marek Maszkowski. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

W drodze na wizytę duszpasterską – ks. Franciszek Dragosz z ministrantami. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

*Pierwsza pielgrzymka do sanktuarium maryjnego w Kaczyce
z ks. M. Chociejem i siostrą T. Iwan*

*Dolne Piotrowce. Uroczystość Pierwszej Komunii św. Ksiądz Marek
Chociej z dziećmi i ich rodzicami. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

Baniłów Podgórny. Poświęcenie kościoła 9.07.1994. Ks. bp Marcjjan Trofimiak

Dawideny Centrum. Niedziela Palmowa

*Dawideny Zrąb. Kościół pw. Najświętszego Imienia Maryi. Procesja rezurekcyjna.
Zdjęcia ze zbiorów ks. Stanisława Iriskia*

*Siostra Marta Zofia
Białowąs u chorej.
Ze zbiorów ks. Sta-
niśława Irisika*

*Przywitanie członkiń
sekretariatu AIC w Da-
widenach Centrum. Od
lewej: s. Anna Brzęk,
Andree Thomanek,
Anne Sturm*

*Siostra Halina Gaura – pomoc ubogim.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

Dolne Piotrowce. Ks. Robert Iskrzycki w gronie dzieci przedstawiających „Jasełka”. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Wizyta duszpasterska – ks. Robert Iskrzycki i s. Józefa Wątroba. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Rekolekcje przed Bożym Narodzeniem w Pance, 1997 r., prowadzi s. Arletta Ziółkowska, ks. Andrzej Ziółkowski CM. Ze zbiorów ks. Andrzeja Ziółkowskiego

S. Arletta po spotkaniu rekolekcyjnym w Starej Hucie. Ze zbiorów ks. Andrzeja Ziółkowskiego

Storożyniec. Grupa miłosierdzia AIC z podopiecznymi przed starą Kuchnią dla ubogich. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Członkinie sekretariatu AIC Anne Sturm z Niemiec i Andree Thomanek z Austrii w odwiedzinach na Bukowinie. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

*Stara Żadowa. Msza św. w domu prywatnym.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

*Górne Piotrowce. Siostry Miłosierdzia z wizytą w ubogiej rodzinie
(od lewej: s. Kinga Małgorzata Słomka i s. Irena Chorała oraz wicepre-
zydentka AIC Anne Sturm). Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

*Panka. Siostra Maria Kolbusz z ministrantami.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

*Dolne Piotrowce. Siostra Kinga Małgorzata Słomka z grupą Maryjną.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

Chrzest i Pierwsza Komunia. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

*Dawideny Zrąb. Ks. Franciszek Dragosz z parafianami po pracy, przy naprawianiu szkód zawalenia się drzewa na kościół podczas burzy.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

*Storożyniec. Uroczystość prymicyjna ks. Franciszka Popowicza, 2001 r.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

Dortmund, 2001 r. Parafia Podwyższenia Krzyża św. Msza św. koncelebrowana przez proboszczów partnerskich parafii. Od lewej: ks. Marek Białkowski – Wrocław, ks. Stanisław Irisik – Storożyniec, ks. Erich Bittner – Dortmund. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Wakacje z Bogiem. Pożegnanie z ks. Januszem Śmigierą i animatorami z Polski. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Stara Huta – Jubileusz Kapłaństwa. Od lewej kapłani: ks. Sławomir Szucki – 5 lat kapłaństwa, ks. Franciszek Dragosz – 25 lat kapłaństwa, ks. Stanisław Irisik – 20 lat kapłaństwa, ks. Dziekan Piotr Sawczak. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

*Wizyta Asystenta Generalnego na Bukowinie. Od lewej: ks. Robert Iskrzycki, ks. Asystent Józef Kapuściak, ks. Sławomir Szucki.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

Ks. Adam Stroczyński z grupą miłosierdzia AIC z Panki

Storożyniec. O. Paul Roche wicewizytator Wiceprovincji św. Cyryla i Metodego, z wizytą u Sióstr Miłosierdzia. Od lewej: s. Kinga Małgorzata Słomka, ks. Paul Roche, s. Małgorzata Lechwar.

Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Stara Huta. Misterium Męki Pańskiej w plenerze, w reżyserii ks. R. Iskrzyckiego. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

Storożyniec. Bierzmowanie, kwiecień, 1999 r., bp Stanisław Padewski. Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika

*Kaczyka. Msza św. w Sanktuarium Wniebowzięcia NMP.
Ze zbiorów ks. Stanisława Irisika*

*Ks. Stanisław Obara z grupą HORN KLUB na Bukowinie.
Fot. Bogusław Czaban*

*Ks. Marek Chociej, Michael Jaros na spotkaniu z byłymi parafianami,
Warszawa, 29.06.2003 r.*

*Stara Huta. Ks. Andrzej Ziółkowski i ks. Julian Kropp z Nowego Sokoła
w procesji z Matką Bożą Fatimską. Fot. ks. Jan Trzop*

Ks. Sławomir Wartalski CM z parafianami w Pance. Pożegnanie M.B. Fatimskiej. Fot. ks. Jan Trzop

Msza św. jubileuszowa z okazji 100. rocznicy konsekracji kościoła, ks. bp Leon Mały, lipiec 2005 r. Fot. Irena Szymańska

Storożyniec. Składanie darów podczas uroczystości 100. rocznicy konsekracji kościoła św. Anny, ks. bp Leon Mały. Fot. Irena Szymańska

Storożyniec. Procesja ulicami miasta w uroczystość odpustową, lipiec 2005 r. Fot. Jarosław Sarnawski

*Storożyniec. Procesja w uroczystość odpustową, lipiec 2005 r.
Fot. Irena Szymańska*

*Storożyniec. Procesja z okazji 100. rocznicy konsekracji kościoła
św. Anny, lipiec 2005 r. Fot. Irena Szymańska*

Pielgrzymi z Lubania Śląskiego z ks. Janem Tomczakiem na uroczystości odpustowej w Storożyni, lipiec 2005 r. Fot. Jarosław Sarnawski

Stara Huta. Ks. Andrzej Ziółkowski z gościem Bukowiny Ireną Szymańską wśród parafian. Fot. ks. Jan Trzop

*Dolne Piotrowce. Pożegnanie ks. Adama Stroczyńskiego.
Fot. ks. Jan Trzop*

*Storożyniec. Procesja w Niedzielę Palmową, ks. Stanisław Choraǳewicki.
Fot. ks. Jan Trzop*

Ks. Jan Trzop z ministrantami, wyjazd w góry

*Dolne Piotrowce. Spotkanie dzieci z całej parafii storożynieckiej.
Fot. ks. Jan Trzop*

